

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské sociální práce

Bakalářská práce

2009

Milena ČANČÍKOVÁ

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra křesťanské sociální práce

Obor: Charitativní a sociální práce

Milena ČANČÍKOVÁ

**Profil laureátů ceny „Křesadlo“
a jejich životní hodnoty**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Ester Danihelková

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....
Podpis autora práce

Poděkování

Děkuji tímto Ing. Ester Danihelkové za odborné vedení při psaní mé bakalářské práce a zároveň děkuji všem respondentům za jejich projevenou důvěru a věnovaný čas.

Obsah

Úvod	5
1 Dobrovolnictví a hodnoty s ním spojené	9
1.1 Historie dobrovolnictví.....	9
1.2 Současný stav dobrovolnictví v ČR.....	11
1.3 Altruistické hodnoty	13
1.4 Rozdělení hodnot.....	14
2 Laureáti ceny	17
2.1 Složení laureátů.....	18
2.2 Laureáti vyznamenání za rok 2006.....	20
3 Životní hodnoty vybraných laureátů	28
3.1 Výpovědi laureátů o křesťanské víře.....	29
3.2 Výpovědi laureátů o skromnosti.....	31
3.3 Výpovědi laureátů o soudržnosti	35
3.4 Význam rodiny z pohledu laureátů.....	38
3.5 Charakteristika hodnot laureátů.....	40
Závěr	42
Seznam použitých zdrojů	45
Seznam tabulek, schémat a grafů	49
Seznam zkratk	49
Seznam příloh	49

Úvod

Stěžejním obsahem této bakalářské práce je profil laureátů ceny „Křesadlo“ a jejich životní hodnoty. Návrh tématu je mojí reakcí na stále rostoucí společenský důraz na konzumní způsob života a individualistický postoj, ve kterém chybí prostor pro hodnoty, které se pojí s dobročinností. Absenci správného životního vzoru považuji za velký deficit, se kterým se musí dnešní společnost vyrovnávat. Je mým velkým přáním, aby tato práce přispěla k prezentaci lidí, od nichž se můžeme mnohému naučit a jejichž hodnotami se můžeme nechat v našich životech inspirovat. Práci jsem strukturalizovala do tří hlavních kapitol, které jsem nazvala: „Dobrovolnictví a hodnoty s ním spojené“, „Laureáti ceny“ a „Životní hodnoty vybraných laureátů.“

Skutečnost, že jsem tuto práci zaměřila na lidi, kteří byli oceněni za dobrovolnickou činnost, a blíže jsem se zabývala hodnotami těchto lidí, mě vedla k tomu, abych v první kapitole podala vysvětlující informace o oblasti dobrovolnictví. Úvodem jsem stručně zachytila historii filantropie, neboť jsem chtěla názorně ukázat, že v každé vývojové etapě existovali lidé, kteří se od druhých lišili svým myšlením a jednáním. V navazujícím popisu současného dobrovolnictví v České republice jsem se prioritně soustředila na organizovaný typ dobrovolnické činnosti, neboť jen ten lze statisticky popsat. Při psaní této části bakalářské práce jsem čerpala ze zkušeností získaných v Dobrovolnickém centru ADRA Frýdek Místek, které jsem v roce 2002 pomáhala zakládat.

Do první kapitoly jsem také zahrnula popis altruistických hodnot, se kterými souvisí filantropické jednání. Mým původním záměrem bylo v této části práce popsat výsledky některé ze sociologických studií hodnot běžné populace a ve třetí kapitole je porovnat se zjištěnými hodnotami respondentů. Od tohoto záměru jsem však ustoupila, neboť by nebylo věrohodné porovnávat výsledky sociologických studií založených na výpovědích velkého počtu respondentů s mými závěry, které jsou založené pouze na výpovědích několika jednotlivců. Mojí snahu jsem proto zaměřila tak, abych v této části všeobecně charakterizovala základní lidské hodnoty, hierarchicky je zařadila a vytvořila

tak teoretické východisko pro kapitulu třetí, ve které jsem se soustředila na odhalení společných hodnot lidí, kteří v oblasti filantropie vynikli.

Ve druhé kapitole jsem se snažila vytvořit všeobecný přehled nositelů ceny „Křesadlo“; ceny, která se udílí vybraným kandidátům za dobrovolnickou činnost.¹ Mým cílem bylo syntetizovat informace o oceněných lidech a popsat je z hlediska věku, pohlaví a oblasti dobrovolnické činnosti.² Informace o jednotlivých laureátech jsem získala z novinových článků, elektronických zdrojů a z osobního kontaktu s vyhlášovatelem ceny. Z důvodu nepřesných údajů o osobách, které získaly toto ocenění v minulosti jsem nemohla vypracovat celkovou studii o profilu všech laureátů za dobu existence této ceny.³ Z tohoto důvodu jsem zaměřila pozornost pouze na jeden ročník vyhlášení ceny, a to na rok 2006.⁴ Pro vytvoření celkového obrazu o laureátech jsem v této části také stručně popsala výběr kandidátů na ocenění. Práce na zmíněné kapitole byla pro mě náročná z důvodu obtížného získávání informací.

Třetí část bakalářské práce jsem věnovala hodnotovému žebříčku lidí, kteří v oblasti dobrovolného pomáhání vynikli a v mém pojetí mohou jejich hodnoty oslovit dnešní sekularizovaný svět. Cílem mého zkoumání nebylo zjištění motivací, které vedou člověka k tomu, aby jednal filantropicky, neboť existuje nepřeberné množství důvodů, které vedou k určitému druhu chování a není možné je v rozsahu této práce podrobně analyzovat. Mojí snahou bylo zjistit, zda tito lidé, kteří se chovají altruisticky a pomoc druhým lidem chápou jako běžnou součást lidského života, ale jejichž životy jsou naprosto rozdílné, uznávají stejné pozitivní hodnoty.

Při volbě lidí, na jejichž životní hodnoty a v širším pojetí i na jejich životní nasměrování jsem se v této kapitole chtěla soustředit, jsem oslovila 6 laureátů ceny „Křesadlo“.⁵ Při výběru respondentů jsem kladla důraz na jejich vzájemnou odlišnost.

¹ Zakladatelem a patronem ceny je Národní dobrovolnické centrum (dále jen NDC) Hestia, které každoročně oceňuje dobrovolníky na území města Prahy a metodicky vede začínající vyhlášovatele ceny. Srov. *Křesadlo: Hestia o.s.* [online], dostupné na: <<http://www.hest.cz/>>

² Charakteristika laureátů z hlediska věku je pouze orientační, neboť bylo možné vycházet jen z uveřejněných informací.

³ Cena se udílí od roku 2001. Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo....*, s. 31.

⁴ Analýza dat získaných z vyhlášení laureátů za rok 2006 byla nejaktuálnější možností, neboť na začátku psaní bakalářské práce ještě nebyli známi všichni laureáti ocenění za rok 2007.

Záměrně jsem vybrala věkově rozdílné kategorie lidí. Respondenti neměli stejné profesní zaměření a lišili se i v nejvyšším ukončeném vzdělání. Celkový počet dotazovaných tvořili 3 muži a 3 ženy.⁶

S každým z uvedených respondentů jsem vedla polostrukturalizovaný rozhovor, při němž jsem použila vlastního scénáře otázek a brala jsem zřetel na respondentovu zpětnou vazbu. Rozhovory jsem zaměřila na získání výhradně kvalitativních odpovědí. Při volbě otázek jsem vycházela ze záměru zmenšit respondentovu prvotní nedůvěru a v hlavní části rozhovoru jsem se soustředila na získání nezkrácených informací. Tímto způsobem trvaly vedené hloubkové rozhovory s každým respondentem zhruba jednu hodinu.⁷ Pořízené audio záznamy jsem v neredukované podobě přepsala a se souhlasem respondentů jsem zhotovený přepis dále neupravovala, čímž byla zachována autentičnost a hodnověrnost jednotlivých výpovědí.⁸

Při analýze rozhovorů jsem použila techniky otevřeného kódování a následné rekontextualizace.⁹ Definovala jsem rozličné pojmy, které mají souvislost s životními hodnotami respondentů a seskupila jsem je do 25 základních hodnotových kategorií.¹⁰ Při dalším kroku jsem pátrala po hodnotách, které se objevily u každého respondenta a podařilo se mi objevit 3 společné hodnoty, kterými jsou: víra, skromnost a soudržnost.¹¹

⁵ Dva laureáti byli oceněni za dobrovolnickou činnost v roce 2005 ve Frýdku Místku a 4 laureáti byli oceněni za rok 2006 v Třinci. V obou případech cenu vyhlašovalo Dobrovolnické centrum ADRA Frýdek-Místek, jehož prostřednictvím jsem mohla získat kontakty na navrhovatele laureátů (tzn. na osoby, které oceněné na cenu nominovaly). S pomocí navrhovatelů jsem pak mohla respondenty telefonicky kontaktovat a domluvit si osobní setkání.

⁶ Základní charakteristika respondentů je uvedena v příloze č.2.

⁷ Vedení rozhovorů bylo pro mě zcela novou zkušeností, a to se muselo projevit v menším množství získaných informací. Tento nedostatek jsem si uvědomovala a původně jsem měla v plánu se znovu s respondenty setkat a položit jim doplňující otázky. Vzhledem k časové náročnosti této práce jsem od tohoto úmyslu musela ustoupit a doplnit telefonickým kontaktem pouze chybějící informace o respondentech.

⁸ Doslovné znění je uvedeno v příloze č. 3.

⁹ Techniky otevřeného kódování a následné rekontextualizace jsou založeny na rozboru textu pomocí označení pojmů a na následném seskupení vzniklého pojmosloví do základních kategorií. Srov. STRAUSS - A. CORBIN, J., *Základy kvalitativního výzkumu*, s. 39.

¹⁰ Základní kategorie byly tvořeny hodnotami typu: tolerance, soucit, spolehlivost, věrnost, respekt k druhým, výchova, ohleduplnost, upřímnost, odvaha, pracovitost, horlivost, odpuštění, vzdělání, vztah k přírodě atd.

¹¹ Z tohoto výsledku ale nelze vyvozovat závěr, že většina laureátů ceny „Křesadlo“ jsou křesťané. V tomto případě sehrálo velkou roli, že respondenti pocházeli ze Slezska, kde má křesťanství hluboké kořeny.

Životní postoje respondentů jsem popsala v kapitole třetí, kterou jsem nazvala „Životní hodnoty laureátů ceny „Křesadlo“. Odcitovala jsem jejich výroky a text jsem doplnila stručným komentářem. Podkapitolu nazvanou „Soudržnost“ jsem dále rozšířila o pohled respondentů na rodinu, neboť se domnívám, že tato hodnota se nejvíce projevuje právě v rodinném životě. Závěrem jsem v samostatné podkapitole postoje respondentů ohodnotila.

1 Dobrovolnictví a hodnoty s ním spojené

V úvodu kapitoly je vhodné definovat dobrovolnictví a od něho odvozený termín dobrovolník. Pojem dobrovolnictví v sobě zahrnuje dvě slova - „dobro“ a „vůle“. Na tomto základě se dá také vysvětlit, kdo je dobrovolníkem. Je to člověk, kterému není lhostejné jeho okolí a obětuje kus sebe sama a svého času pro druhé. V českém prostředí je takto chápán pouze člověk, který toto vše dělá bez nároku na finanční odměnu.¹² Synonymem dobrovolnictví je pojem filantropie, který pochází z řeckých slov „philein“ (láska) a „anthropos“ (člověk), tedy „Láska člověka.“ V širším pojetí lze filantropii pojmut jako jakýkoliv altruistický počin, který směřuje k podpoře dobra nebo zlepšování kvality života.¹³ Termín filantropie postupně vymizel a lidé, kteří darují peníze nebo svůj volný čas druhým, se už nenazývají filantropové, ale pro jejich označení se používá moderní terminologie – dárci, nebo v druhém případě dobrovolníci. Tito lidé tvořili vždy zdravé jádro společnosti. Následující dvě podkapitoly zachycují historii dobrovolnictví a současnou problematiku dobrovolnictví. Cílem této kapitoly je také pojmenovat a analyzovat hodnoty spojené s dobrovolnictvím. Z tohoto důvodu podkapitoly „Altruistické hodnoty“ a „Rozdělení hodnot“ shrnují základní informace o prosociálních hodnotách.

1.1 Historie dobrovolnictví

Kořeny dobročinnosti sahají až k počátkům vývoje lidstva. V každé době a v každé společnosti existovali lidé, kteří uplatňovali ve svých životech hodnoty, které se prakticky projeví v jejich v solidárním přístupu k okolí. Ve starověku byla lidumilnost propojena s mytologickými představami lidí. V egyptském náboženství bylo filantropické jednání posilováno představou posledního soudu, při kterém měl zemřelý mimo jiné vyznat, že se nedopustil zla vůči lidem, nezpůsobil jim bolest a nedopustil se ani násilí na chudém.¹⁴ V hinduismu a buddhismu se zase vycházelo z víry, že duše

¹² V zahraničí je nazýván dobrovolníkem i ten, jemuž jeho kvalifikace a schopnosti umožňují získat lukrativní pracovní místo, ale on se záměrně rozhodne svým nadáním nezištně podpořit neziskový sektor.

¹³ Srov. *Filantropie* [online], dostupné na: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Filantropie>>

¹⁴ Srov. MATOUŠEK, O., *Základy sociální práce*, s. 18.

prochází reinkarnací a převtěluje se do jiných bytostí v závislosti na tom, jak se dotyčný během života choval.¹⁵ Pomoc druhému byla ve starověku mnohdy znemožňována jasným ohraničením společenských vrstev. V kontrastu s touto společenskou diferenciací bylo náboženství Izraelitů. Izraelský Bůh učil milosrdenství a rovnosti mezi všemi (srov. Dt 15,1-11 nebo Dt 24,17-21).¹⁶ Biblické učení vedlo lidi k milosrdenství vůči všem, bez ohledu na jejich společenské postavení (srov. Mt. 25,40). Velká změna v myšlení a v jednání lidí nastala s příchodem křesťanství a především pak v roce 313 vydáním Ediktu milánského, který umožnil křesťanům svobodně praktikovat náboženství. Postupně vznikala zařízení pro pomoc potřebným.¹⁷ Na konci středověku byly založeny některé řády, které se primárně zaměřovaly na pomoc chudým a hendikepovaným lidem.¹⁸ Z mužských řádů se nemocným, chudým a potřebným věnovali například benediktýni nebo některé rytířské řády. Ve 12. století byla významná zejména iniciativa františkánů, dominikánů a premonstrátů. Mezi známé ženské řády patřily milosrdné sestry Panny Marie Jeruzalémské, Řád svaté Voršily nebo Kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského. Při zmínce o dobročinnosti ve středověku nelze také opomenout laická sdružení věřících, např. ženské sdružení bekyň. V době humanismu a renesance, především pak za vlády Josefa II., stát postupně vytlačoval církve z organizované dobročinnosti.¹⁹ Období národního obrození přineslo pozitivní změny ve vnímání filantropie. Projevy dobročinnosti získávaly ve společnosti významnou prestiž. Jedním z velkých českých mecenášů byl například Josef Hlávka.²⁰ Z vlastních zdrojů podporoval kulturu nebo vzdělanost českého národa a zanechal po sobě nadaci, která dokázala přežít období nacismu a totality a stala se tak nejstarší nadací s nepřerušovanou činností v ČR.²¹ Silné filantropické hnutí na přelomu 19. a 20. století přerušila 1. světová válka. Válečná doba po sobě zanechala velký počet zraněných a osamělých lidí, kteří byli odkázáni na sociální pomoc. Reakcí na tyto

¹⁵ Srov. *tamtéž*, s. 20.

¹⁶ Biblické citace převzaty z ekumenického překladu Bible, Praha 2000.

¹⁷ Jedno z největších sociálních zařízení v té době vzniklo v Caesareji a neslo název svého zakladatele Basila Velikého-Basilias- „Město milosrdenství“. Srov. NOVOTNÝ, J., *Basil Veliký a jeho doba*, s. 10.

¹⁸ Srov. MATOUŠEK, O., *Základy sociální práce*, s. 88-90.

¹⁹ Celkový obraz sociální situace od období novověku až do pol. 19.st. výstižně popisuje RHEINHEIMER, M., *Chudáci, žebráci a vaganti, Lidé na okraji společnosti 1450-1850*, Praha: Vyšehrad, 2000.

²⁰ Srov. Josef Hlávka [online], dostupné na: <cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Hlávka - 33k ->

²¹ Srov. *tamtéž*.

potřeby byl vznik početných dobrovolnických organizací.²² V tomto období byla také založena většina evropských charitativních organizací římskokatolické církve. Příchodem fašismu byly prosociální hodnoty, se kterými je spojeno dobrovolnictví potlačovány a následně byly cíleně ničeny komunistickou ideologií. Na desítky let byla přerušena tradice dobročinnosti a v lidech bylo zasazeno podhoubí lhostejnosti k osudu druhých. Princip dobrovolnictví byl v totalitním světě násilně přeměňován ve prospěch socialistické ideologie. V době, kdy v USA a v západní Evropě lidé začali silně vnímat vzájemnou propojenost lidských světů a docházeli k poznání, že k běžnému lidskému životu neodmyslitelně patří pomoc druhým, byly už v našem prostředí tyto hodnoty „pošlapány.“²³ Po listopadu 1989 se v mnohých lidech probudila přirozená lidská potřeba pomáhat a díky ní vznikl v našich podmínkách fungující neziskový sektor věnující se pomoci druhým. Nikdy by se to nepovedlo bez nadšení a obětavosti lidí, kteří většinu času věnovali z vlastního volna.

1.2 Současný stav dobrovolnictví v ČR

Současný stav dobrovolnictví v českém prostředí je stále negativně ovlivněn minulostí. Dvacet let, které uběhly od sametové revoluce, jsou dlouhá doba pro transformaci ekonomiky, ale je to stále ještě krátká doba na změnu paradigmat myšlení a jednání lidí. Všeobecně je stále ještě rozšířena nechuť změnit své dosavadní jednání a u mnohých lidí chybí odhodlání preferovat altruistický způsob života.

Podle širokého vymezení pojmu dobrovolnictví zahrnuje dobrovolnická činnost odlišné formy pomoci. V souvislosti s dobrovolnictvím můžeme mluvit o organizovaném typu dobrovolnické činnosti nebo na organizaci nezávislém typu pomoci, který je spjat s vývojem lidstva a statisticky není měřitelný. Pro účely zmapování současného stavu dobrovolnictví na našem území je tedy možné vycházet pouze ze situace v organizovaném dobrovolnictví, ve kterém je v ČR odhadem zapojeno 5-10 000

²² Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo...*, s. 11.

²³ Rozvoj vzájemné lidské pomoci souvisí především se vznikem svépomocných skupin v 60. letech 20. století. Ochota dobrovolně pomáhat druhým se nejdříve začala rozvíjet v USA. V západní Evropě se mezi země se silným smyslem pro vzájemnou pomoc řadí Holandsko nebo Velká Británie. Srov. TOŠNER, J., - SOZANSKÁ, O., *Dobrovolníci a metodika...*, s. 27.

dobrovolníků.²⁴ Tento typ dobrovolnictví ztratil vinou totalitního režimu svoji bývalou prestiž. Po letech povinných účastí na „dobrovolných“ socialistických brigádách převládá u české veřejnosti nedůvěra k organizovanému dobrovolnictví. Jeho počátky v České republice jsou spojeny zejména se založením „Národního dobrovolnického centra Hestia“, které vytvořilo vhodné zázemí pro vznik dalších organizací věnujících se dobrovolnickému managementu. Ředitelka této organizace paní Olga Sozanská a předseda občanského sdružení Hestia pan Jiří Tošner, se společně s dalšími průkopníky organizovaného dobrovolnictví na našem území účastnili v roce 2001 rozsáhlé mediální kampaně zaměřené na dobrovolnictví. Tato snaha o získání většího uznání české veřejnosti o činnost dobrovolníků souvisela s prohlášením OSN, které rok 2001 označilo Mezinárodním rokem dobrovolnictví. Při této příležitosti byla také poprvé v České republice udělována cena „Křesadlo“, jejímž záměrem bylo navrátit dobrovolnickému hnutí jeho ztracenou prestiž a ocenit práci jednotlivých dobrovolníků.²⁵

Důležitým mezníkem pro organizované dobrovolnictví bylo přijetí Zákona č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě. Tento zákon definoval nové pojmy v dobrovolnické oblasti, stanovil povinnosti organizací, které zprostředkovávají dobrovolnickou činnost na základě tohoto zákona a vytyčil podmínky, za kterých lze vykonávat legislativně ošetřenou dobrovolnickou činnost. Organizace, které se profesionálně zabývají dobrovolnickým managementem²⁶ (zpravidla se označují jako dobrovolnická centra) se mohou sdružovat v Koalici dobrovolných iniciativ,²⁷ v některých krajích vytváří Regionální rady dobrovolnických center nebo vstupují do mezinárodních uskupení.²⁸ Na nadnárodní úrovni probíhá výměna zkušeností z oblasti dobrovolnictví také v rámci řady konferencí.²⁹

²⁴ Tuto statistiku uvádí Holandské národní dobrovolnické centrum CIVIQ ve studii Dobrovolnictví a účast v jednání (Volunteering and Participation on the Agenda) 2004.

²⁵ Stále přibývají vyhlášovatelé, kteří udílí cenu „Křesadlo“ v rozsahu kraje, města nebo zařízení. Většinou jsou to organizace, které se věnují dobrovolnickému managementu nebo organizace, které touto cestou propagují neziskový sektor. Po dohodě s NDC HESTIA může cenu „Křesadlo“ vyhlásit každý, kdo chce poděkovat dobrovolníkům za jejich nezištnou práci.

²⁶ Za organizace, které se věnují dobrovolnickému managementu lze považovat všechny organizace, které profesionálně vedou program dobrovolnictví. V praxi toto vedení může mít různé podoby. ČANČÍK, M. Poslání dobrovolnických center v ČR. In *10 let rozvoje....*, s.46.

²⁷ KDI v současnosti sdružuje 66 partnerů a jejím hlavním cílem je udržet programovou shodu v oblasti dobrovolnictví. Srov. KOL. AUTORŮ. *Obyčejní lidé....*, s. 45.

V posledních letech získává organizované dobrovolnictví v ČR především díky zahraničním firmám nový rozměr, a tím je „firemní dobrovolnictví“.³⁰ Jedná se o jinou formu sponzorství, kdy firma nedává pouze peníze, ale uvolní své zaměstnance, aby pomohli například některé neziskové organizaci. Dobrovolnictví má také nezastupitelné místo ve školství, neboť může pozitivně ovlivňovat hodnotový systém mladých lidí.³¹ V současné době již existuje pestrá nabídka dobrovolnických programů pro mladé, například různé středoškolské dobrovolnické kluby. Mezi nejznámější projekty určené mládeži patří v současnosti projekt „Make a Connection“ tedy „Připoj se“.³²

1.3 Altruistické hodnoty

S dobrovolnictvím a s dobročinným jednáním souvisí tzv. altruistické hodnoty, které jsou protikladem egoistických hodnot.³³ Prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc., altruistické hodnoty definuje následovně: „*Jedná se o nesobecké, šlechetné, prosociální hodnoty, např. nezištná pomoc jiným lidem, poskytování psychosociální i ekonomické opory a podpory, práce pro společnost, veřejná angažovanost.*“³⁴

Lidé však neupřednostňují pouze altruistické hodnoty. Je to dáno tím, že náš přístup k životu a k životním hodnotám je silně ovlivněn prostředím a dobou, ve které žijeme. Současný svět uznává velmi odlišný žebříček hodnot, a to způsobuje obecnou rozpolcenost. Důvodem této nejednoty je skutečnost, že člověk často odmítá „Tvůrce absolutních hodnot.“ Doktor teologie Pavel Ambros k tomuto tématu říká: „*Moderní*

²⁸ Česká DC vstupují zejména do uskupení „VolunteerNet“, které sdružuje organizace z bývalých komunistických zemí. Srov. *VolunteerNet: Evropský...* [online], dostupné na: <http://europa.eu/youth/volunteering_-_exchanges/index_cz_cs.html>

²⁹ Nejznámější konference probíhají každoročně v Kroměříži a jejími pořadateli jsou NDC HESTIA a klub UNESCO.

³⁰ Tématem firemního dobrovolnictví se zabývala pátá kroměřížská konference. Srov. SOZANSKÁ, Olga. (ed.) *Partnerství.....*,

³¹ Informace o dobrovolnictví dětí a mládeže rozšířila čtvrtá kroměřížská konference. Srov. KOL. AUTORŮ. *Dobrovolníci.....*,

³² Srov. *O programu* [online], dostupné na: <www.pripojse.cz>

³³ Rozdělení hodnot na altruistické a egoistické provedl sociolog D. Slejška. Srov. *Etická výchova* [online], dostupné na: <<http://www.etickeforumcr.cz/downloads/lencz3.pdf>>

³⁴ Srov. *Pojem altruistické hodnoty* [online], dostupné na: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/altruisticke-hodnoty>>

*doba začíná tehdy, když se hodnota v člověku ospravedlňuje člověkem jako autonomním subjektem. Hodnoty nejsou spojeny s náboženskou vizí a nemají svůj základ v Bohu.“*³⁵

Preference altruistických hodnot je výsledkem lidské volby.³⁶ Jedná se o dlouhodobé směřování člověka, které je ovlivňováno jeho každodenním rozhodováním. V průběhu života člověk může své hodnoty změnit. To souvisí s růstem osobního poznání, ale také se zkušenostmi a událostmi, které mohou přeměnit do té doby uznávaný žebříček hodnot.³⁷

Rozhodnutí člověka pro zdravé životní hodnoty má dalekosáhlé důsledky. Je to v podstatě něco, co rozhoduje o kvalitě celého života daného jedince, neboť absence pozitivních životních hodnot nezpůsobuje pouze mezilidská nedorozumění, ale může mít za následek až ztrátu smyslu vlastní existence.³⁸

1.4 Rozdělení hodnot

Hodnoty, z nichž člověk může čerpat smysl života, rozdělil a popsal vídeňský neurolog a psychiatr Viktor Frankl v přístupu, který nazval logoterapie. V jeho teorii se hodnoty člení na tvůrčí, zážitkové a postojové.³⁹ Do první skupiny zařazuje hodnoty, které se realizují prostřednictvím činností. Může se jednat například o práci, uměleckou tvorbu atd. Druhou skupinu hodnot spojuje s vnitřním prožíváním člověka a typickým příkladem může být láska, ale také například vnímání umění. Poslední skupinu nazývá postojovými hodnotami a objevuje je ve vyhraněných situacích, kdy je člověk konfrontován s nezměnitelným osudem.⁴⁰ Podle logoterapie dochází k uskutečňování hodnot při reakcích na životní požadavky a úkoly a vedlejším produktem tohoto procesu je získání pocitu štěstí.

³⁵ AMBROS, P., *Teologicky milovat církev*, s. 47.

³⁶ Samozřejmě je člověk do jisté míry ve své volbě ovlivněn i vnějšími faktory, jako například výchovou.

³⁷ Blíže se hodnotami zabývá axiologie, věda o hodnotách, která slučuje poznatky z oblasti psychologie, sociologie nebo filosofie.

³⁸ Ztrátu smyslu bytí popsal V. Frankl jako tzv. „Neurogenní psychozu“. Srov. FRANKL, V., *Vůle ke smyslu*, s. 113.

³⁹ Srov. *tamtéž*, s. 65

⁴⁰ Srov. *tamtéž*, s. 65.

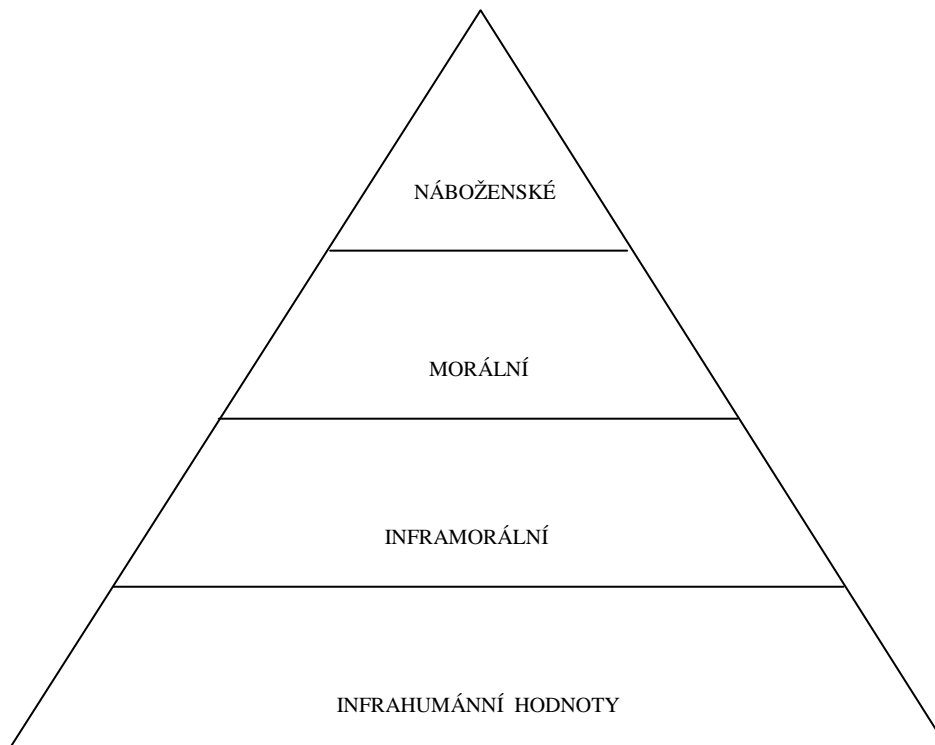
Jiným způsobem rozdělil hodnoty Mgr. Ladislav Lencz.⁴¹ Podle něj se dají hodnoty rozdělit na infrahumánní, inframorální, morální a náboženské. Infrahumánní hodnoty upřednostňují i zvířata. Jedná se o smyslové hodnoty, které jsou založené na prožívání příjemných pocitů (např. dobré jídlo) nebo se jedná o biologické hodnoty (např. zdraví, fyzická síla). Do druhé skupiny tzv. inframorálních hodnot Lencz zařazuje hodnoty související s poznáním (např. bystrá mysl, jasný úsudek), společenské a sociální hodnoty (harmonické vztahy) a přirozené hodnoty spojené s vůlí (vytrvalost, odhodlání).⁴² Lenczovy morální hodnoty jsou totožné s etickými hodnotami uváděnými jinými autory. Příkladem morálních hodnot může být solidarita, svoboda, statečnost, spravedlnost, odpovědnost, svědomitost, pravdomluvnost, velkorysost, upřímnost, otevřenost, individualita, vzájemná tolerance, nesobeckost, pochopení, úcta k vlastnímu svědomí, nezištnost, pohostinnost, soucit atd. Náboženskými hodnotami je myšlena víra, zbožnost a další hodnoty, které vyplývají ze vztahu k Bohu. Lenczovo seskupení hodnot je přínosné, neboť zároveň označuje hodnotovou hierarchii.⁴³

⁴¹ Srov. *Etická výchova* [online], dostupné na: <<http://www.etickeforumcr.cz/downloads/lencz3.pdf>>

⁴² Do skupiny Lenczových inframorálních hodnot lze zařadit také např. hodnoty estetické, které se objevují v třídění jiných autorů.

⁴³ Reálné pořadí hodnot je závislé na tom, jaké skupiny populace a v jakém období tyto hodnoty sdílí. Srov. PRŮCHA, J., et al. *Hodnotový systém. Pedagogický slovník*, s. 77.

Schéma 1: Hierarchie hodnot podle Lencze

Lenczova pyramida řadí hodnoty od nejnižších, které upřednostňují všechny bytosti včetně zvířat až po nejvyšší, které si uvědomují pouze lidé. Náboženské hodnoty umístěné na vrcholu pyramidy jsou transcendentní a přesahují tak ostatní uvedené hodnoty. Přijetím této skupiny hodnot člověk získává pocit smysluplnosti bytí, který logoterapie vnímá jako stěžejní východisko pro vyrovnanou životní cestu.

V závěrečném shrnutí první kapitoly lze napsat, že zde byly definovány altruistické hodnoty, které se pojí s dobročinností a zároveň byly popsány ostatní skupiny hodnot. Úvodní text dále přinesl exkurs do historie dobrovolnictví a do současné dobrovolnické činnosti v ČR. Informace obsažené v kapitole „Dobrovolnictví a hodnoty s ním spojené“ tak napomáhají k pochopení následující kapitoly věnované laureátům ceny „Křesadlo“.

2 Laureáti ceny

Druhá kapitola zachycuje profil laureátů ceny „Křesadlo“. Jako základní zdroj informací slouží výsledky šestého ročníku ceny, tzn. ceny udělené za rok 2006. Jsou zde shrnuty obecné informace o laureátech, pravidla výběru oceněných a podmínky jejich nominace.

Pro bližší seznámení s laureáty ceny „Křesadlo“ je na místě uvést výstižný podtitul této ceny: „*Cena pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci*“.⁴⁴ Tento název naznačuje, že se může jednat o širokou skupinu lidí, kteří mohou být navrženi na toto ocenění za své „neobyčejné“ jednání.⁴⁵ Touto „neobyčejností“ je myšlena především občanská solidarita, která se projevuje v dobrovolné pomoci. Při nominování na cenu „Křesadlo“ nehraje žádnou roli to, zda kandidát vykonává obecně prospěšnou činnost v rámci organizovaného dobrovolnictví, či nezávisle na organizaci.

Pořádající organizace zajistí výběr oceněných z kandidátů, kteří mohou být navrženi odbornou i širokou veřejností⁴⁶. Kandidáti mohou být nominováni na základě oslovení veřejnosti⁴⁷ (nebo přímým oslovením odborné veřejnosti). Vyhlášovatel ceny si může předem stanovit určité podmínky pro nominaci, jako jsou délka dobrovolnické služby nebo například nutnost výkonu dobrovolnické služby v roce, pro který je cena vyhlášována. Platné nominace bývají předány hodnotící komisi, a ta poté vybere jednotlivé laureáty.⁴⁸ V případě, že hodnotící komise obdrží velký počet nominací, je možné pro výběr stanovit kategorie. Vodítkem ke stanovení kategorií může být věk, odpracované dobrovolnické hodiny, oblast dobrovolné práce, atd. Nosnou myšlenkou ocenění je zviditelnění dobrovolnické činnosti, a proto musí být všichni kandidáti nominovaní na cenu „Křesadlo“ srozuměni se zveřejněním svého jména a důvodu, proč jsou na cenu navrženi.⁴⁹

⁴⁴ Srov. *Křesadlo 2008: DCUL* [online], dostupné na: <<http://www.dcul.cz/>>.

⁴⁵ Více informací o ceně je uvedeno ve statutu ceny Křesadlo. Srov. tamtéž.

⁴⁶ V případě, že organizace vyhláší cenu pouze pro dobrovolníky, kteří pomáhají v jejich zařízení, veřejnost kandidáty nenominuje.

⁴⁷ Např. ve spolupráci s médii, využitím vývěsných ploch, rozšířením nominačních lístků atd.

⁴⁸ Složení komise je záležitostí vyhlášovatele. Většinou je komise tvořena z významných osobností, kteří svojí účastí zvyšují prestiž ocenění. Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo*....s. 27.

2.1 Složení laureátů

Počet dobrovolníků, kteří jsou oceněni cenou „Křesadlo“, je závislý na možnostech a představách vyhlášovatelů.⁵⁰ Někteří vyhlášovatelé zvyšují počet udílených cen v závislosti na zvyšujícím se počtu nominací, jiní zachovávají tradici a oceňují při každém vyhlášení stejný počet laureátů.⁵¹ Počet udělených cen má od roku 2003 rychle stoupající tendenci.⁵² Tento fakt je dán dvěma skutečnostmi. V první řadě přibývá počet organizací, které se věnují dobrovolnickému managementu a v rámci zviditelnění dobrovolnictví a zviditelnění vlastní organizace vyhlášují cenu „Křesadlo“.⁵³ Druhým důvodem je postupné zvětšování známosti tohoto ocenění, jež se projevuje ve větším množství nominací z řad odborné i široké veřejnosti. Je zajímavé sledovat, jak se postupně proměňuje poměr mezi nominovanými a oceněnými. V roce 2001 získal cenu „Křesadlo“ téměř každý nominovaný. V následujících letech neustále rostl počet nominovaných na jedno ocenění. V roce 2006 už na čtyři nominace připadl jeden oceněný.⁵⁴ Cenu „Křesadlo“ mohou obdržet i vícečlenné týmy.⁵⁵

Většina z oceněných se věnuje dobrovolnické činnosti pravidelně (například dvě až tři hodiny týdně) v delším časovém období. Tuto formu dobrovolnictví nazývá zakladatel NDC HESTIA Jiří Tošner dlouhodobou dobrovolnickou pomocí.⁵⁶ Pro kandidáty ceny všeobecně platí, že vykonávají dobrovolnou činnost bez jakéhokoliv finančního ohodnocení.⁵⁷ Toto pravidlo vychází z pojetí, dobrovolníka dle zákona o dobrovolnické službě⁵⁸. Každému člověku je bližší jiná oblast, ve které dobrovolně působí. Pro lepší přehlednost lze graficky uvést oblasti, ve kterých se ocenění dobrovolníci nejvíce angažují.

⁴⁹ Srov. TOŠNER, J., a SOZANSKÁ, O., *Statut ceny Křesadlo* [online], dostupné na: <http://www.hest.cz/kresadlo_status.shtml>

⁵⁰ Maximální počet individuálně oceněných v rámci jednoho udílení je 10 laureátů. Srov. *tamtéž*.

⁵¹ Mezi organizace, které vyhlášují každým rokem stejný počet laureátů patří nejznámější dobrovolnická centra (NDC HESTIA, DC Ústí nad Labem).

⁵² Srov. *příloha. 1*.

⁵³ Některé organizace vyhlášují cenu každoročně, jiné pouze jednorázově. Dalším podstatným rozdílem je, že pořadatelská organizace může vyhlásit cenu v rámci kraje, města nebo zařízení. Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo....*, s. 32.

⁵⁴ Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo....*, s.45. .

⁵⁵ Poprvé byla týmová cena udělena v roce 2006.

⁵⁶ TOŠNER, J.- SOZANSKÁ, O., *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*, s.40.

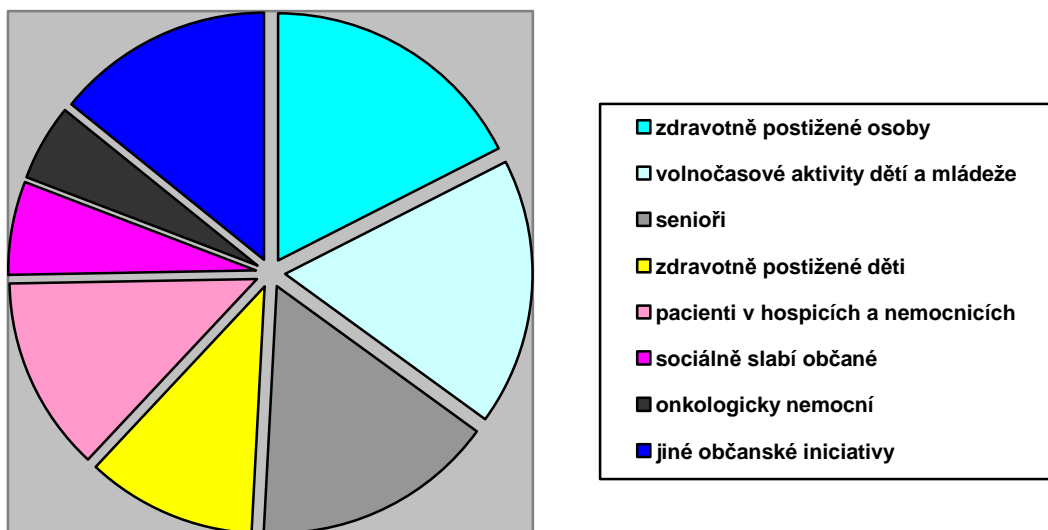
⁵⁷ Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo....*, s. 40

⁵⁸ Zákon č. 198/2002 Sb. o dobrovolnické službě..., § 2, odst. 1.

Graf 1: Zastoupení dobrovolníků a oblastí jejich dobrovolnické činnosti⁵⁹

Dobrovolnická činnost zaměřená na:	Zastoupení dobrovolníků ⁶⁰
zdravotně postižené dospělé jedince	11
volnočasové aktivity dětí a mládeže	11
seniory	10
zdravotně postižené děti	7
Pacienty v hospicích a nemocnicích	8
Sociálně slabé občany	4
onkologicky nemocné	3 ⁶¹
jiné občanské iniciativy	9

Zastoupení dobrovolníků a oblastí činnosti

⁵⁹ Údaje vychází z průzkumu z udílení ceny za rok 2006. Srov. *tabulka 1*, s.19.

⁶⁰ Pokud laureát pomáhal ve více oblastech dobrovolnické činnosti, je započítán ve všech případech.

⁶¹ Tito dobrovolníci se věnovali především organizované pomoci onkologicky nemocným. Při výčtu osob, kteří trávili čas s klienty s tímto druhem onemocnění by se statistika navýšila o dobrovolníky docházející za pacienty do nemocnicí a do hospiců.

2.2 Laureáti vyznamenaní za rok 2006

V roce 2006 bylo na cenu „Křesadlo“ nominováno více než 300 kandidátů, kteří působili v různých sociálních, zdravotních nebo volnočasových oblastech.⁶² Z těchto nominovaných kandidátů bylo ocenění uděleno čtyřiceti individuálním laureátům a v osmi případech bylo křesadlo uděleno za týmovou dobrovolnickou činnost.⁶³

Ve věkovém rozložení laureátů ceny „Křesadlo 2006“ převažují lidé v produktivním věku.⁶⁴ Z této skutečnosti lze vyvodit, že většina vyhlášovatelů chce ocenit především současný aktivní přínos v dobrovolnické oblasti a nezaměřují se pouze na zásluhy navržených kandidátů. Druhou silnou skupinu tvoří lidé starší 60 let. Nejstarší laureátkou šestého ročníku ceny „Křesadlo“ byla 78 letá aktivní dobrovolnice. V roce 2006 byla v jednom případě cena udělena také „in memoriam“. Ocenění „Křesadlo 2006“ obdrželi v několika případech i lidé mladšího věku. Nejmladšímu laureátovi šestého ročníku této prestižní ceny bylo v době převzetí ocenění 18 let. Mezi nositeli ceny „Křesadlo“ převažují ženy. V roce 2006 převzalo cenu „Křesadlo“ 29 žen a 16 mužů. Nepoměr pohlaví mezi oceněnými dotvrzuje převládající počet žen v dobrovolnické oblasti.⁶⁵

Jednotlivé charakteristiky dobrovolníků, kterým byla cena udělena za rok 2006 jsou shrnuty v následující tabulce č. 1. Informace jsou uveřejněny bez předchozího zkontaktování se s laureáty, neboť samotná podstata ceny počítá se souhlasem laureátů se zveřejněním jejich jména a činnosti, za kterou jim byla cena udělena.⁶⁶ Kromě zveřejnění jména organizace, která cenu udílela, je tabulka doplněna také o informaci, pro jak velký územní celek, případně pro jaké zařízení bylo ocenění vyhlášeno.⁶⁷

⁶² Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo...*, s. 45.

⁶³ Tiskové zprávy DC Ještěd se rozcházejí v počtech laureátů. Většina zdrojů jmenuje 5 osob. V jednom případě je uvedeno 6 oceněných. S vyhlášovatelem nebylo možné se telefonicky ani elektronicky spojit, a proto je v tabulce č.1 uvedeno 5 laureátů.

⁶⁴ Při zjišťování věku laureátů bylo možné vycházet z posouzení jejich vzhledu na uveřejněných fotografiích. Nejstaršího a nejmladšího laureáta bylo možné zjistit přímým oslovením vyhlášovatelů.

⁶⁵ Srov. *Výroční zprávy: Ke stažení* [online], dostupné na: <<http://dcfm.cz/>>

⁶⁶ Pro ucelenější obraz o iniciativě laureátů je v poznámkovém aparátu kromě popisu aktivit uvedeno místo, kde se konkrétní dobrovolnická činnost odehrávala.

⁶⁷ V praxi je často cena označena jako krajská, ačkoliv svým územním rozsahem tomu neodpovídá. Cena udělená v rámci kraje, města nebo jednotlivého zařízení je srovnatelně prestižní.

Tab. 1: Jednotlivé charakteristiky laureátů ceny „Křesadlo“

Jméno a příjmení oceněného	Územní celek (event. zařízení) v jehož rámci byla cena vyhlašována	Udílující organizace	Oblast dobrovolnické činnosti
Marie Adamusová ⁶⁸	Město Třinec	DC Adra Frýdek-Místek	Založení a vedení Klubu Marie ⁶⁹
Anna Gavendová	Město Třinec	DC Adra Frýdek-Místek	Výpomoc ve vedení Klubu Marie, ⁷⁰ dlouholetý trénink oddílu orientačního běhu mládeže, příprava sportovních závodů
Bruno Heider	Město Třinec	DC Adra Frýdek-Místek	Založení a řízení střediska Filadelfie-přístav Oldřichovice, ⁷¹
Věra Byczanská	Město Třinec	DC Adra Frýdek-Místek	Dlouholeté vedení Klubu českých turistů v Třinci a zajišťování jeho akcí ⁷²
Tomáš Lipka	Město Třinec	DC Adra Frýdek-Místek	Dobrovolnická činnost v komunitním středisku a v chráněných dílnách Jordán ⁷³ , přes 700 hodin dobrovolnické práce při stavbě centra Hutník ⁷⁴
Pavla Kajzarová	Město Třinec	DC Adra Frýdek-Místek	Vedení klubu SOS Třinec ⁷⁵ a Unie rodičů při škole SŠ, ZŠ, MŠ Třinec
Jindřich Veit	Město Třinec	DC Adra Frýdek-Místek	Dlouholetá organizace turistických vycházek pro seniory

⁶⁸ Jména a charakteristiky všech laureátů oceněných v Třinci byly vytištěny v Třineckém týdeníku.

Srov. JURÁSKOVÁ, P. Rozhodli se ochotně.... *Třinecký hutník*. 2007, roč. 58, č. 13, s.11.

⁶⁹ Klub sdružuje ženy s nádorovým onemocněním prsu. Srov. *O nás: Klub Marie* [online], dostupné na: <<http://www.klubmarie.net.tvtrinec.cz/>>

⁷⁰ Srov. *tamtéž*.

⁷¹ Středisko plánuje a realizuje výstavbu rodinných domků pro pěstounské rodiny. Srov. *O nás: OS Filadelfie* [online], dostupné na: <<http://oldrichovice.filadelfie.cz/>>

⁷² Laureátka organizuje akce „Mánesova stezka“, „Pohádkový les“ a zajišťuje úpravy zimních tras. Srov. *Ocenění dobrovolníci: Sedm dobrovolníků převzalo v Třinci cenu Křesadlo 2006* [online], dostupné na: <<http://www.dcfm.cz/kresadlo06.php>>

⁷³ Středisko poskytuje služby lidem s duševním onemocněním a jejich rodinným příslušníkům. Srov. *Středisko: Jordán* [online], dostupné na: <<http://www.slezskadiakonie.cz/jordan.html>>

⁷⁴ Centrum Hutník spadá pod Slezskou církev a. v. Srov. *Hutník: Oblíbené odkazy* [online], dostupné na: <<http://www.sceavtrinec.estranky.cz/>>

⁷⁵ Klub SOS poskytuje sociální poradenství a organizuje akce pro zdravotně postižené děti a jejich rodiče. Srov. *Komunitní plán 2006-2008: Komunitní plánování část 2* [online], s. 15, dostupné na: <www.trinecko.cz/svaz/kp/>

Tab. 1 – pokračování

Mgr. Aleš Adamec ⁷⁶	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Dobrovolnická činnost věnovaná dětem a mládeži v Junáku a vedení střediska Zlatá Růže ⁷⁷
Marie Dřevová	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Dlouholetá dobrovolnická činnost věnovaná seniorům v domově důchodců
Ing. Luboš Kučera in memoriam	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Dobrovolnická činnost věnovaná mládeži, organizování aktivit posilujících mezinárodní spolupráci a výpomoc ve sdružení Společnost pro dobré soužití česky a německy hovořících zemí a občanů
Bc. Magda Myslivcová	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Realizace občanských aktivit ⁷⁸
Stanislav Talián	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Dlouholetá dobrovolnická činnost zaměřená na staré lidi v nouzi.
Týmová cena Sdružení Švagr Písek	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Realizace akcí pro děti a mládež se zdravotním, sociálním či mentálním postižením.
Týmová cena Dobrovolníci ze Salesiánského střediska mládeže v Českých Budějovicích	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Realizace volnočasových aktivit pro neorganizované děti a mládež ze sídliště
Týmová cena Dobrovolníci ze sdružení Kontakt bB (bez bariér) z Jindřichova Hradce	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Plavání a rehabilitace s lidmi se zdravotním postižením
Týmová cena Dobrovolníci z hospice sv. Jana Neumanna	Jihočeský kraj	INKANO Písek s Kom. nadací Blanicko-Otavské	Dobrovolnická činnost vykonávaná v hospici

⁷⁶ Jména a charakteristiky laureátů oceněných v Jihočeském kraji jsou uvedeny v tiskové zprávě. Srov. *Ceny...: Tisková zpráva...* [online], dostupné na: <www.svagr.net/data/mod_news/70/down/tz-kresadlo-2006.doc>

⁷⁷ Posláním Skautského střediska Zlatá růže je výchova dětí a mládeže. Srov. *Kdo jsme: Středisko...* [online], dostupné na: <<http://zlataruze.skauting.cz/>>

⁷⁸ Např. tvorba koncepce dětských hřišť aj. Srov. *Ceny...: Tisková zpráva...* [online], dostupné na: <www.svagr.net/data/mod_news/70/down/tz-kresadlo-2006.doc>

Tab. 1 – pokračování

Karel Bláha ⁷⁹	Plzeňský kraj	Asociace NNO Plzeňského kraje	Shromáždování informací o historii na Domažlicku
Eva Kosová	Plzeňský kraj	Asociace NNO Plzeňského kraje	Nekomerční vedení Hi- Fi klubu ⁸⁰
Stanislav Tomanec	Plzeňský kraj	Asociace NNO Plzeňského kraje	Dlouholetá práce s mládeží a výpomoc při údržbě a opravách chotěšovského kláštera
Alena Vašková ⁸¹	Hlinsko	DC Hlinsko	Dobrovolnická činnost věnovaná zdravotně postiženým osobám
Klára Malá	Hlinsko	DC Fokus Hlinsko	Dobrovolnická činnost ve Svazu tělesně postižených dětí Hlinecka
Marie Votavová ⁸²	Havlíčkův Brod	DC Fokus Vysočina	Dobrovolnická činnost věnovaná seniorům v domově důchodců
Týmová cena Aleš Macháček Václav Pavlík ⁸³	Havlíčkův Brod	DC Fokus Vysočina	Dobrovolnická činnost ve stacionáři Petrklíč ⁸⁴ a v chráněných dílnách, které jsou součástí stacionáře
Týmová cena Zdeněk a Ludmila Nadrchalovi ⁸⁵	Pelhřimov	DC Fokus Pelhřimov	Dobrovolnická činnost zaměřená na pacienty v pelhřimovské nemocnici
Leona Holubová ⁸⁶	Liberec	DC Ještěd	Dobrovolnická činnost zaměřená na pacienty v nemocnici
Miroslava Mlýnková	Liberec	DC Ještěd	Dobrovolnická činnost zaměřená na pacienty v nemocnici

⁷⁹ Jména a charakteristiky laureátů oceněných v Plzeňském kraji jsou uvedeny na webových stránkách. Srov. *Pomáhají jiným...: Články* [online], dostupné na: <www.dobrovolnik.cz/clanky/?x=2014371>

⁸⁰ Klub spadá pod Českou společnost techniků a realizují se v něm veřejné přednášky a společenské akce. Srov. *tamtéž*.

⁸¹ Charakteristiky oceněných z Hlinska jsou detailně zpracovány vyhledávatelem. Srov. *Nominovaní* [online], dostupné na: <mm.denik.cz/17/e8/nominace_dend.doccitace>

⁸² Srov. *Sami jsou na vozíku...: Tiskové zprávy* [online], s.4, dostupné na: <www.charitahb.cz/>

⁸³ Srov. *tamtéž*.

⁸⁴ Stacionář Petrklíč je charitní zařízení pro děti a mládež s mentálním a kombinovaným postižením. Srov. *tamtéž*.

⁸⁵ Srov. *Dobrovolnická ...: Dobrovolníci v médiích* [online], dostupné na: <<http://www.hest.cz/media.shtml>>

⁸⁶ Jména a charakteristiky všech laureátů oceněných v Liberci jsou uvedeny v tiskové zprávě. Srov. *Ocenění...: Nemocnice Jablonec nad Nisou* [online], dostupné na: <<http://www.nemjbc.cz/cs/onas/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2007/duben-2007/oceneni-dobrovolniku.html>>

Tab. 1 – pokračování

Martin Kvapil	Liberec	DC Ještěd	Dobrovolnická činnost zaměřená na pacienty v nemocnici
Jaroslava Boudná	Liberec	DC Ještěd	Obhajoba zájmů zdravotně postižených, pomoc při zrodu Podkrkonošské spol. přátel dětí se zdravotním postižením ⁸⁷
Jiří Berger	Liberec	DC Ještěd	Dobrovolnická činnost ve středisku Alvalída ⁸⁸ , podpora aktivit handicapovaných motoristů
Alena Škuthanová⁸⁹	Kladno	DC Kladno	Spolupráce s organizací Člověk v tísni, dobrovolnická činnost věnovaná rómským dětem
Lenka Balašová	Kladno	DC Kladno	Provozování canisterapie v Dětském domově
Ing. Vladimír Dráb	Kladno	DC Kladno	Manažerská výpomoc v Letohrádku Vendula ⁹⁰
Antonín Provazník	Kladno	DC Kladno	Dobrovolnická činnost v Geriatrickém a rehabilitačním centru, pomoc při sociální integraci klientů domu Na půli cesty
Pavλίna Bošková	Kladno	DC Kladno	Spolupráce s organizací Člověk v tísni, dobrovolnická činnost věnovaná rómské dívce
Jaroslav Kamer⁹¹	hl. město Praha	NDC Hestia	Dobrovolnická činnost v centru Paraple
Veronika Kulířová, DiS.	hl. město Praha	NDC Hestia	Dobrovolnická činnost zaměřená na HIV pozitivní matky, výpomoc na telefonní Lince AIDS pomoci

⁸⁷ Organizace pomáhá rodinám s postiženými dětmi při jejich integraci do společnosti. Srov. *Členské organizace: Organizace* [online], dostupné na: <<http://www.nrzp.cz/>>

⁸⁸ Alvalída je denní stacionář pro osoby s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením. Srov. *O nás: Sdružení.....* [online], dostupné na: <<http://www.alvalida.wz.cz/>>

⁸⁹ Jména a charakteristiky kladenských laureátů jsou uvedeny na webových stránkách vyhledavatele. Srov. *Křesadlo: Rozšířte si obzor* [online], dostupné na: <<http://www.dckladno.estranky.cz/>>

⁹⁰ Letohrádek Vendula poskytuje alternativní sociální služby. Srov. *Letohrádek...: Dobré zkušenosti* [online], dostupné na: <<http://stredocesky.topregion.cz/>>

⁹¹ Jména a charakteristiky pražských laureátů jsou zveřejněny v NDC HESTIA. Srov. *Seznam...: NDC HESTIA* [online], dostupné na: <http://www.hest.cz/ruzne/Oceneni_dobrovolnici_2006.pdf>

Tab. 1 – pokračování

Ing. Miroslav Jaroš	hl. město Praha	NDC Hestia	Zapojení v dobrovolnickém programu zaměřeném na pomoc nevidomým
Týmová cena Otto a Eva Adamcovi	hl. město Praha	NDC Hestia	Dobrovolnická činnost v domácím hospici
PhDr. Zora Oppeltová	hl. město Praha	NDC Hestia	Dobrovolnická činnost v Domově Sue Ryder ⁹²
Jana Kaňková	hl. město Praha	NDC Hestia	Spolupráce s o.s. ADRA, dobrovolnická činnost se seniory, fundraising pro zařízení FOD Klokánek, realizace akcí pro děti z Dětského domova, výpomoc v azylovém domě, pomoc při záplavách v r. 2002
Zuzana Němečková	hl. město Praha	NDC Hestia	Zapojení v dobrovolnickém programu Pět P
Věra Najbrtová	hl. město Praha	NDC Hestia	Zapojení v dobrovolnickém programu „Dobrovolníci v nemocnicích“
Zdena Brázdilová	hl. město Praha	NDC Hestia	Křesťanská sociální pomoc členům Židovské obce ⁹³
MUDr. Robert Zajíček	hl. město Praha	NDC Hestia	Aktivní výpomoc v občanském sdružení Bolíto. ⁹⁴
Milada Bučková⁹⁵	Karlovarský kraj	DC Vlaštovka při Mateřském centru Karlovy Vary	Pomoc handicapovaným občanům, podpora vzniku Chráněného bydlení, realizace benefičních koncertů a společenských akcí pro zdravotně a sociálně postižené občany

⁹² Domov Sue Ryder pomáhá zmírňovat utrpení plynoucí ze stáří, nemoci či postižení a z těžké životní sociální situace. Srov. *Organizace: Domov...* [online], dostupné na: <<http://www.sue-ryder.cz/>>

⁹³ Např. návštěvy židovských seniorů, výpomoc v domácnosti, doprovody k lékařům, pomoc při organizaci slavností a náboženských svátků, hlídání dětí při šabatových oslavách aj. . Srov. *Seznam...: NDC HESTIA* [online], dostupné na: <http://www.hest.cz/ruzne/Oceni_dobrovolnici_2006.pdf>

⁹⁴ Sdružení pečuje o rehabilitaci dětí na popáleninovém oddělení Fakultní nemocnice Královské Vinohrady. Srov. *O nás: O.s. Bolíto* [online], dostupné na: <<http://www.bolito.cz/>>

⁹⁵ Jména a charakteristiky všech laureátů oceněných v Karlovarském kraji jsou uvedeny na webových stránkách MC Karlovy Vary. Srov. *Křesadlo 2006: Dobrovolnické...* [online], dostupné na: <www.materske-centrum.cz/>

Tab. 1 – pokračování

Mgr. Ivana Barterová	Karlovarský kraj	DC Vlaštovka Karlovy Vary	Dobrovolnická činnost se zdravotně postiženými dětmi
Renata Nečasová	Karlovarský kraj	DC Vlaštovka při Mateřském centru Karlovy Vary	Předsednictví v o. s. Střípky, ⁹⁶ dobrovolnická činnost věnovaná zdravotně postiženým lidem, realizace benefičních koncertů
Jiří Roubínek	Karlovarský kraj	DC Vlaštovka při Mateřském centru Karlovy Vary	Pořádání sportovních a turistických akcí, organizování nekomerčních zájezdů, odstraňování následků přírodní kalamity ve Vysokých Tatrách v roce 2004
Mgr. Zdenka Čepeláková	Karlovarský kraj	DC Vlaštovka při Mateřském centru Karlovy Vary	Poradenství při obnově a restauraci stavebních památek města Ostrov, vedení Spolku přátel města Ostrov, spolupráce s konfederací politických vězňů, realizace veřejných přednášek a výstav
Týmová cena Eva a Lubor Hankovi	Karlovarský kraj	DC Vlaštovka při Mateřském centru Karlovy Vary	Založení a vedení folklorního souboru Dyleň, pořádání Karlovarského folklorního festivalu ⁹⁷
Eva Vrkoslavová⁹⁸	Ústecký kraj	DC Ústí nad Labem	Zajištění financí pro založení o.s. AMA Most ⁹⁹ a aktivní členství ve vzniklém sdružení.
Jana Haklová	Ústecký kraj	DC Ústí nad Labem	Dobrovolnická činnost věnovaná seniorům v domově důchodců
Jozef Lacko	Ústecký kraj	DC Ústí nad Labem	Vedení volnočasových aktivit romských dětí, založení dětského pěveckého sboru Romská 14 ¹⁰⁰

⁹⁶ Sdružení se věnuje dobrovolnickému managementu. Srov. BLAŠTÍKOVÁ, L., *Střípky* [online], dostupné na: <http://www.dobrovolnik.cz/clanky/mf_stripky.htm>

⁹⁷ Srov. *Křesadlo 2006: Dobrovolnické...* [online], dostupné na: www.materske-centrum.cz/

⁹⁸ Jména a charakteristiky laureátů oceněných v Ústeckém kraji jsou uvedeny na internetu. Srov. *Dobrovolníci...* [online], dostupné na: <www.dcul.cz/doc/oceni_kresadlo_06.doc>

⁹⁹ Sdružení se zaměřuje na pomoc onkologicky nemocným pacientům, rodinným příslušníkům a přátelům. Srov. *Co je AMA?* [online], dostupné na: <<http://www.amasop.wms.cz/>>

¹⁰⁰ Srov. *Dobrovolníci...* [online], s.3, dostupné na: <www.dcul.cz/doc/oceni_kresadlo_06.doc>

Tab. 1 – pokračování

Mgr. Lenka Staňková	Ústecký kraj	DC Ústí nad Labem	Koordinování dobrovolníků na SOŠ, dobrovolnická činnost v Sociální agentuře ¹⁰¹
Miloslava Chloubová	Ústecký kraj	DC Ústí nad Labem	Pomoc při založení Spolku pro obnovu Ročova, získání finančních prostředků na rekonstrukci ročovského kostela ¹⁰²
Zdena Zajíčková	Ústecký kraj	DC Ústí nad Labem	Dobrovolnická činnost v Hospici svatého Štěpána v Litoměřicích
Kateřina Jakubů ¹⁰³	Domov pro seniory Pohoda Turnov	Vedení Domova pro seniory Pohoda	Dobrovolnická činnost věnovaná obyvatelům Domova pro seniory

Při vypracovávání profilu laureátů ceny „Křesadlo 2006“ je nutné brát v potaz rozdílný počet nominovaných, ze kterých mohli vyhlašovatelé laureáty vybírat. V tomto případě platí, že větší počet navržených kandidátů zvyšuje prestiž samotného ocenění. Ocenění dobrovolnické činnosti má pozitivní vliv na šíření myšlenky vzájemné lidské solidarity. I přes to, že dobrovolníci pomáhají z jiných důvodů než je získání ceny, může je toto ohodnocení potěšit. Pro ty laureáty, kteří jsou myšlenkově spjati s organizací, ve které pomáhají, je důležité, že se tímto způsobem prezentuje činnost dané organizace.

¹⁰¹ V rámci činnosti v sociální agentuře laureátka vede počítačové kurzy určené pro zdravotně postižené osoby. Srov. *tamtéž*. s. 4.

¹⁰² Srov. *tamtéž*. s. 5.

¹⁰³ Jméno a činnost laureátky telefonicky potvrdila sociální pracovnice Marie Kočová z turnovského Domova pro seniory Pohoda.

3 Životní hodnoty vybraných laureátů

V úvodu třetí kapitoly je popsán výběr respondentů a jsou definovány jejich zjištěné společné hodnoty. Následující podkapitoly zachycují autentické výpovědi laureátů, doplněné stručným komentářem. Text je napsán čtivou formou, aby poskytl všem čtenářům možnost hodnotové sebereflexe. Odbornější komentář je předložen v podkapitole „Charakteristika hodnot respondentů“. Zde jsou zjištěné hodnoty také zařazeny do Lenczovy hierarchie.¹⁰⁴

Výběr respondentů byl ovlivňován snahou vytvořit shodně početně zastoupenou skupinu mužů a žen, kteří by se lišili dosaženým vzděláním a věkem.¹⁰⁵ Podařilo se vybrat dva laureáty s vysokoškolským vzděláním, tři se středoškolským a jednoho se středním odborným vzděláním. Věkově byl jeden muž a jedna žena starší 75 let, další pár byl mladší 40 let a zbývající pár byl středního věku. Druhotným faktorem výběru respondentů byl záměr, aby výslednou skupinu tvořili dobrovolníci s rozdílnou oblastí dobrovolnické činnosti. To se podařilo, neboť každý z respondentů pomáhá v jiné sociální nebo volnočasové oblasti.¹⁰⁶

I přes vzájemnou rozdílnost byly u respondentů zjištěny tyto společné hodnoty: křesťanská víra, skromnost a soudržnost.¹⁰⁷ Křesťanská víra ovlivňuje celkovou hodnotovou orientaci a i v tomto případě lze najít pojitko mezi ní a jinými zjištěnými hodnotami. Druhá společná hodnota je hodnota skromnosti, která je upřednostňována lidmi, kteří nevidí svět jen materiálně. Pobídky ke skromnosti jsou součástí už starozákonního biblického textu, kde je napsáno, že je lepší vlastnit málo, ale bát se Boha, než mít velký poklad a s ním spojený neklid. (Př.15,16) V Novém zákoně je jako největší příklad skromnosti uveden život Ježíše Krista. (Fil.2,6-7; Mat.8,12) Také soudržnost, která je třetí společnou hodnotou, může mít svůj základ v křesťanském vnímání světa, neboť Bible životní naplnění člověka vnímá ve společenství. Příkladem soudržnosti je např. praxe novozákonní církve. (Sk.2,44-46)

¹⁰⁴ Srov. *schéma. 1*, s. 14.

¹⁰⁵ Srov. *příloha 2*.

¹⁰⁶ Srov. *tamtéž*.

¹⁰⁷ Na první hodnotě se neshodli všichni, přesto je hodnota víry zařazena do textu, neboť 5 respondentů, kteří víru uznávají, ji považují za prioritní.

3.1 Výpovědi laureátů o křesťanské víře

Skutečnost, že křesťanská víra nabádá lidi žít v souladu s Božími principy, které mají pozitivní vliv na uspořádání lidského života, činí z absence víry celospolečenský problém. Je na škodu, že právě česká společnost se řadí mezi ty nejsekularizovanější.¹⁰⁸ Každý člověk si buduje svůj pohled na víru a přitom se také nechává ovlivnit svým okolím. Příznivěji na vytváření religiózního pohledu na svět působí moravské prostředí.¹⁰⁹ Zjištění společné hodnoty víry u pěti ze šesti respondentů mohlo být ovlivněno jejich moravským původem nebo zde trvalým bydlištěm. U zmíněných respondentů se však nejedná pouze o formální přístup ke křesťanství, ale v jejich víře je stěžejní osobní postoj. Na otázku, co je ke křesťanství přitahuje, zazněly následující výpovědi.

„Životní styl [...]“. „Teď je třeba ten rok svatého Pavla, [...] a to byl člověk takový intelektuální a moudrý, jinak ti rybáři, ti byli takoví jednodušší a emocionálnější a měli ty takové lidské vlastnosti pozitivní a negativní, ale jak obdivuhodně to zvládali a vnášeli mezi lidi, tak to bylo tak jedinečné. Tak jak to ten svatý Pavel říká, stále se modlete, stále se radujete a stále děkujete, buďte vděční. Tak to v křesťanství je velmi dobrý pro život.“ (ing. Jiřina Magnusková)

„[...]“, ten soucit s lidmi, no a záchrana těch, kteří hynou [...] hledat Boha, je nejúžasnější věc, zkušenost a dobrodružství, které lze nalézt na této zemi.“ (Bruno Heider)

„Křesťanství dává smysl, dává i potřebnou náplň, dává i potřebný balzám, zvlášť dneska už v těch našich bolestech a životech a přes mnohá zklamání, třeba lidská, která doprovází život každého [...] je to tak, že dneska v mém věku jsou taková křesťanská setkání balzám na duši a taková etická a lidská naděje, že tím zahrabáním do země život nekončí.“ (ing. Jindřich Veit)

„Mně se na křesťanství líbí, že nás to navzájem spojuje.“ (Pavlína Jilková)

¹⁰⁸ Srov. *Náboženské....: ČSU* [online], dostupné na: <<http://www.czso.cz/csu/2003ediciniplan.nsft/tab/7A002B2AF5>>

¹⁰⁹ Srov. tamtéž.

K tomu co je v křesťanství důležité, ing. Veit uvedl: *“Když to tak vezmete, ta zásada a podstata etiky křesťanské je jeden Bůh, jedno uvěření v Boha, a přesto tolik různě nabarvených střech a pod každou střechou jiné praktické signály pro okolí, které tito lidé často vysílají. Ale ta podstata, když člověk přijde a mezi čtyřma očima tamhle třeba pod javorem nebo topolem se s někým o tom baví, tak musí dojít k jednotě, i když třeba pak přijde do hospody a bije pěstí zase za tu svoji církev.“*

Podobným způsobem to vidí i pan Heider.

„[...] je to vztah s Bohem, protože [...] každý věří, že má tu správnou víru, ale já si myslím, že to bude dobrý vztah, je to o vztazích, které máme s Bohem, protože víra může být různá, ale ten vztah, ten pak přichází na věčnost.“

Dva dotazovaní shodně odpověděli, že by v životě hlavně nechtěli přijít o víru nebo o vztah s Bohem.

„[...] to myslím není jen takové levné prohlášení, ale to jsem si toho vědoma, že si to neumím bez toho představit.“ (ing Jiřina. Magnusková)

„Určitě o vztah s Pánem Bohem, protože to je to největší, co člověk má. O to bych nikdy nechtěl přijít.“ (Bruno Heider)

Zajímavé bylo vyprávění Pana Lipky, jak ve chvíli, kdy prožíval těžké období, ho ovlivnily myšlenky jedné křesťanské autorky a změnily jeho pohled na život.

„[...] No, tak život se obrátil na některé ty jiné věci, prakticky jsem začal ten svět vnímat jinak, že jsou i jiní lidé, kteří jsou na tom hůř než já a tak dále. [...],...že člověk může druhým pomáhat [...] ten čas trošku jinak využít, než nějakým flákáním [...], že to jde ten čas využít užitečným způsobem.“

Ing. Magnusková se svěřila, že těžké životní období vždy prožívala s modlitbou.

„[...] ale v každém případě, když to bylo složitější, tak jsem se upínala více k modlitbě. To určitě.“

Ve vnímání pana Heidera dokáže Bůh měnit životy lidí. Boží svrchovanost popsal slovy: „*Pán Bůh je svrchovaný, on nás zná a ví náš začátek a konec, jak to dopadne, [...] dá každému z nás tu šanci, aby svůj život změnil a jestli to využijeme, nebo nevyužijeme, to už je na nás.*“ „*[...] on je schopen změnit každého člověka.*“

I přesto, že každý z respondentů se hlásí k odlišné církvi, je z jejich výpovědí zřejmé, že se snaží překonávat vzájemné předsudky a staví své názory na samé podstatě křesťanství. Pěkným způsobem to shrnuje pan Heider: „*Spousta křesťanů má problém s tím navázat kontakt s křesťany z jiné denominace. Mají předem různé předsudky, ten je takový a ten je makový. Netvrdím, že já je nemám, ale setkal jsem se v poslední době s křesťany z různých denominací, [...] a poznávám perfektní lidi z různých církví, kteří slouží a tak dále. A já věřím, že až přijde Ježíš pro svou církev, že to nebude o názvu. Přál bych si, aby takové ty nepodstatné rozdíly vymizely, ale abychom byli takovou novou církví, která bude žít podle Božtího slova a bude aktivní pro tu naši společnost. Já věřím, že přijde ještě probuzení v České republice, kdy lidé poznají, že evangelium je nejužasnější věc, a že spousta lidí přijde ještě k poznání pravdy. Proto si myslím, že bychom se měli ještě sjednotit, ne na nějakém kompromisu, to ne, ale v té horlivosti a v nadšení pro záchranu naší republiky.*“

Ze všech výpovědí je zřejmé, že víra zaujímá v životech vybraných respondentů nezastupitelné místo. Při výčtu přínosů víry do běžného života otázaní jmenovali odlišný životní styl, naději, smysl a v neposlední řadě důležitou životní náplň. Jeden z respondentů zmínil praktický dopad křesťanské víry na jeho chování, které je spojeno se sebereflexí a s novým náhledem na dění ve světě.

3.2 Výpovědi laureátů o skromnosti

Následující kapitola shrnuje výpovědi respondentů o druhé společné hodnotě, o skromnosti. Otázaní tuto hodnotu citovali v souvislosti se vztahem k penězům. V praxi je pojem skromnost často také zaměňován s pokorou, a proto je těžké tento termín přesněji vymezit. Jedna respondentka se snažila vystihnout podstatu skromnosti

slovy: „[...] *to je taková připravenost na jakýkoliv způsob života. Potom se člověk do toho nadbytku nežene.*“ (ing. Jiřina Magnusková)

Život ve skromnosti člověku poskytuje duševní volnost. Této hodnoty si ing. Jiřina Magnusková velmi cení a popisuje to slovy: „*My jsme nikdy nepociťovali hlad, to ne, ale je fakt, že když jsme měli pak situaci, kdy jsme museli žít skromně, tak jsme se necítili omezeni.[...] Dneska, když už manžel zemřel, rodiče nejsou, já jsem neměla děti, tak teď bychom s mou sestrou, která je nemocná, tak určitě si žijeme slušně, ale prostě nevymýšlíme. Ona má stále na mysli, třeba když máme slušnější oběd, tak ona říká: „V Africe mají na dva dny hrnec rýže.“ Takže prostě nás to nežene do takových extrémů a blahobytu, který lidi spíše svazuje.*“

Blahobytu na jedné straně a nedostatku na druhé straně zeměkoule si všímá i Marie Adamusová a na otázku, co by změnila, říká: „*Co bych změnila? Tak, aby všichni to měli tak nějak stejnoměrně rozdělené, že někteří mají ty přebytky a nedají to těm, co nemají nic. Asi takhle bych to, protože člověk když sám vidí třebas tu Afriku, jak tam nemají co pít, jíst. To bych změnila.*“

Někteří respondenti byli ve skromnosti vychováváni, jiní tuto hodnotu našli v křesťanství.

„[...] *rodiče mě taky celkem skromně vychovávali, ale to jsem nabyt určitě právě tím, že jsem věřící, a že čtu Bibli a vidím, jak to funguje v tom světě.*“ (Bruno Heider)

„[...] *náš otec [...] měl takový princip, že pokud jsme si nevydělalí a nepoznali cenu peněz, tak jsme museli žít skromně. A to se nám v životě, ale docela přidalo. Takže i když měl majetek, o který později samozřejmě přišel, tak že jsme byli vedeni k takové skromnosti [...].*“ (ing. Jiřina Magnusková)

Na skutečnost, že hodnota skromnosti se v dnešní době snižuje poukázala v rozhovoru slečna Jilková.

„*Mám dojem, že lidé v dnešní době chtějí čím dál tím víc, pořád se za něčím štvou, aby měli to a ono [...].*“

Důležitost vychovávat děti ke skromnosti výstižně popsal pan Heider.

„Ty malé děti, ty, kteří na to jako nemají, tak jsou odseparovány od kolektivu, že ty nemáš takovýhle mobil a ty nemáš internet a ty nemáš to a my máme a ty nepatříš mezi nás a tak dále. A ty děti to nejhůř snáší, protože ony si to neumí ještě pořádně poskládat v hlavě, proč tak je a neumí si tak obhájit to své stanovisko a právě rodiče by jim to měli vysvětlovat a ukazovat, že to není vůbec to nejdůležitější v životě, jestli mám drahý mobil nebo jestli mám to nebo ono.“

Na nebezpečí lpění na penězích poukazovalo více respondentů.

„[...] je to pronásledování.[...] Teď nás nehoní estébáci, ale nás d'ábel jakoby stahuje do těch hmotných věcí [...] Člověk se nestává kvalitnějším, protože má něco, ale že je to o ničem jiném. Ta hodnota člověka je někde jinde - to je ten ryzí charakter, člověk který rád dělá dobré činný, který pomáhá blízkým a tak dále. Právě, člověk čím má víc bohatství, tím se stává sobeckým a arogantním a tak dále. Takže to je tak, jak to bylo tehdy, když pokoušel d'ábel Pána Ježíše a říká, pokloň se mi a já Ti dám tady všechno a dneska to je podobně, že člověk, který se upíše nějaké firmě třeba, oni mu dají královský plat a oni si ho tím koupí, se vším všudy a on musí dělat od nevidím do nevidím, a i když to dostane, ten plat od té firmy, stejně si to ani neužije, protože nemá čas. A to je nebezpečí u křesťanů, jakmile se pokloní těmto hmotným věcem a tou honbou za těmi hmotnými věcmi, tak nemáme čas na ty Boží věci a na ty hodnoty, které jsou daleko důležitější. Nemáme čas dělat dobré skutky. (Bruno Heider)

„[...] v dnešní době se tady dá žít dobře, ale záleží na tom, jestli bude člověk hledat tu materiální stránku ve všem, tak to bude pak horší.“ (Marie Adamusová)

„ Já si myslím, že něco na tom pravdy je, že peníze kazí jako člověka. Člověk jak je bohatší, tak se mu strašně mění charakter, no a spíš ne k tomu dobrému, ale spíš k tomu zlému. Že člověk jak má peníze, tak nemá těch peněz dost, takže třeba pak i ta chamtivost. Málokterý boháči se koukají i na ty druhé. Tak mě to tak láká, jak se říká ten zlatý střed. Aby člověk tak nějak z toho vyžil [...], ale že bych to bohatství, tak to mě ani tak neláká.“ (Tomáš Lipka)

To, že vyjádření pana Lipky není pouhá teorie dokládá i příběh z jeho života.

„ Já mám teďka sedmého jít k jedné paní malovat a ona je v důchodě. Tak že mi to zaplatí, já nevím za 2-3 měsíce. Tak já jsem jí řekl, ať nespěchá, mně na těch penězích tak extrémně nezáleží, protože někteří lidi to mají fakt těžký.“

Upřednostnění skromnosti před bohatstvím je v Bibli popisováno jako nelehký úkol.(srov. Mat 19,24) Člověk v západním světě musí denodenně řešit ekonomické otázky, při nichž prakticky vyjadřuje svůj vztah ke skromnosti.

Pan Heider to ve zkratce charakterizoval: *„[...] Já myslím, že s tím válčíme všichni, každý by chtěl mít ještě trochu víc, ale je nutné se spokojit s tím co máme a brát to tak, že Pán Bůh nám dává tolik, abychom byli schopni normálně fungovat a normálně žít. Člověk se k tomu nemůže upínat, protože to může být okamžik a najednou to člověk musí opustit.“*

Jeden z respondentů při rozhovoru zmínil automobilového magnáta Henryho Forda, který na otázku, zda už má dost peněz odpověděl: *„Ještě kdybych trochu měl, tak mi to stačí“*. Záleží pouze na člověku, jaký vztah si k penězům vytvoří. Jeden z respondentů řekl: *„[...] my jsme těmi, kteří rozhodují o prioritách a my si určujeme“*. Ing. Veit to komentuje slovy: *„ [...] za to ty peníze nemůžou, tak jako nemůže televizor za to, že před ním pořád sedíte. To je vztah každého jednotlivce k těmto penězům. Možná to nějaké moudré řeči říkají, že peníze mají být od toho, aby člověk mohl žít pro nějaké ideály a tak dále. Peníze nemůžou být všelékem [...]“*

Ze shrnutí jednotlivých názorů respondentů je zřejmé, že i přes jejich odlišné finanční příjmy kladou velký důraz na nelpění na materiálních věcech. Během rozhovorů svými slovy definovali vlastní vztah k penězům a některý z nich zdůrazňovali nutnost dělby zdrojů mezi lidmi. Zároveň z rozhovorů vyplynul názor, že není správné opomíjet výchovu ke skromnosti. Jeden z respondentů vnímal upřednostňování skromnosti jako výsledek boje s tlakem, který na člověka vytváří konzumní společnost.

3.3 Výpovědi laureátů o soudržnosti

Třetí společnou hodnotou respondentů je soudržnost, jejíž prosazování může stejně jako víra nebo skromnost najít své pevné místo v křesťanském chápání světa. Základ této hodnoty je možné chápat ekleziologicky, neboť soudržnost se projevuje ve vzájemnosti a vztahovosti. V minulosti patřila soudržnost k přirozeným rysům společnosti, a to dotvrzují i zkušenosti věkově starších respondentů.

„Tam to bylo o tom, že ty lidi žili společně, by se dalo říct, takže z pole bylo sklizeno až když všichni měli sklizeno. Každému se říkalo, i cizím lidem se říkalo, tetinko a strýčku. No a prostě ti lidé více navzájem cítili takové nedefinované přátelství a takovou solidaritu jakousi. To bylo takové pěkné. Dneska už i tam je mezi lidmi takové odcizení proti tomu, jak to bylo dříve.“ (ing. Jiřina Magnusková)

„Takže jsme žili v takovém seskupení a to se ani nerozlišovalo, jestli někdo je z bohatší nebo z méně bohaté rodiny, prostě ty děcka měly ty úkoly dá se říct společné.“ (ing. Jiřina Magnusková)

Hodnota mezilidské soudržnosti se projevuje v tom, zda lidé chtějí držet pospolu a zda si chtějí být vzájemně nablízku. Pěkným způsobem to zachytil ing. Veit.

„[...] do přátelství patří nějaké souznění těch lidí, kteří za něco táhnou.[...], když se dokážeme taky pohádat, bez toho to nejde, ale když šťastně dojdeme zase domů, a když ty vzpomínky toho okolí jsou, nechci říct jenom kladné, ale živé, protože tam se musí objevit i věci, které někdy vynechají víc, někdy míň, člověk udělá chybu, nezná, zakopne, ale když je další parta, která Vás zvedne a nebo, když se zvedneme jeden druhého.“

Respondenti se také shodli, že vzájemná lidská blízkost je naplňuje radostí. Na otázku, co Vám umí udělat stoprocentně radost, ing. Magnusková odpověděla: *„No tak především lidské vztahy, když se něco daří ve vztazích tak to mě velice těší. Těším se s lidmi.[...]ti lidé mě nejvíc těší, když jsou dobří, a když to všechno funguje.“*

Tomáš Lipka chvíle, kdy zažívá největší radost, konkretizoval slovy: „[...] *že jak si se mnou někdo povykládá, že si se mnou pobaví.[...], že nejsem zbytečný, že mně někdo zavolá a já můžu přijít pomoci, nebo pojd' se mnou, povykládáme, nebo tak něco, že člověk jako vidí, že mají lidi o něj zájem, že není zbytečný.*“ a také se svěřil, jak ho těší, když je součástí lidského společenství [...] *a člověk tak pomůže a vidí tu radost od těch nemocných, tak to je také vlastně potěšení, potom pro mě, že se mi to vrací, tím, že oni mně poděkují, ten úsměv, takže člověka to pak potěší.*“

Pavλίna Jilková prožívá lidskou soudržnost v partě svých kamarádů a hodnotí to následovně: „[...] *je to děsně fajn mít takovou partu,[...] se bereme takoví, jací jsme. Navzájem se nedrbeme, zažijeme plno legrace.*“

Při vyprávění ing. Veit zmínil, že mu soudržnost s ostatními lidmi vždy dodávala životní sílu a možná proto také chtěl, aby z jeho dětí vyrostly družní lidé, kteří umí být kolektivní.

„[...] *já [...] osobně v tom kolektivu dětí a dneska v tom kolektivu nás starších, kteří chodíme ven do přírody, samozřejmě čerpám sám pro sebe, pro své ego, vždycky jsem tak čerpal obrovskou sílu a říkám, kdyby tenkrát ty děcka, nebo ten kolektiv se kterým jsem pracoval nebyl, tak jsem na tom byl zdravotně a psychicky hůř [...].*“

„[...] *já jsem vždycky chtěl, aby z děcek co nejmíň vyrostli individualisti, ať z nich vyrostou individuality, ale rozhodně ne individualisti.*“

Soudržnost také řadí mezi nejobdivuhodnější vlastnosti paní Adamusové.

„[...] *aby člověk uměl vycházet s každým, i když třeba, no prostě, aby uměl s každým vyjít, za jakékoliv situace a ne dělat nějaké rozbroje.*“

Paní Adamusová zažívala soudržnost lidí při týmové práci a hodnotí to slovy: „. *Tam to je důležité, aby se člověk mohl spolehnout, záleží na tom, jaký tam jsou lidi, ten kolektiv by měl být dobrý, každý by si měl cenit toho, co má a mohl se na druhé spolehnout v určitých věcech.*“

Pan Heider se o týmové práci také vyjadřuje kladně: „[...] *protože každý má nějaké zkušenosti, nějaké poznatky a právě tu je ta různorodost a pestrost, že se doplňujeme. Já si myslím, že je to dobré.*“ Vzájemné lidské vztahy panu Heiderovi také v životě pomáhají při překonávání těžkých chvil.

„[...] *spousta dobrých bratrů a sester, kteří mě třeba povzbuzují, jak je nejhůř, tak zavolají a řeknou, nestarej se, zas bude lépe, zas to nějak překonáš.*“

Výstižně vyjádřila nutnost týmové soudržnosti ing. Magnusková.

„*No, ono to tak individuálně ani vůbec nejde, bych řekla, protože všechno je takové, že si to žádá spolupráci. Kdyby člověk chtěl být sám plavec a něco prosazovat, tak by byl nanejvýš protivný. Kdežto, máte-li pro něco získat lidi, tak to jen tou týmovou prací.*“

Aby soudržnost lidí byla reálná, je nutné brát lidi takové, jací ve skutečnosti jsou a na vzájemnou odlišnost se dívat jako na příležitost spatřovat lidskou jedinečnost. K tomuto poznání došla ing. Magnusková a potvrdila to výrokem: „*Já si totiž i myslím, že nějaké ty super lidé ani nejsou, protože to byl Pán Ježíš, a tím to končí. Nějaký ten prototyp a jinak jsou lidé s chybami a musíme je brát takové, jaké jsou.*“

Stejně tolerantně se k chybám druhých staví ing. Veit, který je toho názoru, že: „*Každý člověk je směs dobrých vlastností a ty špatné má proto, aby ty dobré mohly vyniknout.*“ Zároveň si ing. Veit všímá, že střední generace preferuje individualistický přístup ke svému okolí. „*Říkám, ta dnešní střední generace se mi osobně nelíbí, protože v rámci těch možností jste skočili po tom určitém materiálním blahu, s tím, že jste pominuli být individuality pro kolektiv a jste částečně individualisti. [...] já mám trošičku strach, kolik Vám to přináší uspokojení, klidu, pohody, kterou zase potřebujete pro své děti [...].*“

Závěrem lze jednotlivé výpovědi doplnit o konstatování, že současný svět je více než kdy jindy vlivem rozdílných hodnot a důrazem na individualismus rozdělený. Z tohoto důvodu je lidská soudržnost tolik důležitá. Stejně jako ostatní lidé i respondenti soudržnost spatřují v různých rovinách. Pro některé je prioritní budování vzájemného společenství, pro jiné se soudržnost projevuje v přátelství nebo při týmové práci.

3.4 Význam rodiny z pohledu laureátů

Ubývající soudržnost se promítá také v rodinných životech. Hodnota rodiny se rok od roku zmenšuje. Česká republika patří mezi země s nadprůměrnou rozvodovostí.¹¹⁰. Navzdory tomu, že význam rodiny v hodnotovém systému dnešního člověka klesá, vyjadřovali všichni respondenti důležitost upřednostňování této hodnoty a svá slova prakticky dotvrzovali například tím, že se postarali o své stárnoucí rodiče anebo s tím v budoucnosti počítají.

„Takže jako, díky tomu, že taťka je soběstačný, takže můžu dělat ty aktivity. Kdyby byl jako špatně na tom, tak bych určitě musel ty aktivity trošku dát bokem a o tatínka se starat.“ (Tomáš Lipka)

„[...] jsme se starali o rodiče více jak 2 roky, byli jako ležáci, takže vím, co to je, co to obnáší.“ (Bruno Heider)

*„[...] ale tak se to za takové té podpory dalo všechno dělat, takže maminka zemřela doma, [...]“
(ing. Jiřina Magnusková)*

Během rozhovoru ing. Magnusková také poznamenala, že současné vzdělávání dětí zanedbává výchovu pro rodinu.

„[...] málo se tam akcentuje výchova pro rodinu. To je prakticky rozklad společnosti nebo já nevím. Já to považuji za nesmírně vážné.“

Většina respondentů smutně komentovala narůstající počet rozvodů.

„Lidi jsou dneska [...] takové vyhraněnější a ty lidi to teď už pro každou věc to už nějak nemohou vydržet. Ale objektivně to je asi složitější, i ta psychika je dneska taková že. Dříve, když ti lidé kopali tu brázdou a dělali takové ty jednoduché věci, tak neměli třeba ani tolik času na vyhledávání všelijakých těch složitostí. Kdežto dneska i mezi těmi

¹¹⁰ Srov. ČSU: Rozvodovost [online], dostupné na: <<http://www.czso.cz/csu/katalog.nsf/>>

vysokoškoláky je těch rozvodů strašně moc. Takže to není závislé na tom, že by to člověk mohl rozumově všechno zvládat, ale není schopen to ustát, jakékoliv potíže, které má. To je až ku podivu, co ty naše stařenky dříve vydržely a zastaly.“ (ing. Jiřina Magnusková)

V některých rodinách to zas až tak není, rodiny se rozvádějí, hádají a tak něco, alkohol, nebo něco takového, že. (Tomáš Lipka)

„Můj strejda se teď rozvádí, tak vím, jak to je těžký. To bych fakt nechtěla nikdy prožít.“ (Pavλίna Jilková)

Marie Adamusová vyjádřila svůj pohled na rodinu následovně: *„No já uznávám tradiční rodinu. Manželství bez sňatku, to se mi nelíbí. Ted' spousta mladých žije jenom tak, děti mají, nemyslí, jak se na to děti budou v budoucnu dívat. Tak to se mi na tom třeba nelíbí. Má se vychovávat v takových těch tradičních zásadách.“*

Vývoj rodinného života vidí také pan Heider skepticky a zásadně odmítá řešení manželských problémů rozvodem.

„[...] taková ta klasická rodina, ta brzo zanikne, protože to jsou maximálně křesťanské rodiny, protože tam to Bible říká, ale ten zbytek, to je katastrofa. Ten slib manželství by se měl každopádně dostát, třeba i proti proudu. Zdravé ryby plují proti proudu a nenechají se unášet tím proudem, který je.“ (Bruno Heider)

„[...] dneska ten rozvod je velmi jednoduchý, rozvedou se rychle, není problém, a tak kvůli maličkostem se lidé rozvádí. A když se lidé berou u toho oltáře, nebo kdekoliv jinde, tak se slibuje, že v dobrém i ve zlém.“ (Bruno Heider)

Soudržnost lidí by mohla být posílena a nemuselo by tak často docházet k rozpadům rodiny, kdybychom si vzali ponaučení ze slov ing. Veita.

„Lidé buďte lidmi. Mějte se mezi sebou rádi. To je to nejdůležitější.“

Všechny zaznamenané výpovědi se shodují v důrazu na rodinný život. Respondentům je blízký křesťanský pohled na manželství, které se v praxi projevuje úsilím o dodržení

manželského slibu. V této souvislosti zazněl také názor, že stvrzení vztahu sňatkem je důležité pro psychickou vyrovnanost společných dětí. Kromě vlastního názorného příkladu rodinného soužití jedna respondentka poukázala na mezery ve vzdělávání dětí v rodinné problematice.

3.5 Charakteristika hodnot laureátů

Tato práce nezobecňuje životní hodnoty laureátů, ale zachycuje hodnotové postoje několika významných jedinců. Po shrnutí jejich výpovědi se následující kapitola snaží charakterizovat zjištěné společné hodnoty.

První společná hodnota spadá do tzv. náboženských hodnot, které jsou podle Lenczovy hierarchie umístěny na nejvyšším místě hodnotové pyramidy.¹¹¹ Výsadní postavení víry je dáno jejím vlivem na jiné hodnoty. Skutečnost, že šestičlennou skupinu rozdílných lidí, kteří vynikli v dobrovolnické činnosti, tvoří pět osob s křesťanským vyznáním, potvrzuje altruistický vliv tohoto učení na životy lidí.¹¹²

Další zjištěná hodnota – skromnost, patří do tzv. morálních hodnot, neboť je spojena s mravním rozhodováním a odráží se v ní kvalita člověka. Ten, pro koho je skromnost důležitá, si je vědom, že vzdát se něčeho může být cestou ke štěstí. V dnešním světě, který je rozdělen na chudé a bohaté, je tato hodnota více než jindy aktuální, protože vede lidi k odpovědnosti a k neplýtvání zdroji.

Třetím společným pojítkem v hodnotovém žebříčku respondentů je význam, který oni sami přikládají schopnosti vycházet s okolím a spolupracovat s druhými lidmi na společných cílech. Zjištění této hodnoty, kterou lze nazvat soudržností, jsme mohli předvídat, neboť její základní složkou je mezilidská důvěra, která je podmínkou při výkonu dobrovolnické činnosti. Soudržnost je opakem individualismu, na který dnešní doba klade velký důraz. Josef Vavroušek, zakladatel Společnosti pro trvale udržitelný život, tento novodobý trend neschvaluje a poukazuje na to, že současný individualismus

¹¹¹ Srov. *Schéma 1*, s.14.

¹¹² Pomoc druhým je v Bibli představována jako nedílná součást křesťanství. Srov. (Mat. 22, 39).

negativně ovlivňuje lidskou spoluzodpovědnost , solidaritu a altruismus.¹¹³ V dnešní době můžeme lidskou soudržnost pozorovat při mimořádných událostech (např. při přírodních katastrofách). U respondentů se však jedná o trvalou hodnotu, která se podle výpovědí zaznamenaných v podkapitole 3.4 projevuje i v jejich rodinných životech.

Harmonický rodinný život musí být spojen s pozitivními vztahy. Jakou podobu by vztahy měly mít, to výstižně popsal Pavel Ambros: „*Vztah není pouze věcí sentimentu, psychologie nebo sociologie. Vztah znamená myslet, chtít a jednat spolu s jiným, myslet na jiné, počítat s nimi. Je to společné dílo.*“¹¹⁴ Z jednotlivých výpovědí týkajících se rodinné soudržnosti vyplývá, že oslovení dobře rozumí zodpovědnosti, která je ve vztazích zakotvena. U starších respondentů jsou jejich slova podepřena dlouholetým manželstvím. Zodpovědný vztah ke svým nejbližším někteří respondenti také projevíli při péči o stárnoucí rodiče.

Z pozorování respondentů bylo možné usoudit, že patří mezi lidi, kteří jsou vnitřně vyrovnaní a spokojení. Tento stav lze podle Franklovy teorie vysvětlit jako důsledek správného naplňování životních hodnot.¹¹⁵

¹¹³ Srov. *Josef Vavroušek...* [online], dostupné na: <<http://www.sustainable.cz/josefvavrousek.htm>>

¹¹⁴ AMBROS, P., *Teologicky milovat církev*, s. 320.

¹¹⁵ Srov. *1.4 Rozdělení hodnot*, s.13.

Závěr

Žijeme v prostředí, kde dobročinnost není zvykem a kde hodně lidí využívá svůj čas pouze k zajištění zdánlivé soběstačnosti. Přesto se najdou lidé, kteří se svým chováním od ostatních liší a místo upřednostňování osobního prospěchu před solidaritou se věnují dobrovolnické činnosti. K tomuto stylu chování je člověk veden už od stvoření, přesto se jednotlivé dějinné epochy od sebe liší mírou společenské solidarity. Preference dobročinnosti nastala především příchodem křesťanství a později vydáním Ediktu milánského. V českých zemích měla filantropie a s ní spojené hodnoty vždy silnou tradici. Tento základ lidskosti byl narušen příchodem fašismu a následně dobou totalismu.

I přesto, že v České Republice po roce 1989 vznikají organizace, které se snaží navrátit dobrovolnictví jeho ztracenou prestiž,¹¹⁶ zůstává filantropie stále na nízké úrovni. Ve srovnání s USA, kde každý druhý Američan průměrně 3 hodiny týdně pomáhá jako dobrovolník.¹¹⁷ je u nás zastoupení dobrovolníků ve společnosti mnohonásobně nižší. Také firemní dobrovolnictví, pomocí kterého si mohou podnikatelé zvyšovat důvěryhodnost a respekt u veřejnosti, je v českém prostředí zatím málo rozšířené.¹¹⁸

Pohled na dobrovolnictví je závislý na hodnotách, které jsou ve společnosti preferovány. Domníváme se že upřednostňování altruistických hodnot se projevuje ve větším zájmu o dobro druhých a v následné větší angažovanosti v dobrovolnické činnosti.¹¹⁹ V části práce, která je věnována teoretickému vymezení lidských postojů, jsou hodnoty rozděleny do čtyř základních skupin. S konáním dobra jsou spojeny především skupiny hodnot morálních a náboženských, které patří v hodnotové hierarchii na nejvyšší příčky.

¹¹⁶ Nejvíce organizací zabývajících se dobrovolnickým managementem vzniklo v období 1999-2003. Srov. ČANČÍKOVÁ M., *Křesadlo*..., s. 30.

¹¹⁷ DRUCKER, P., *Řízení v době velkých změn*, s. 35.

¹¹⁸ Firemní dobrovolnictví v naší zemi zpravidla realizují pouze některé nadnárodní společnosti např. ArcelorMittal. Srov. HRIVŇÁKOVÁ, J., Zájem o práci dobrovolníků stále roste. *Moravskoslezský deník*, 2009, roč. 62, č. 215, s.3.

¹¹⁹ Opačný názor zastávali např. Nietzsche nebo Schmidbauer, kteří si všímali negativních motivů a hodnot, které jsou podle nich s pomáháním propojeny. Srov. SCHMIDBAUER, W. *Psychická úskalí pomáhajících profesí*, s.171.

Jeden z dílčích cílů této bakalářské práce bylo zmapovat dobrovolníky, kterým byla v roce 2004 udělena cena „Křesadlo“ a syntetizovat dostupné informace o jejich dobrovolnické činnosti. V ideálním případě by se při zkoumání profilu oceněných a zjišťování charakteristiky jejich dobrovolnické činnosti mohlo vycházet z materiálů patrona ceny NDC HESTIA, neboť vyhlašovatelé ceny bývají touto organizací smluvně zavázáni k poskytnutí základních informací o nositeli ceny a jeho dobrovolnické činnosti.¹²⁰ Ale v praxi se stává, že se některé pořadatelské organizace po vyhlášení ceny, projektu „Křesadlo“ dále nevěnují a charakteristiky oceněných nezpracovávají nebo je zpracovávají pouze částečně. I přes tyto komplikace se nám podařilo zhotovit jmenný seznam laureátů s popisem jejich dobrovolnické činnosti, který se eventuálně v budoucnu může stát podkladovým materiálem pro návazný výzkum. Seznam laureátů může také posloužit jednotlivým vyhlašovatelům ceny „Křesadlo“, kteří v něm mohou porovnat, za jakou dobrovolnickou činnost bylo ocenění uděleno v jiných regionech, případně v jiných sociálních nebo zdravotních zařízeních.¹²¹

Pro přehledné vyobrazení dobrovolnické činnosti laureátů jsme informace vyjádřili grafem¹²² a názorně ukázali, že mezi nositeli ceny převažují lidé, kteří byli oceněni za svou bezplatnou pomoc v sociální nebo zdravotní oblasti. Může to být způsobeno formou propagace pořádající organizace, která se může cíleně soustředit především na tyto dvě oblasti, nebo výběrem hodnotící komise, která chce upřednostnit sociální rozměr tohoto ocenění. Přikláníme se k názoru, že je to správné, neboť sportovní oddíly nebo ekologická sdružení mají své zvláštní ceny.

Z charakteristik dobrovolnické činnosti jsme také zjistili, že mezi oceněnými převažují dobrovolníci, kteří svůj čas věnují zdravotně postiženým osobám a volnočasovým aktivitám pro děti a mládež. Velká skupina laureátů docházela za seniory a za pacienty do nemocnic nebo do hospiců. Mezi laureáty byli také zastoupeni dobrovolníci, kteří se angažují v různých občanských iniciativách. Příkladem těchto aktivit může být realizace přednášek, výstav, vedení veřejných diskuzí atd.. Menší procento dobrovolníků pomáhalo sociálně slabším občanům. V sedmi případech byla za rok 2006 také udělena týmová cena.

¹²⁰ Srov. *Křesadlo 2008, Status ceny: DCUL* [online], dostupné na: <<http://www.dcul.cz/>>.

¹²¹ Zhotovený seznam laureátů jsem elektronicky zaslala jednotlivým vyhlašovatelům ceny.

¹²² Srov. *graf 1.- Zastoupení dobrovolníků a oblastí jejich dobrovolnické činnosti.*

Každodenně si můžeme v sobě skrze sdělovací prostředky vytvářet obraz světa, kde vládne dravost, násilnost a mezilidská zloba. Stejně tak si můžeme všimnout, jak mezi lidmi ubývá altruismus a spiritualita. Tato práce však nabízí druhý úhel pohledu a ten je zcela odlišný. Je to pohled na lidi, kteří si uvědomují vlastní zodpovědnost za prostředí, v němž žijí. Jejich životy jsou naprosto rozdílné, a přesto se nezávisle na sobě rozhodli věnovat svůj volný čas druhým. Někteří z nich mají rodiny, jiní žijí sami. Někteří jsou v produktivním věku a jiní se teprve připravují na budoucí povolání nebo jsou naopak už v důchodu. Kdo jsou tito „obyčejní lidé“, kteří dělají „neobyčejné věci“ a jaké mají životní hodnoty? Tuto otázku jsme se snažili zodpovědět ve třetí kapitole, která je tvořena především výpověďmi respondentů, které nabízí čtenářům hodnotovou sebereflexi. I přes rozdílné vzdělání respondentů a z toho plynoucí způsob vyjadřování, lze totiž z jednotlivých výpovědí odhalit velkou životní moudrost a jejich hodnoty mohou být východiskem pro formulování mravního kodexu.

Zjistili jsme, že tito lidé, kteří vynikli díky svému prosociálnímu jednání, mají některé společné hodnoty. Tyto hodnoty nelze vztahovat na všechny oceněné, neboť rozhovory proběhly s nízkým počtem respondentů. Zjištěnou hodnotovou orientaci také nemůžeme zobecňovat, protože zúčastnění pocházeli ze stejné geografické lokality a tato skutečnost se mohla promítnout v jejich vnímání hodnot.

Z vyjádření oceněných dobrovolníků vyšlo najevo, že pro většinu z nich je velmi důležitá křesťanská víra. Tato náboženská hodnota formuje jejich život a ovlivňuje jejich celkový hodnotový systém. Dále se respondenti shodli na skromnosti, tzn. na hodnotě, která je v Bibli znakem nového života. (Kol. 3,12) Třetí společnou hodnotou oslovených laureátů je soudržnost, kterou kromě slovního vyjádření potvrdili ve snaze vést uspořádané rodinné životy. Domníváme se, že názory laureátů a jejich životní postoje mohou pomoci při zlepšování stavu filantropie, která je v naší společnosti opomíjena. Tuto bakalářskou práci bychom považovali za přínosnou, kdyby rozšiřování altruismu alespoň trochu napomohla.

Seznam použitých zdrojů

- AMBROS, Pavel. *Teologicky milovat církev*. 1 vyd. Velehrad: Refugium, 2003. ISBN80-86715-11-6.
- Bible*: Písmo svaté starého a nového zákona, Český ekumenický překlad, 11. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 1993. 1150 s. ISBN 80-85810-19-0.
- ČANČÍK, M. Poslání dobrovolnických center v ČR. In *10 let rozvoje dobrovolnictví rehabilitace občanských ctností*. Kroměříž: TYPOservis Holešov, 2008. 91 s.
- ČANČÍKOVÁ, Milena. *Křesadlo - ocenění dobrovolnické činnosti, Analýza na základě zkušeností vyhledávatelů*. Olomouc: Závěrečná absolventská práce na Vyšší odborné škole sociální CARITAS, 2008. Vedoucí práce Ing. Ester Danihelková.
- DRUCKER, Petr. *Řízení v době velkých změn*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1998. 285 s. ISBN 80-85943-78-6.
- FRANKL, Viktor. *Vůle ke smyslu. Vybrané přednášky z logoterapie*. 2. vyd. Brno: Cesta, 1997. 212 s. ISBN 80-85319-63-2.
- HRIVŇÁKOVÁ, Jitka. Zájem o práci dobrovolníků stále roste. *Moravskoslezský deník*, 2009, roč. 62, č. 215, s.3.
- JURÁSKOVÁ, Petra. Rozhodli se ochotně a zdarma pomáhat. *Třinecký hutník: Týdeník Třineckých železáren*, 2007, roč. 58, č. 13, s.11.
- KOL. AUTORŮ. *Dobrovolníci, vzdělávání a výchova ve škole i mimo školu*. Praha: Printman s.r.o. Litomyšl, 2004. 90 s.
- KOL. AUTORŮ. *Obyčejní lidé dělají neobyčejné věci*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. 88 s. ISBN 80-7367-017-8.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-473-7.
- NOVOTNÝ, Jan. *Basil Veliký a jeho doba*. 1. vyd. Velehrad: Refugium, 1999. ISBN 80-860-4539-0..
- PRŮCHA Jan, et al. *Pedagogický slovník*. 1.vyd. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-029-4.
- RHEINHEIMER, Martin. *Chudáci, žebráci a vaganti, Lidé na okraji společnosti 1450-1850*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2000. ISBN 80-7021-579-8.

- SOZANSKÁ, Olga. (ed.) *Partnerství v komunitě a firemní dobrovolnictví jako součást společenské odpovědnosti firem*. Kroměříž: TYPOservis Holešov, 2005. 170 s. ISBN 80-239-6348-1.
- STRAUSS, A. - CORBIN, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. 1.vyd. Boskovice, 1999. ISBN 80- 85- 834- 60- X.
- SCHMIDBAUER, Wolfgang. *Psychická úskalí pomáhajících profesí*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 171 s. ISBN 80-7178-312-9.
- ŠVAŘÍČEK, Roman. et al. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál, 2007. 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.
- Zákon č. 198/2002 Sb. o *dobrovolnické službě a o změně některých zákonů* (zákon o dobrovolnické službě). Sbírka zákonů 2002, částka 82, s. 4835.
- AMA, společnost onkologických pacientů. Co je AMA? [online]. Most : AMA, [cit. 2008- 09-07]. Dostupné na Internetu: <<http://www.amasop.wms.cz/>> .
- BLAŠTÍKOVÁ, L., Střípky. Dobrovolník.cz. Články. [online]. Vloženo 2005-04-15. [cit. 2008- 11-07]. Dostupné na Internetu: <http://www.dobrovolnik.cz/clanky/mf_stripky.htm>
- Český statistický úřad: Rozvodovost [online]. Praha : ČSU, 2008 [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <<http://www.czso.cz/csu/katalog.nsf/>>
- Deník.cz. Nominování.[online]. Vloženo 2008-02-14 [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na: <mm.denik.cz/17/e8/nominace_dend.doc>
- Dobrovolnické centrum Frýdek-Místek. Ocenění dobrovolníci: Sedm dobrovolníků převzalo v Třinci cenu Křesadlo 2006 [online]. Aktualizováno průběžně od 2004. DCFM ADRA [cit. 2008- 11-10].Dostupné na Internetu: <<http://www.dcfm.cz/kresadlo06.php>>
- Dobrovolnické centrum Kladno. Křesadlo: Rozšiřte si obzor. [online]. Aktualizováno 2009-03-24. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na: M<<http://www.dckladno.estranky.cz/>>
- Dobrovolnické centrum Ústí nad Labem. Program a projekty. Křesadlo 2006. Dobrovolníci ocenění cenou Křesadlo 2006. [online]. Vloženo 2007-03-06. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: www.dcul.cz/doc/oceneni_kresadlo_06.doc
- Domov Sue Ryder. Organizace. [online]. 2005 [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <<http://www.sue-ryder.cz/organizace.html>>

- Farní sbor Slezské církve evangelické a.v. Oblíbené odkazy. Sborové centrum Hutník. [online]. Aktualizováno průběžně 2002 - 2008. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <<http://www.sceavtrinec.estranky.cz/>>
- Filantropie. In *Internetová encyklopedie Wikipedia.cz*. [online encyklopedie]. Aktualizováno 2009-03-03. Wikipedie internetová encyklopedie: Filantropie 3. března 2009 [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na World Wide Web: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/>>
- Josef Hlávka. In *Internetová encyklopedie Wikipedia.cz* [online]. Aktualizováno 2009-03-26. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na World Wide Web : cs.wikipedia.org/wiki/Josef_Hlávka
- Kabátová Drahoslava, Ludvíková Martina. Letohrádek Vendula. [online]. Vloženo 2005-04-27. TopRegion. Dobré zkušenosti. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <<http://stredocesky.topregion.cz/index.jsp?articleId=2710.cz/>>
- Klub Marie. O nás. [online]. Vloženo 2007-12-30. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <http://www.klubmarie.net.tvtrinec.cz/>
- Ladislav Lencz. Etická výchova. [online] Vloženo 2007-10-06. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <<http://www.etickeforumcr.cz/downloads/lencz3.pdf>>
- Make a Connection / Připoj se. O programu [online]. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <www.pripojse.cz>
- Mateřské centrum Karlovy Vary. Dobrovolnické centrum. Křesadlo 2006: [online] Aktualizováno průběžně od 2006. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Inernetu: <www.materske-centrum.cz/rubrika-4/dobrovolnicke-centrum.html - 42k ->
- Město Třinec. Komunitní plán 2006-2008: Komunitní plánování část 2. [online]. Vloženo 2006-02-28. 15s. [cit. 2009- 03-02]. Dostupné na Internetu: <www.trinecko.cz/svaz/kp/>
- Národní dobrovolnické centrum HESTIA. Dobrovolníci v médiích. Dobrovolnická centra rozdala další Křesadla. [online]. Vloženo 2007-10-30. [cit. 2008- 12-02]. Dostupné na Internetu: <<http://www.hest.cz/media.shtml?x=2053382>>
- Národní dobrovolnické centrum HESTIA. Seznam dobrovolníků oceněných cenou Křesadlo. [online]. Vloženo 2007-02-15. [cit. 2009- 03-02]. Dostupné na Internetu: <http://www.hest.cz/ruzne/Oceneni_dobrovolnici_2006.pdf>
- Národní rada osob se zdravotním postižením. Organizace. Členské organizace [online], [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <<http://www.nrzp.cz/clenske-organizace/>>

- Nemocnice Jablonec nad Nisou. Tiskové zprávy 2007. Ocenění dobrovolníků. [online].
 Vloženo 2007-04-17. [cit. 2009- 04-01]. Dostupné na Internetu:
 <<http://www.nemjbc.cz/cs/o-nas/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2007/duben-2007/oceneni-dobrovolniku.html>>
- Občanské sdružení Švagr. Ze života Švagra. Archiv. Březen 2007. Ceny...: Tisková zpráva...[online].Vloženo 2007-03-29. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu:
 <www.svagr.net/data/mod_news/70/down/tz-kresadlo-2006.doc>
- Oblastní Charita Havlíčkův Brod. Tiskové zprávy, s.4.. Sami jsou na vozíku. [online].
 Vloženo 2007-10-24. [cit. 2009- 02-06]. Dostupné na: <www.charitahb.cz/>
- O.s. Bolíto. O nás: [online]. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu:
 <<http://www.bolito.cz/>>
- O.s. Filadelfie. O nás. [online]. [cit. 2008- 09-02]. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu: <<http://oldrichovice.filadelfie.cz/>>
- Pavel Pechoušek. Pomáhají jiným. Nezištně. [online]. Vloženo 2007-07-02.
 Dobrovolník.cz. Články. [cit. 2009- 02-02].. Dostupné na:
 <www.dobrovolnik.cz/clanky/?x=2014371 >
- Pojem altruistické hodnoty. Slovník cizích slov. [online]. definici formuloval prof.PhDr.Rudolf Kohoutek,CSc. 2005-2006. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na World Wide Web: <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/altruisticke-hodnoty>>
- Sdružení občanů Alvalída. O nás. [online] Aktualizováno 2009-02-23. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na: <<http://www.alvalida.wz.cz>>
- Slezská Diakonie. Středisko Jordán [online], Dostupné na Internetu:
 <<http://www.slezskadiakonie.cz/jordan.html>>
- Středisko Zlatá Růže. Kdo jsme. [online]. [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu:
 <<http://zlataruze.skauting.cz/>>
- TOŠNER, J., a SOZANSKÁ, O. Statut ceny Křesadlo [online]. [cit. 2008- 09-02].
 Dostupné na Internetu: <http://www.hest.cz/kresadlo_status.shtml>
- Vavroušek Josef. Perspektivy lidských hodnot slučitelných s trvale udržitelným způsobem života. [online]. Vloženo 2006.03.28. Internetový portál pro trvale udržitelný život., 1993 [cit. 2008- 09-02]. Dostupné na Internetu:
 <<http://www.sustainable.cz/josefvavrousek.htm>>

Seznam tabulek, schémat a grafů

Graf 1: Oblasti dobrovolnické činnosti

Schéma 1: Hierarchie hodnot

Tabulka 1: Jednotlivé charakteristiky laureátů ceny „Křesadlo“

Seznam zkratk

DC ADRA Frýdek-Místek – Dobrovolnické centrum ADRA Frýdek-Místek

KDI - Koalice dobrovolnických iniciativ

NDC Hestia - Národní dobrovolnické centrum Hestia

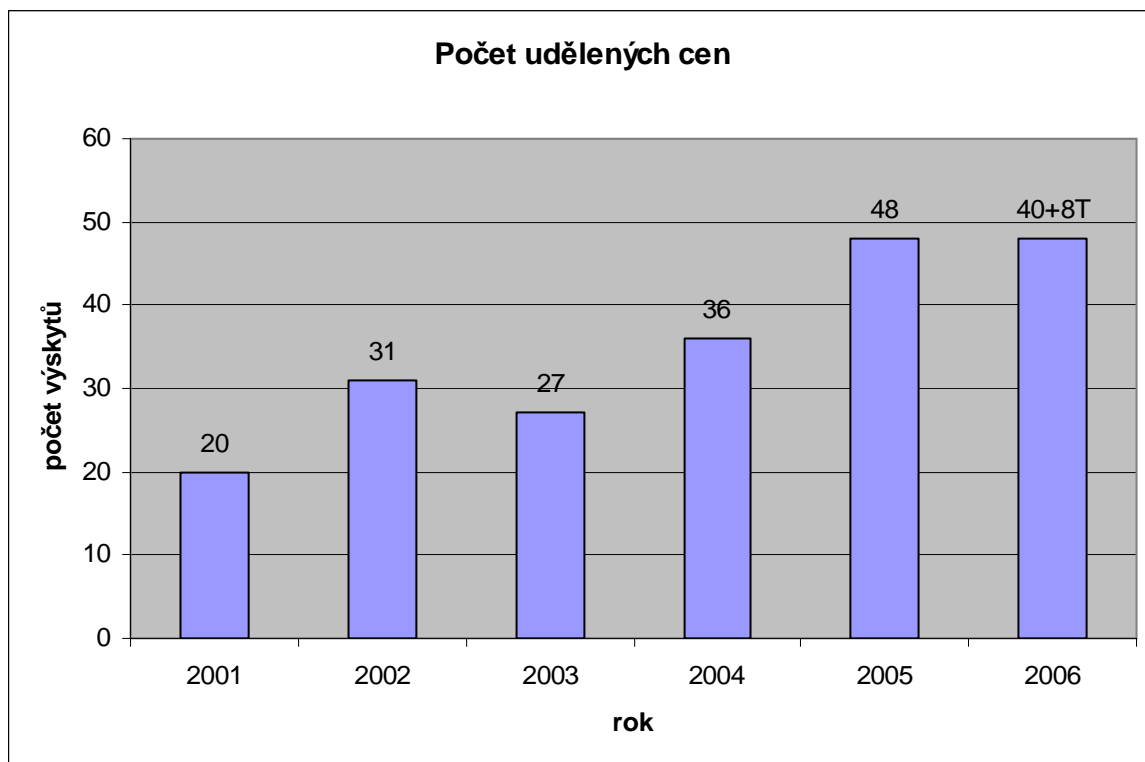
Seznam příloh

Příl. 1: Počet udělených ocenění v historii ceny „Křesadlo“

Příl. 2: Základní charakteristiky respondentů

Příl. 3: Rozhovory s vybranými laureáty

Příl. 1: Počet udělených cen v historii ceny „Křesadlo“

Vysvětlivka: V roce 2006 bylo navíc předáno 8 týmových cen

¹²³ Srov. ČANČÍKOVÁ, M., *Křesadlo...*, s. 45.

Příl. 2: Základní charakteristiky respondentů

Bruno Heider (*1957)				
Rodinný stav	Nejvyšší ukončené vzdělání	Profesní zaměření	Navrhovatel	Doba trvání dobrovolnické činnosti
28 let ženatý 2 děti	středoškolské	podnikatel	spolupracovníci veřejnost	6 let
<p>Popis činnosti: Pan Bruno Heider je zakladatelem a ředitelem občanského sdružení Filadelfie přístav Oldřichovice. Jmenované občanské sdružení se věnuje výstavbě a řízení rodinných domků pro pěstounské rodiny. Pro podporu systému pěstounské péče se věnuje přednáškové činnosti a v rámci regionu propaguje pěstounství. V neposlední řadě organizuje různorodé akce pro pěstounské rodiny. Zmíněným aktivitám pan Heider věnuje veškerý svůj volný čas.</p>				

Tomáš Lipka (*1970)

Rodinný stav	Nejvyšší ukončené vzdělání	Profesní zaměření	Navrhovatel	Doba trvání dobrovolnické činnosti
svobodný	střední odborné vzdělání	malíř	Slezská církev evangelická augsburského vyznání	5 let

Popis činnosti: Pan Tomáš Lipka se věnuje dobrovolnické činnosti v chráněných dílnách Jordán v Třinci - Kanadě /spravovaných Slezskou diakonií v Českém Těšíně/. Do tohoto zařízení dlouhodobě dochází a věnuje se zde duševně nemocným klientům a jejich rodinným příslušníkům. Na cenu „Křesadlo“ byl navržen za svou dobrovolnickou aktivitu v komunitním centru Slezské církve augsburského vyznání Hutník při evangelickém kostele v Třinci. Při stavbě tohoto sborového centra odpracoval na malířských úpravách přes 700 hodin.

Ing. Jindřich Veit (*1934)

Rodinný stav	Nejvyšší ukončené vzdělání	Profesní zaměření	Navrhovatel	Doba trvání dobrovolnické činnosti
46 let ženatý 3 děti	vysokoškolské	hutník	kolektiv lidí, pro které pan Jindřich Veit organizuje turistické akce	celoživotní

Popis činnosti: Panu Jindřichu Veitovi byla cena udělena za dlouholetou přípravu a organizaci turistických výletů a vycházek pro seniory. Kromě samotné přípravy pravidelných turistických akcí eviduje pan Veit zrealizované akce také v kronikách. Okruh lidí, pro které připravuje volnočasovou náplň, se pohybuje kolem stovky. Pod jeho vedením se turistických výšlapů zúčastnilo přes 1000 osob a z toho se velká část lidí zúčastnila těchto akcí opakovaně. Pan Jindřich Veit se dlouhodobě věnoval také přípravě volnočasových aktivit pro děti a mládež. Už od středoškolského studia aktivně vedl dětské oddíly. S podporou vlastní rodiny dlouhodobě organizoval tábory, víkendové akce a pravidelné schůzky dětí a mládeže. Po mnoho let vedl dětský gymnastický oddíl a dětský turistický oddíl.

Marie Adamusová (*1946)

Rodinný stav	Nejvyšší ukončené vzdělání	Profesní zaměření	Navrhovatel	Doba trvání dobrovolnické činnosti
41 let vdaná 2 děti	středoškolské	zdravotní sestra	Klub Marie	od roku 1997

Popis činnosti: Paní Marie Adamusová založila a vede Klub Marie, který pomáhá ženám s nádorovým onemocněním prsu po onkologické léčbě. Svými zkušenostmi pomáhá ženám po prodělané rakovině prsu znovu najít své místo ve společnosti. Společně s dalšími členky klubu paní Marie Adamusová organizuje společné schůzky, vycházky za kulturou, lékařské přednášky, odborné semináře, ale i jiné aktivity, jako je například zdravotní plavání, rehabilitace, art-terapie nebo rekondiční a víkendové akce.

Ing. Jiřina Magnusková (*1930)

Rodinný stav	Nejvyšší ukončené vzdělání	Profesní zaměření	Navrhovatel	Doba trvání dobrovolnické činnosti
vdova	vysokoškolské	systémová inženýrka	veřejnost	celoživotní

Popis činnosti: Inženýrka Jiřina Magnusková se zasloužila o rekonstrukci Lidového domu, který byl po roce 1990 v restitučním řízení vrácen církvi. Vlastními silami se aktivně podílela na opravách tohoto objektu a zajišťovala finance na jeho dostavbu. V centru dlouholetého zájmu inženýrky Jiřiny Magnuskové bylo využití Lidového domu jako kulturního a společenského objektu. Z tohoto důvodu zde organizovala přednášky, výstavy, koncerty apod. V letech 1996- 2003 osobně předsedala občanskému sdružení Katolický lidový dům. Také se soustředila na potřeby sociálně slabších lidí na území Frýdku Místku a v této souvislosti pomáhala při založení Místecké Charity. Zájem o sociálně znevýhodněné děti ji vedl k založení klubu Nezbeda a svou snahou se také zasadila o vznik Seniorklubu. Už od raného mládí se aktivně věnovala skautingu a později přispěla k založení místeckého skautského oddílu.

Pavλίna Jilková (*1986)

Rodinn stav	Nejvyšší ukončen vzdeln	Profesní zameren	Navrhovatel	Doba trvání dobrovolnick činnosti
svobodn	stredoškolsk	studentka	DC ADRA Frýdek Místek	5 let

Popis innosti: Slečna Pavλίna Jilková se s dobrovolnictvím setkala v období stredoškolskho studia, kdy se aktivn zapojila do ak Stredoškolskho dobrovolnického klubu ADRA (SDK ADRA). V rámci SDK ADRA se Pavλίna Jilková uastnila programů pro zdravotn postizení a starší občany. Aktivn se také zapojovala v realizaci volnočasových programů pro děti ze sociln slabších rodin. Její zájem o práci s děti vyústil v pravidelnou výpomoc v Nzkoprahovm klubu Nezbeda. Zároveň dlouhodob pomáhala doučovat děti rmsk národnosti.

Příl. 3: Rozhovory s vybranými laureáty

Rozhovor 1: Respondent- pan Bruno Heider / *rozhovor pořázen 26.8 2008 na magnetofonovou kazetu Sony č.1, stopa 124-578 /*

T: Pane Heider, já vím, že jste ženatý, máte rodinu, vím o Vás, že jste podnikatel, kde berete ještě čas a energii na dobrovolnické aktivity?

R: *smích* Takže, když to člověk chce žít jako povolání od Pána Boha, tak si ten čas musí vždycky najít. To jako nelze říct, že to nejde nebo že se mi nechce. Já jsem křesťan, já to beru jako povolání, tak proto to dělám.

T: A máte ještě jiný koníčky?

R: No, tak těch koníčků by bylo spousta, ale ten život je krátký na to, aby ho člověk věnoval takovému věcem, jako okrajovým někdy a zabíral tak tím ten čas, který je právě určen pro ty důležité věci.

T: Ihm. Vy jste tedy věřící, byl jste vychováván ve věřící rodině?

R: Ani bych neřekl, že ve věřící rodině. Já jsem později uvěřil. Asi ve 14 letech.

T: Ihm. A co Vás vedlo k tomu, že jste se stal věřícím?

R: Tak chodil jsem do evangelické mládeže a tam bylo takové probuzenecké hnutí, mezi mladými lidmi. A tak jsem tam chodil nějakou tu dobu a pak jsme poznali jiné, ještě další věci. A tak jsme jako odešli z evangelické církve do apoštolské církve. Tam vznikl sbor nový, všichni byli velice aktivní a tak je tady nyní sbor, kde chodí 150 lidí. Většinou jsou to takoví, celkem hodní lidé, ochotní pomoci. Takže je tam spousta aktivit, zajímavých.

T: Co se Vám na křesťanství třeba líbí? Co Vás přitahuje?

R: *smích* Co se mi líbí? No, samozřejmě ten, ten soucit s lidmi, no a záchrana těch, kteří hynou, protože to je jako věčná škoda, tolik super lidí, kteří jdou do zahynutí.

T: A čím to podle Vás je, že někdo je věřící, jiný víru ztratil a někdo třeba v Boha vůbec nevěří?

R: Zhruba takhle, já věřím, že si Bůh vybral, nebo vybral, to je špatné slovo vybral. Ale věděl už od založení světa, tak je to napsáno, kdo bude zapsán do knihy života a kdo ne. No a on zná náš začátek a náš konec současně, protože u něho není čas. Protože on ví současně, jak to dopadne. A Jidáš měl šanci, Bůh řekl jeden z Vás mě zradí, takže on věděl, že Jidáš zradí, ale dal mu šanci. Pán Bůh dá každému z nás tu šanci, aby svůj život změnil a jestli to využijeme, nebo nevyužijeme, to už je na nás. Samozřejmě, že Pán Bůh je svrchovaný, on nás zná a ví náš začátek a konec, jak to dopadne.

T: A čím to třeba je, že někteří lidé si zde na zemi vedou dobře a vedou spořádaný život a druzí ten život tak jako promarní?

R: No, určitě tam je vliv i výchovy. Já si myslím, že to je velice důležité, právě proto jsme se rozhodli, že budeme investovat do dětí, protože tam se dá ten charakter mladého člověka formovat a ukazovat na ty hodnoty, které jsou velice důležité pro život člověka a nejen ty hmotné statky a ten materialismus, který se preferuje dneska, protože to člověka neuspokojí. Uspokojí možná na chvíli, ale neučiní to člověka šťastným.

T: A myslíte si, že ta výchova dětí je nyní jiná, než byla dříve?

R: To určitě. Náš biskup řekl, že je to pronásledování. Teď nás nehoní estébáci, ale nás ďábel jakoby stahuje do těch hmotných věcí a už dneska i ve školách a všude. Ty malé děti, ty, kteří na to jako nemají, tak jsou odseparovány od kolektivu, že ty nemáš takovýhle mobil a ty nemáš internet a ty nemáš to a my máme a ty nepatříš mezi nás a tak dále. A ty děti to nejhůř snáší, protože oni si to neumí ještě pořádně poskládat v hlavě, proč tak je a neumí si tak obhájit to své stanovisko a právě rodiče by jim to měli vysvětlovat a ukazovat, že to není vůbec to nejdůležitější v životě, jestli mám drahý mobil nebo jestli mám to nebo ono. Člověk se nestává kvalitnějším, protože má něco, ale že je to o ničem jiném. Ta hodnota člověka je někde jinde.

T: A v čem to teda je? Co je ta hodnota?

R: No, právě, to je ten ryzí charakter, člověk který rád dělá dobré činy, který pomáhá blízkým a tak dále. Právě, člověk čím má víc bohatství, tím se stává sobeckým a arogantním a tak dále. Takže to je tak, jak to bylo tehdy, když pokoušel ďábel Pána Ježíše a říká, pokloň se mi a já Ti dám tady všechno a dneska to je podobně, že člověk, který se upíše nějaké firmě třeba, oni mu dají královský plat a oni si ho tím koupí, se vším všudy a on musí dělat od nevidím do nevidím, a i když to dostane, ten plat od té firmy, stejně si to ani neužije, protože nemá čas. A to je nebezpečí u křesťanů, jakmile se pokloní těmto hmotným věcem a tou honbou za těmi hmotnými věcmi, tak nemáme čas na ty Boží věci a na ty hodnoty, které jsou daleko důležitější. Nemáme čas, dělat dobré skutky. Takže my jsme těmi, kteří rozhodují o prioritách a my si určujeme. Samozřejmě, že je to na úkor třeba, že nebudeme mít tak dobrý plat, nebo takové postavení, ale my rozhodujeme o tom.

T: A tento postoj jste získal během Vašeho života, nebo Vám to bylo vštěpováno v dětství?

R: Tak rodiče mě taky celkem skromně vychovávali, ale to jsem nabyl určitě právě tím, že jsem věřící a že čtu Bibli a vidím, jak to funguje v tom světě, že právě hodně schopných lidí, kteří jsou věřící a mohli by dělat úžasné věci pro to Boží království, tak nedělají téměř nic, protože na to nemají čas a vymlouvají se, že na to nemají čas, ale my jsme ti, kteří rozhodují o tom, komu ten čas věnujeme.

T: A Vy jste ho věnoval dneska mně.

R: *smích*

T: Když se Vás zeptám, co Vám v životě pomáhá překonávat takové ty těžké chvíle, životní krize? Je to Vaše víra?

R: Víra, taky určitě, ale je to i spousta dobrých bratří a sester, kteří mě třeba povzbuzují, jak je nejhůř, tak zavolají a řeknou, nestarej se, zas bude lépe, zas to nějak překonáš, sice já jsem jako optimista v každé situaci většinou, a to už musí být jo něco, aby mě to jako srazilo až tak. Tak to bylo nedávno, že nebyly skoro vůbec žádné finance na stavbu a druhý byl telefon, že mi jeden sponzor dá jeden milion, a tak jsem jásal a chválil Boha za to, že se to změnilo.

T: A teď jsem zapoměla, na co jsem se chtěla zeptat, to bylo tak skvělé, že jste dostal ten milion.

T: Kdybyste měl říct, co je pro Vás na tomto světě nejdůležitější? Je to Vaše víra nebo rodina?

R: Možná víra ani ne, i když taky. Je to vztah s Bohem, protože lidé mají, spousta lidí má víru, a každý věří, že má tu správnou víru, ale já si myslím, že to bude dobrý vztah, většinou je to o vztazích, které máme s Bohem, protože víra může být různá, ale ten vztah ten pak přichází na věčnost.

T: Vy jste teď zmínil vztah a já si vzpomněla, na co jsem se před chvílí chtěla zeptat. A sice, Vy jste povídal o vztazích k bratrům a sestrám, kdybyste mi měl říct, jaké vlastnosti, by měl mít opravdový přítel?

R: Asi by měl být věrný v každé situaci, to znamená nejen když se daří, ale i když se nedaří, tak by nás neměl opustit a druhá věc, já si cením lidí horlivých, protože Bible říká, že radši, kdybys byl studený, když ne horký, ale nebuď vlažný, jinak Tě vyvrhnu ze svých úst a já si myslím, že to je nejhorší stav, když je křesťan takový vlažný a když je k ničemu. Je nepoužitelný. Takže mám rád lidi zapálené a horlivé a lidi, co vědí, co chtějí.

T: Ale k tomu je potřeba velká energie, kde se to ve Vás bere?

R: *smích* No, to já nevím. Nebo nevím, vím no. To je z Ducha Božího. Právě letniční církev klade hlavně důraz na to, že máme být chrámem Ducha Božího, a že Duch Boží v nás přebývá a to byla ta energie, co byla v Ježíši Kristu a to znamená, to je Boží moc, která Vás žene dopředu.

T: A co si třeba myslíte o nevěřících lidech? Ochuzují se o něco?

R: No to určitě, určitě. Je to veliká škoda. Právě říkám, že je třeba se modlit za lásku k těm lidem, kteří hynou, protože bez toho to nejde, bez lásky nejde mít nějaký vztah a snažit se jim svědčit o Bohu a mluvit s nimi o tom, nejdřív je důležitá ta láska. Pán Bůh je láska a my bychom měli mít taky tu lásku, takže málo křesťanů se za to modlí, za tu lásku. Spíš je odsuzujeme za to, jací jsou, ale je dokázáno, třeba ty děti z těch dětských domovů, v budoucnu 50% z nich má střet se zákonem, právě protože oni nepoznali ty hodnoty jako je něha, láska, bezpečí a tak dále. Dokonce se dělal průzkum, že do 2 let stárí, když to dítě nepozná city jako je něha láska a tak dále, odumírá jeden chromozóm, který je v mozku, a to dítě pak není schopno to předávat dál, dalšímu pokolení. Takže se bude rodit pokolení lidí, kteří budou bez citů, bez lásky, nebudou znát slitování, jak říká bible a tak dále a my je budeme odsuzovat za to, ale oni za to nemůžou, protože oni to nepoznali. Je nikdo nepohladil, nikdo je neobjal, nikdo je

nepolíbil a tak dále, oni to neznají ty věci. Takže my právě na to kladem důraz, naše občanské sdružení, aby se brali děti do pěstounských rodin od nejtěššího věku. Čím je to dítě starší, tak už je problém.

T: Ihm. Děti přicházejí na svět a staří lidé zase umírají. Co to stáří, je pro Vás taky tato životní etapa důležitá?

R: Určitě to je důležité, ale já se cítím povolán k dětem, k mladé generaci, protože to stáří to bych řekl, je ještě náročnější a měli by to dělat zas lidé, kteří k tomu cítí povolání. To vůbec není jednoduché. Když to přeženu, malému dítěti, když zlobí dáte na zadek a on vás poslechne a hned je po problému, ale u těch starých lidí, kteří mají sklerózu a tak dále, to nemůžete řešit tím způsobem, tam je třeba obrovská trpělivost a posvěcení obrovské.

T: Ihm. A Vy ještě máte rodiče?

R: Jo. Mám ještě rodiče. Manželka už ne a taky jsme se starali o rodiče více jak 2 roky, byli jako ležáci, takže vím, co to je, co to obnáší. Není mi to jako cizí. I naše dcera, která ve 24 letech zemřela byla pohybově a mentálně postižená, takže já to poznám tu oblast. Jako sám bych třeba měl takovou jako představu, nebo rád bych takový nějaký křesťanský hospic založil. No, ale vzít si to jako na starost, tak na to už nemám ani věk, ani sílu, to by bylo jako hodně. Já jsem byl jednou v takovém hospici a je to perfektní, když tam slouží personál věřících lidí, to znamená zdravotnický personál a je mezi nimi úžasný vztah, když ti lidé tam slouží.

T: A co myslíte, jak by ta péče měla vypadat u lidí, kteří si sami zavinili nějakou nemoc?

R: No, to mám sklony odsuzovat, teda, že si to ani nezaslouží, protože ti motorkáři a tak. Já říkám, to jsou šílenci. Samozřejmě to znám, protože mám kluky, kteří by taky jako rádi rychlá auta a motorky a tak, ale vždycky říkám svěst se, to jo, ale jsou nějaká pravidla. Lehce se to přežene a už je pozdě.

T: A měla by se jim pak veškerá zdravotní péče hradit?

R: To je otázka, asi zřejmě jo, protože člověk má vždycky právo, aby poznal svůj omyl, svou chybu. Každý jsme někdy šlápli vedle a bylo by takové moc kruté, kdyby nám řekli, tak už dost.

T: Smím se zeptat bojíte se Vy sám smrti?

R: Pán Bůh vždycky člověka odvolává tehdy, až splní to, co má splnit. Takže já si s tím nedělám problém, až naplním, to co jsem měl splnit, tak potom asi půjdu. Jenom aby někdo neříkal, ten člověk je tady pořád. *smích* To jsme dostali nabídku ať založíme pobočku Filadelfie ve Znojmě a v Břeclavi a dokonce se nám jedna rodina ozvala z Plzně. Takže já neskončím. Ale to je ještě hodně daleko, musím se naklonovat. *smích*

T: Mohu se zeptat, kdybyste měl možnost světu sdělit nějaké poselství, mohl byste říct pár vět, co byste řekl?

R: *smích* Co bych řekl? Ať změni svůj postoj k náboženství, ať si prostudují nějakou kvalitní literaturu, ať nevěří slepě tomu, co se káže v chrámech, ale ať se snaží najít Boha, pokud ho mohou najít. Hledat Boha je nejúžasnější věc, zkušenost a dobrodružství, které lze nalézt na této zemi.

T: A je možné, aby člověk, který nepoznal nikdy v životě lásku, nepoznal láskyplný, mezilidský vztah, aby si zamiloval Boha?

R: To určitě. My právě věříme v Boha nadpřirozeného. On je schopen změnit každého člověka a ty děti, Pán Bůh miluje děti, to je úplně jasné z vyprávění z Bible a právě jsem vsadil všechno na to, že ty děti se úplně mění v těch rodinách věřících a teď máme dokonce první zkušenost, že jedno dítě z těch pěstounských dětí se nechalo dokonce pokřtít. A to mi udělalo největší radost, to mě jako nejvíc dojalo, protože člověk vidí, že to fakt má smysl.

T: Věříte v lidskou dobrotu? Je člověk ze své přirozenosti dobrý nebo zlý?

R: No, Bible říká, že jsme všichni zlí, že jsme ve své podstatě hříšní. Jako je to zajímavé. Spousta lidí se snaží žít dobře a dělat dobré skutky, ale zřejmě ve své podstatě asi nejsou dobří. Já bych nechtěl nikomu ublížit, ale Bible to tak říká.

T: Myslíte si, že pro lidi, kteří jsou nenapravitelně zlí, je na místě trest smrti?

R: Myslíte trest smrti? To těžko. Já bych se k tomu nechtěl nějak vyjadřovat, protože nevím, ale určitě jsou lidé nenapravitelní a nepatří mezi normální lidi, určitě. Když kolikrát třeba udělá totéž a zavraždí třeba nebo nevím co udělá, tak si myslím, že je potřeba ho někde zavřít do izolace.

T: Ihm a mohu se Vás zeptat, co si třeba myslíte o současném stavu ve vězeňství?

R: No, že by ti vězni to neměli mít jako rekreaci, ale že by si měli na sebe vydělávat, protože náklady na jednoho vězně, to mám ze statistik, dělají v naší republice 280 000 ročně, což pro 10 vězňů dělá 2 800 000. A to jsou náklady za jeden domek, které stavíme my. Takže radši aby se investovalo do těch domečků, než pak do těch věznic. Vězni by si na to měli skutečně vydělat.

T: Ihm. A kdybych se Vás zeptala, teď se mluví o udílení zelených karet? Je dobře, že by do Česka mělo přicházet více cizinců?

R: To já si myslím, že to není jako problém. I nám bylo špatně, když jsme nemohli cestovat nikam a nemohli si něco třeba jinde víc vydělat. Pokud někdo chce si něco vydělat v zahraničí a je pracovitý nejde tam dělat vyloženě binec, nebo někde něco, tak proč ne jako? To bude za chvíli tak, jak to je třeba v Německu, že ty podřadné práce nebude nikdo z nás chtít dělat a třeba přijdou někteří, pro které to nebude problém.

T: Ihm. Teď bych se Vás ráda zeptala, pracujete rád v týmu?

R: No určitě.

T: A co je na tom výhodné?

R: No, protože každý má nějaké zkušenosti, nějaké poznatky a právě tu je ta různorodost a pestrost, že se doplňujeme. Já si myslím, že je to dobré. Akorát já mám někdy trošku starost se podívat, že když mám nějaký svůj názor a jsem o něčem přesvědčen, že je to správně, tak je to se mnou těžké někdy. To vím jako.

T: A kdybyste měl říct, jaké politické zřízení je Vám nejbližší, jestli demokracie nebo komunismus?

R: Království, Boží království. *smích* Tam není místo pro demokracii. V demokracii každý může mluvit, co chce a prohlašovat to za jakési pravdy. Kolikrát se ví, jaké to jsou nesmysly, ale on na to má právo, takže se to toleruje. *smích*

T: A kdybyste mi měl říct, co považujete na demokracii za dobré a co není podle Vás dobré?

R: Tak dobré je, že máme svobodu, volnost. No i když to jako jen zdánlivě, taky to tak není.

T: A myslíte, že lidem svoboda prospívá nebo jim ubližuje?

R: Tak ve vyspělých demokraciích si lidé uvědomují, že jsou jakýsi mantinely, i když nejsou oficiálně dány a že se může odsud posud a respektují je, tak je to v pořádku, ale pokud je to bezbřehá svoboda, tak to je určitě špatně. Tak je to i v křesťanství, jsme byli povoláni ke svobodě, ale nemůžeme dělat, co chceme úplně.

T: A kdybyste mi měl prozradit, jaká byla Vaše nejoblíbenější pohádka? A proč? Co se Vám na těch pohádkových postavách líbilo?

R: Hm. To jsou věci. *smích* Pohádek bylo spoust, která byla nejoblíbenější? To já už Vám neřeknu asi. Ta o Rumcajsovi taky určitě a já nevím co všechno.

T: Ale Rumcajs byl loupežník, ne? *smích*

R: No já vím. *smích* To nevádí, ale byla s ním sranda a byl to takový spravedlivý loupežník.

T: Teď se Vás zeptám, proto abyste mohl postavit dům pro pěstounské rodiny, musíte sehnat hodně peněz, měl by to z větší části podporovat stát nebo je to víc na samotných lidech, aby se snažili dobročinné aktivity sponzorovat?

R: Určitě by to měl být stát, protože místo dětských domovů by tato forma byla daleko lepší, protože náklady na jedno dítě v pěstounské péči jsou 65 000 ročně a v dětském domově je to 250 000 a v kojeneckém ústavě je to ještě víc. Takže tím, by stát ušetřil obrovské peníze a samozřejmě jsem pro to, aby to bylo jako v některých státech v EU, že si lidé sami ze svých daní určují, kde ta částka půjde, pro jaké účely. Takže částečně by to měli sponzorovat firmy nebo lidé, ale tu větší část by měl dát stát s tím, že by měl změnit politiku, protože my jsme jedni z posledních v EU, kdo má dětské domovy. Je potřeba se orientovat na podpoření systémů pěstounských rodin.

T: A kdybych se Vás třeba zeptala na ten případ s rodinou Rosnerových? Co jste si o tom myslel?

R: Tak mně to bylo od začátku jasné. Hned jsem si myslel, že je to jakýsi takový úlet těch dospívajících, že oni je nepouští na ty diskotéky a tak oni z jakési takové zlosti udělali to, co udělali, protože ta většina lidí na té vesnici se postavila za ně a potvrdili, že to není vůbec pravda, že by týrali a tak něco. Sice neznám osobně tu kauzu, ale z těch médií to tak vyplývá. Akorát je smutné to, že je tak dlouho drželi v té vyšetřovací vazbě, a tak dlouho je vláčeli v médiích a teď, kdo je očistí, že? Víceméně ti kluci si to teď uvědomují, že to jako přehnali, ale už je pozdě.

T: Máte nějaké nenaplněné sny? Kromě třeba výstavby dalších domů, co byste zde chtěl ještě dokázat?

R: Já jsem celkem spokojen, já nejsem vůbec náročný.

T: Tak určitě Vás musí těšit, že máte hodnou ženu, ačkoliv Vaši paní neznám, tak to soudím, podle toho přivítání, jaký máte vůbec názor na tradiční rodinu?

R: Ano to mám, mám velmi hodnou ženu. A k té otázce bych chtěl říct, že taková ta klasická rodina, ta brzo zanikne, protože to jsou maximálně křesťanské rodiny, protože tam to Bible říká, ale ten zbytek to je katastrofa. Ten slib manželství by se měl každopádně dostat, třeba i proti proudu. Zdravé ryby plují proti proudu a nenechají se unášet tím proudem, který je.

T: A co si myslíte třeba o situacích, kdy ti lidé nejsou už schopni spolu žít a rozvádí se?

R: No, já znám spoustu a spoustu lidí, teď u nás ve sboru byla taková slavnost menší. My jsme udělali špalír a tleskali jsme manželům, kteří 50 let žijí spolu a perfektní, jsou pořád kamarádi a určitě měli také různé krize, protože kdo nemá. Právě, že dneska ten rozvod je velmi jednoduchý, rozvedou se rychle, není problém a tak kvůli maličkostem se lidé rozvádí. A když se lidé berou u toho oltáře, nebo kdekoliv jinde, tak se slibuje, že v dobrém i ve zlém. Takže přicházejí různé problémy životní a není to jednoduché, ale křesťanům pomáhá víra a Bible. Ty ostatní tuhle podporu nemají, tak to takhle dopadá.

T: A Vy pocházíte asi z úplné rodiny?

R: Ano. Rodiče zůstali spolu.

T: A mohu se ještě zpětně zeptat, jaké pocity jste měl, když jste byl navržen na cenu? Jestli Vám to udělalo radost?

R: Tak to víte, že mé ego se nafouklo. *smích* Byl jsem určitě rád, ale na druhé straně já jsem to nedělal kvůli tomu, abych dostal nějakou cenu, to mě vůbec nenapadlo. Ale člověka to potěší, že alespoň někdo si vzpomene, protože to dělám zdarma, bezplatně, toto celé a je to na úkor podnikání a tak dále, takže je to taková velká satisfakce.

T: Čím to je, že nejste fixován tolik na peníze? Měl jste jich vždy tolik, kolik jste potřeboval?

R: Ford kdysi řekl, když se ho zeptali, jestli už má dost peněz, tak řekl, ještě kdybych trochu měl, tak mi to stačí. Takže člověk je tvor nenasytný a neznám nikoho, kdo by řekl, že už má dost, a že mu to už stačí. Já myslím, že s tím válčíme všichni, každý by chtěl mít ještě trochu víc, ale je nutné se spokojit s tím co máme a brát to tak, že Pán Bůh nám dává tolik, abychom byli schopni normálně fungovat a normálně žít. Člověk se k tomu nemůže upínat, protože to může být okamžik a najednou to člověk musí opustit.

T: A o co byste v životě nechtěl nikdy opustit? O co byste nechtěl nikdy přijít?

R: Určitě o vztah s Pánem Bohem, protože to je to největší, co člověk má. O to bych nikdy nechtěl přijít.

T: A kdybyste závěrem mohl říct, co jsme nezmínili a co je pro Vás velmi důležité? O čem jsme se nebavili?

R: *smích* No, hodně věcí jsme nezmínili, o hodně věcech jsme se nebavili.

T: *smích* A mohl by jste říct Vy nějakou otázku?

R: Otázku, spíš takovou úvahu. Spousta křesťanů má problém s tím navázat kontakt s křesťany z jiné denominace. Mají předem různé předsudky, ten je takový a ten je makový. Netvrdím, že já je nemám, ale setkal jsem se v poslední době s křesťany z různých denominací, kteří přicházejí do kontaktu s Filadelfií. Filadelfie se tak stává takovou naddenominační organizací a poznávám perfektní lidi z různých církví, kteří slouží a tak dále. A já věřím, že až přijde Ježíš pro svou církev, že to nebude o názvu. Přál bych si, aby takové ty nepodstatné rozdíly vymizely, ale abychom byli takovou novou církví, která bude žít podle Božího slova a bude aktivní pro tu naši společnost. Já věřím, že přijde ještě probuzení v České republice, kdy lidé poznají, že evangelium je nejúžasnější věc, a že spousta lidí přijde ještě k poznání pravdy. Proto si myslím, že bychom se měli ještě sjednotit, ne na nějakém kompromisu, to ne, ale v té horlivosti a v nadšení pro záchranu naší republiky.

**Rozhovor 2: Respondent- pan Tomáš Lipka / rozhovor byl pořizen
6.9 2008 na magnetofonovou kazetu Sony č. 2, stopa 189-714./**

T: Když jsme domlouvali tento rozhovor, říkal jste, že pracujete na směny. K tomu jste aktivním dobrovolníkem. To musí být časově náročné. Jak to všechno stíháte? Dá se to stíhat?

R: No, zatím jo, no. Dá se říct, že jo.

T: Máte stejné zaměstnání, jako v době, kdy jste tu cenu dostal?

R: Ano. To je pořád stejné.

T: Jak dlouho už pracujete ve stejném zaměstnání?

R: Tak to už bude tak 10 let, tak 15 let.

T: Hm.

R: Pracuji v Třineckých železárnách. Jo, a dá se to.

T: Jo, a Vy pocházíte tady z Třince?

R: Jo, tady z Třince.

T: Vy jste tady vlastně vyrostl? Jako, dětství jste prožil tady?

R: Jo, tady no.

T: No, a myslíte, že to dříve vypadalo jinak, tady v Třinci? Nebo: Vy jste asi podobný ročník jako já, kolem 40 Vám je?

R: No skoro. No, ještě není, ale moc tomu do té čtyřicítky neschází.

T: A změnila se ta doba, kdy jste byl jako děcko, myslím tím dobu za komunistů a teďka?

R: No, tak jako dalo by se... No, v některých věcech možná jo, no. Jako, že se víc vnímají některé věci, třeba jako ty nemocný, no, že se jim spíš dává lepší příležitost, než kdysi.

T: Ihm. A co Vás vlastně vedlo, že jste začal pomáhat. Jako 700 hodin jste odpracoval dobrovolně, to je opravdu hodně.

R: No, to bylo na Hutníku. No, tam to bylo v krátkosti, že oni za mnou přišli, jako že jsem tam byl jediný malíř, takže jestli bych se na to nedal. Já jsem kývl, že jo. No, a pomalu jsem se toho chytnul. No a pak pomalu se nasčítalo tolik hodin.

T: Jak často jste tam vlastně chodil?

R: No, tak ono to bylo tak s přestávkami. Jsem vždycky dělal 3 měsíce v kuse, potom dejme tomu půl roku byla pauze, než oni tam ti zedníci něco zase udělali. No, a pak, protože ta malířská práce je ta poslední fáze, tak já jsem dělal zas další 2-3 měsíce v kuse. No, ale to pro mě nebyla ta priorita. Mě to bavilo spíš v tom Jordánu dělat, s postiženými, nemocnými a tak. To mě spíš, jako více bavilo, než to malování. To jsem spíš dělal, že mě o to požádali. No, a z toho to vlastně prakticky vzniklo, že si mě tam někteří lidé všimli, no a tak mě navrhli na tu cenu.

T: Ihm. A můžu se, zeptat jestli byla rodina, z které pocházíte taky takhle zaměřena, že jste jako hodně pomáhali ostatním lidem? Nebo, kdo Vás to naučil třeba, že jste jako.....

R: No, tak rodina. No, spíš tak, jak se vždycky asi všude, hodně všude pomáhá, tak jako mezi sebou, jako rodina pomáhá, jako tak mezi sebou no, ale tak druhým, to zas až jako tak šílené nebylo. No, nevím, to já jsem měl spíš tak jako vztah, tak jako že, abych nebyl tak jako zbytečný, že mě to spíš táhlo k tomu, podat někomu tu dlaň a pomoci, no spíš těm nemocným a tak. Spíš, že jsem k tomu měl tak jako vztah, no a mám ještě, že

člověk by chtěl těm druhým pomoci, těm nemocným a postiženým. Člověk může být rád, že je zdravý, a že mi nic nechybí, no a chce to nějak odplatit, tak, že druhým nějak pomáhá. No a člověk tak pomůže a vidí tu radost od těch nemocných, tak to je také vlastně potěšení, potom pro mě, že se mi to vrací, tím, že oni mně poděkují, ten úsměv, takže člověka to pak potěší.

T: Ihm. Ihm.

R: Že člověk není zbytečný, že těm nemocným může nějak pomoci. Asi tak nějak.

T: A máte v životě třeba nějaký vzor? Kým se necháte inspirovat, nebo?

R: Tak já jako nějaký vzor extra nemám, jako tak spíš ty lidi, co nějak pomáhají. Spíš jako beru si ten vzor od těch druhých, co fakt spíš jako pomáhají. Tak se snažím to od nich tak nějak odkoukat, nebo něco. Jako beru si proč jako, proč to vlastně jako dělají. Snažím si to aj já jako brát na srdce a snažím se to aj já jako v tom směru to jako nějak změnit. No, tak no. Asi tak no.

T: Ihm. No a kdybyste si třeba měl představit, že byste bez někoho nebo bez něčeho, byste měl žít, někde na nějakém ostrově. Čeho byste se nedokázal v životě, nebo koho by jste se nedokázal vzdát? Co je pro Vás tady na zemi jako nejdůležitější?

R: No, tak to je těžká otázka. Nad tím jsem nepřemýšlel. Koho bych. No, člověk je hodně na věci závislý, no já nevím, no jestli ty věci nebo zas. Hm. No, asi bez těch lidí, kteří mně tak nějak zas v něčem pomáhají. Třeba s vařením, to mně zas třeba tak jako nejde. Ale tak jako konkrétně jsem nad tím neuvažoval. To fakt nevím.

T: A, no a dokázal byste mi třeba říct, co Vám tak konkrétně v životě udělá největší radost? Co Vás tak jako nejvíc potěší?

R: Mně? Tak to spíš, to že jaksi se mnou někdo povykládá, že si se mnou pobaví.

T: Takové to společenství s lidmi?

R: No, přesně tak, že jako je o mě zájem, že nejsem zbytečný, že mně někdo zavolá a já můžu přijít pomoci, nebo pojd' se mnou povykládáme, nebo tak něco, že člověk jako vidí, že mají lidi o něj zájem, že není zbytečný.

T: Ihm. Ihm. A dá se říct, že jste měl dobré rodinné zázemí? Nebo vzpomínáte rád na dětství?

R: No, já jo no. Já jsem měl rodiče, který mě vychovali, že ze mě není *pomlka*. Tak za to jsem rodičům aj vděčný no, že jsem měl v životě všechno, že mi nic nescházelo.

T: A pochopila jsem, že rodiče už nežijí?

R: No, tak jako taťka žije, mamka mi zemřela. Mám jenom taťku, takže jako. No, tak asi tak. Ne, že by byli rozvedeni, ale že mamka zemřela no. A já jsem zůstal s taťkou sám no.

T: Kolik let byli Vaši rodiče spolu?

R: No, mamka nežije asi 5 roků, nebo 6, no a oni byli spolu 31 nebo 32 let.

T: Jo?

R: No, tak nějak no.

T: Tak to jste musel mít šťastný dětství, když Vaši rodiče se měli rádi, nerozvedli se. To už se tak často nevidí, rodiny se rozpadají. Tak to muselo být moc pěkné.

R: No, právě, že oni mi byli i trošku takový jako vzor, že já jsem se od nich i hodně naučil, být pracovitý a vzorný a tak dále, no, trpělivý. V některých rodinách to zas až tak není, rodiny se rozvádějí, hádají a tak něco, alkohol, nebo něco takového že. Takže člověk může být rád, že měl takové rodiče, že tam ani alkohol nebo nějaké týrání nebo něco nebylo že.

T: Ihm. Z Vaší řeči mi přijde, že nepijete moc alkohol. Jste abstinent?

R: Tak já si občas to pivko dám, nebo něco, ale že bych se tak jako opil, to ne. To mi ani nedělá dobře. Pak z toho nemůžu v noci spát, takže tomu se radši vyhýbám. Pokud je možné radši.

T: No a jinak dodržujete nějaký zdravý životní styl? Máte čas třeba na sport?

R: No, tak přes to léto, chodím hodně na zahrádku. Mám zahrádku. Potom na kole hodně jezdím. Letos mám už přes 2000 naježděné.

T: Fakt. Tolik?

R: No, a přes tu zimu, protože ty zimní sporty zas tak neovládám, tak potom to je posilovna, sauna, bazén. Tak to je tak. Teď uvažuji, že si chci udělat řidičák. Tak nevím, mám z toho trochu strach. No, tak uvidíme.

T: Ihm. A teď jsme u toho, co si třeba myslíte o tom jak se lidé chovají na silnicích. Z toho máte třeba strach? Jak je to nebezpečné si sednout do auta?

R: No, aj tak no. Řidiči jsou někdy bezohlední a auta teď hodně jezdí, takže člověk musí dávat větší pozor, no aby někoho nepřejel. Už to není takové jednoduché. Kdysi těch aut bylo o něco míň, no a teďka mají všichni auta. Je to takové trošku složitější. Jednak než se to člověk naučí, všechno co má. Už se člověk dlouho nic neučil a už jsem z toho vypadnul, z toho rytmu. Tak jsem zvědavý, no.

T: To určitě zvládnete. Hm. Máte ještě jiné nenaplněné sny? Co by jste ještě chtěl dokázat?

R: Tak, že bych měl třeba takové nějaké přání, tak to ne. Hlavně abych byl takový, jaký jsem, nešlo to se mnou z kopce dolů, a že bych pár ještě věcí alespoň tak pomohl no, protože je dobrý těm lidem pomoci, a každý jako potřebuje, no nebýt bezohledný vůči těm druhým no.

T: No, Vy aktivně pomáháte druhým lidem. Umíte si představit, že by jste byl třeba nesoběstačný a Vy sám by jste přijímal pomoc od druhých?

R: No, tak ono jak je člověk zdravý, tak si to ani tak představit neumí, no ale potom jakmile je člověk už na tom tak zle, tak potom už to je tak jako normální věc, že i když člověk by nechtěl, tak už jako to musí brát jako, že se ostatní musí o něj postarat.

T: A Váš tatínek je ještě soběstačný?

R: Jo, jo jo. On je naštěstí, ještě jo no. Takže naštěstí jo, no. Takže jako, díky tomu, že taťka je soběstačný, takže můžu dělat ty aktivity. Kdyby byl jako špatně na tom, tak bych určitě musel ty aktivity trochu dát bokem a o tatínka se starat. Člověk má to štěstí, že je zdravý.

T: A co pro Vás ještě tak znamená to zdraví? Setkal jste se Vy třeba osobně někdy s nemocí? Jestli se tak můžu zeptat?

R: No, tak já jsem se konkrétně setkal no. Tak v 90 nebo v 93 mě auto srazilo, takže jsem měl prakticky kotník zlomený, zešrubovaný. Tak jsem prakticky s tím 9 měsíců marodil, takže vím, co to je bolest a jako být nemocný a chodit o berlích. Takže vím, co to je být operovaný, ležet v nemocnicích, takže vím, co to je bolest.

T: No a v té době, přišel jste v té době na nějakou novou životní myšlenku, nebo na nějaký životní poznatek?

R: No, na novou myšlenku- tak, že jsem prostě začal více číst knížky, což jsem do té doby tak moc nečetl. Jsem shodil 30 kilo za tu dobu.

T: Fakt?

R: No, a prakticky jak dělám některé ty neřesti. No, tak neřesti, ono to zas nikdy todle takové ty věci, tak to člověk nechal. No, tak život se obrátil na některé ty jiné věci, prakticky jsem začal ten svět vnímat jinak, že jsou i jiní lidi, kteří jsou na tom hůř než já a tak dále. Jako od Aereksonové jsem četl tu knížku Joni. Nevím, jestli jste četla někdy tu knížku?

T: Jo, jo, jo.

R: Potom jsem od ní pak prakticky všechny knížky přečetl. Ona též byla nemocná. Tak on částečně aj tou knížkou člověk přišel na to, že člověk může druhým pomáhat, nebo jak ten čas trochu jináč využít, než nějakým flákáním ten čas zbytečně zabít nebo něco, že to jde ten čas využít užitečným způsobem.

T: Takže Vy jste věřící?

R: No, já právě jsem, no jsem věřící. Takže se snažím ten čas využít spíše v jiném směru.

T: Ihm. A Vy jste byl ve víře jako vychováván? Nebo jste uvěřil později?

R: Ne, kdysi nás jako rodiče k tomu jako vedli, od dětství. Takže to člověk musel, rodiče to tak chtějí. No a potom byl člověk starší, no po té osmnáctce, tak to i to společenství. Tam byla celkem dobrá parta že. Tam místo toho, jsme chodili na výlety, na hory, pod stany, nebo tak. Přes tu zimu jsme měli ty, zas jako delší shromáždění. Tak člověk to zas radši tak využil, než aby člověk seděl po těch hospodách, nebo něco, tam blbě mluvil, jako ožralý. Tak člověk to radši využil tak. A hodně věcí se člověk dozví nových, co ani neví. Tak člověk se líp cítí mezi těmito lidmi. Lepší než nějaké to poflakování, jak říkám nebo diskotéky, zábavy. Mně bude zas líp tam, než někde jinde.

T: Ihm. Vy jste zmínil, že máte zahrádku a teď jste mluvil jak jste jezdili do přírody a tak. Je Vám ta příroda blízká?

R: No, tak mě to tak hodně baví chodit po horách. Jsme byli nedávno dvakrát, minulý a předminulý rok v Tatrách. No, tak to mě jako strašně baví. No, ale člověk to zas tak nemůže kvůli tomu kotníku extrémně přehánět, jako některé ty túry, že tam byli pak možnosti, že člověk co se na to necítí, tak mohl zůstat na té chatě nebo si vybral tu lehčí túru a ti co se cítili, si vybrali tu náročnější. Což já jsem si jako, což mě trochu mrzelo, že jsem nemohl jít na ty náročnější, no ale díky tomu kotníku, člověk radši nešel na ty náročnější, ale na ty nenáročné.

T: Takže Gerlachovský štít jste nezdolal?

R: No, ten, no ne. No, tak člověk má pak jednak trochu starosti. Tak možná, že bych to vyšel, lebo... no ale člověk to pak přežene a já jsem měl strach, aby mě pak ostatní nemuseli dolů smejčit. Takže ještě by byly se mnou problémy nebo něco. No, tak jsem si vybíral ty méně obtížné trasy. Ale ty hory jako, to mě strašně baví. No, ale v zimě to takové jako není. Jsem říkal, že ty zimní sporty jako tolik neovládám. Tak ta zima se trošičku tak táhne, tak to se člověk snaží zase stihnout více aktivit jinde, tak to tak přibírá.

T: Ihm, ihm. No, já se teď podívám na nějakou otázku, kterou jsem si připravila. No, kdybych se Vás třeba zeptala, co Vám v životě pomáhá překonávat takový ty těžký chvíle, takový ty životní krize a tak?

R: No, tak to právě nevím. Člověk se tak jako snaží. Já si říkám, že se to nějak vyřeší. Já jsem byl v jednu dobu takový, že přišly nějaký problémy, ta krize nebo něco a já jsem jako uvažoval, a co kdyby..A jsem to probíral ze všech stran. No, a ono jsem zjistil, že vždycky se to nějak vyřešilo časem, že ono to, není to, no není nějaká situace nevyřešitelná, že to vždycky, no. To chce čas. Ale ono to vždycky časem, se to vždycky nějak uložilo. Člověk byl jako stresovaný a tak, dal do toho sílu a vůli o ono se časem to ukázalo a vždycky to dobře dopadlo. Promiňte. */Panu Lipkovi zvoní mobil a on ho vypíná/.*

T: Ne, to jste si měl vyřídit. To, jste nemusel.

R: Ne, to je dobrý. To byl kolega. To je dobrý.

T: Máte hodně přátel?

R: No, těch přátel zas tak hodně, tak přiměřeně.

T: Ihm. A podle čeho se tak podle Vás pozná dobrý přítel.

R: No, si říkám. Ono je takové jedno pořekadlo, a to je fakt na pravém místě takové jako známé. Umíte trošku polsky?

T: Ne, vůbec ne.

R: Tak já Vám to řeknu česky. Ono se říká, že přítele poznáš v nouzi a ono to je fakt. Když člověk je v té nouzi, něco když člověka fakt něco srazí, dám příklad, že dejme tomu peníze, nebo něco se vztahy a teďka fakt, obejde ty známý a teď se ukáže, kdo třeba pomůže a kdo ne. No, když je to fakt tak, že si člověk neví rady, tak to člověk pozná, kdo fakt jako, kdo pomůže a kdo ne.

T: Já teď přesně nevím. Vy jste svobodný, nebo ne?

R: Ano.

T: Mohu se zeptat jaké vlastnosti, nebo jaká by měla být Vaše partnerka?

R: No *smích* Tak já si myslím, hodná, upřímná, laskavá, pomáhat, aby uměla. No, jako jen ty dobré?

T: No, a víte jaké špatné vlastnosti by mít neměla?

R: No, ty špatný bych Vám mohl říct. Co by se mi na ní nelíbilo. No, taková..

T: Ihm. Jaká by nesměla být? Jaká by určitě nebyla?

R: No, určitě. Takové holky se mi nelíbí, které jen po těch diskotékách, po restauracích chodí, které se třeba spíš jen tak poflakují a nic nedělají. Tak to se mi nelíbí. Které by člověka jen vedly k tomu, no jdeme si sednou dáme jedno pivečko. No, tak to se mi nelíbí. Spíš takové ty, co jsou upřímné, laskavé, pro ostatní by něco udělaly.

T: Ihm. A myslíte, že třeba dříve bylo jednodušší najít takovou holku? Myslíte si, že se třeba změnili lidi?

R: No, já si myslím, že dříve to bylo jednodušší. No, protože teď to je takové posunuté. Ty holky a ti kluci nejdřív uvažují školu nějakou vysokou udělat, potom nějaké dobré zaměstnání si najít. Takže to vdávání, ženění se teď posunulo o těch 5-10 let trošku později. No, a ty holky se teď trošku aj koukají, no já nevím, jestli se mi to zdá, nebo je to fakt pravda, že se koukají nebo si aj vybírají, ten má takou školu, ten má také zaměstnání. Takže se pak koukaj, jak je zabezpečený, ten má dům. No. Takže je to v dnešní době trochu horší.

T: Ihm. No, na tom něco asi bude, no. No, a čím to je, že Vy, nebo já mám ten dojem z našeho vyprávění, že Vy se tolik neupínáte k penězům?

R: No, ono je to takové. Já si myslím, že něco na tom pravdy je, že peníze kazí jako člověka. Člověk jak je bohatší, tak se mu strašně mění charakter, no a spíš ne k tomu dobrému, ale spíš k tomu zlému. Že člověk jak má peníze, tak nemá těch peněz dost, takže třeba pak i ta chamtivost. Málomocný boháč se kouká i na ty druhé. Tak mě to tak láká, jak se říká ten zlatý střed. Aby člověk tak nějak z toho vyžil, občas někam zajel, třeba na ty hory, nebo já nevím, na tu dovolenku, neměl hlad a tak dále, ale že bych to bohatství, tak to mě ani tak neláká.

T: A umíte si představit, kdyby jste vsadil a vyhrál třeba milion? Jak by jste žil, nebo co by jste s tím udělal?

R: No, nad tím jsem též uvažoval. No, nevím, asi bych si nějakou chalupu na zahradě vystavěl, něco bych si na sebe koupil, někam zajel no a potom bych spíš něco dal do těch charit, nebo někde něco. Protože já vím, třeba tam u nás v tom Jordánu chybí těch peněz, že ten stát na to třeba moc nepřispívá, že je to tak na hraně. Tak kdybych mohl, tak bych víc pomohl. Asi tak no.

T: Tak nejste třeba zastáncem toho, že by se o tu charitu měl starat jenom prioritně stát, a že třeba ty veřejné sbírky a tak, že to je něco navíc.

R: No, já si myslím, že by měli i ti lidi, ale stát hlavně taky, protože ty lidi se nemají pak kde, za kým se pak obrátit. Jak to třeba je v tom Jordánu, kde fakt ty duševně nemocní se třeba těší do toho Jordánu, nebo oni říkají, kdyby to nebylo, tak nevíme, co bychom dělali potom. Právě to dělá Slezská diakonie a já si myslím, že oni by na to měli přispívat, že ten stát těch služeb pro ty nemocný zas tolik nemá, tak by si toho měl právě vážít, a že někdo prakticky projevuje zájem a něco dělá.

T: Ihm. Tak teď jste zmínil Jordán, kde dochází lidé s duševním onemocněním, ale co třeba sociální služby a péče o lidi, kteří si to samy zavinili, dejme tomu, nějakou nemoc. Teď myslím třeba lidi, kteří onemocní vlastní vinou AIDS, nebo tak? Máte s nimi soucit, nebo si myslíte, že by si to měli potom všechno hradit sami, nebo by jim měl na to taky přispívat stát?

R: No, to nevím, no. Taková těžká otázka. No, nevím, no ono... Z toho hlediska financí by člověk řekl jo, že. Tak dostal ses do toho jo, tak se vyhrabej no. Jenže zas, já nevím no, ale já jsem takový, že mi je těch lidí pak též líto časem. Pravda je, že vlastní blbostí se do toho dostal, no ale pomoc by se mu musí.

T: Ihm. Říkáte, že máte soucit i třeba s drogově závislými, že je neházíte přes palubu, tyto lidi?

R: No, však ono. Člověk se do toho dostane vlastní blbostí, člověk si řekne..Někdo mu to nabídne, no a člověk si řekne zkusím dvakrát, třikrát a potom do toho vpadne, ani o tom neví. To je pak taky ten člověk oběť. Takže na jedné straně si, člověk si řekne za to si může sám, protože ví, jaké můžou být následky z toho, ale když si zas člověk zvykne na to, tak i když chce jinak, tak to zas pak nejde. Tak ono to je pak problém. Já vím, že právě též v únoru nebo v březnu jsem byl na semináři, mě tam paní jedna pozvala a že je to právě o pomoci pro ty týraný matky s dětmi a alkoholiky nebo něco. No, a ať se tam jdu podívat, že bych eventuelně jako i tam mohl dělat dobrovolníka nebo něco. Ale

já jsem si zas říkal i teď si to říkám, že já bych na to neměl jako, dělat s alkoholikama, jako že.. To že už je jako mimo mě, takové to. To zas bych jako nemohl dělat.

T: Proč myslíte, proč někteří lidi v tom životě uspějí, dejme tomu se z nich stanou slušný lidi a někteří ten život jakoby tak promarní?

R: No, já si myslím, že *pomlka*. Nevím, to možná asi tím rodem, rodiči asi tou výchovou aj. Já si myslím, že to je to aj možná těma genama. Někdo má třeba ty vzdělané rodiče, tak to vesměs bývá tak často, že i ty děcka maj třeba ty buňky nebo něco. Pokud má člověk rodiče také robotníky nebo něco, níže postavené, tak ty děti bývají též na té úrovni. Málodky se stane, že by někdo z těch děcek si urobil nějakou tu školu, i když se též stává, není řečeno. To bude asi to, já nevím. Každý je jiný, tak má jinou tu hlavu, nejsme všichni stejní, no. Někomu to jde líp, někomu hůř.

T: A co si myslíte, že je lepší, když je člověk méně nadaný, ale snaživý, nebo když je více nadaný, ale je to takový flink? Co je lepší pro ten život? Když je třeba někdo méně nadaný a snaživý, nebo když je někdo hodně nadaný, ale je takový hala bala?

R: No, já bych chtěl být radši ten nadaný, ale hala bala. Ale zas ten druhý má něco do sebe. Je takový skromnější, než ten hala bala, rychle se naučí a potom někde, potý a tak něco. Což ten snaživý si to těžce vybojuje, tak si to aj možná více váží.

T: Ihm. Myslíte lehce nabyl, lehce pozbyl?

R: No, tak ano.

T: Já teď trochu odbočím a zeptám se na něco jiného. Kdyby jste si třeba měl představit, že jste smrtelně nemocný a měl tu možnost lidstvu říct prostřednictvím médií pár slov. Co by jste lidem chtěl vzkázat?

R: No, tak to je těžký něco říct. To je fakt těžký. To nevím. Ono, když je člověk zdravý, tak má jiné myšlení, a když je pak nemocný, nebo se mu přitíží, tak se mu honí úplně jiný myšlenky, než když je zdravý. Já, když jsem třeba byl v té nemoci, tak jsem úplně jinak uvažoval, než potom jak jsem se uzdravoval. To myšlení se pak měnilo, ta bolest už byla menší, tak to bylo jiné. Je to těžká otázka, na to se špatně odpovídá.

T: Co si myslíte o placení ve zdravotnictví?

R: Já si myslím, že pokud je člověk ještě zdravý, jednou za čas tam jde, s nějakou maličkostí, nebo něco, tak to se ještě dá utáhnout. No, ale pokud je člověk fakt nemocný a musí chodit často k tomu doktorovi, do nemocnice, tak to je finančně pro něj dost náročný. Já vím aj od těch nemocných z toho Jordánu, že oni, že je to taky všechno dost stojí, návštěvy těch doktorů a ty léky, oni toho berou hodně. Takže to prostě... Pro některé lidi, třeba pro ty starší, oni taky nemají toho důchodu moc. Takže to je finančně dost takové náročné.

T: Ihm. Říkáte, že ty důchody jsou hodně nízké?

R: No, někteří lidé mají fakt málo, no. V tomto směru se mi to moc nelíbí no. Třeba máte jiný názor?

T: Ne, já s Vámi souhlasím. Já vím, jak to je pro některé důchodce těžké.

R: Já mám teďka sedmého jít k jedné paní malovat a ona je v důchodě. Tak že mi to zaplatí, já nevím za 2-3 měsíce. Tak já jsem jí řekl, ať nespěchá, mně na těch penězích tak extrémně nezáleží, protože někteří lidi to mají fakt těžký.

T: Ihm. Já jsem si teď připravila takovou otázku. Teď se o tom hodně mluví. Co si myslíte o udílení zelených karet? Myslíte si, že je to dobře, že k nám přichází stále více cizinců?

R: Tak to já nevím. Jako tak osobně zas mně cizinci tak jako nevadí, no ale zas tak co se týče práce, tak to mně zas trochu vadí. Cizinci, když sem přijdou, tak berou, kde, co, práci za jakoukoliv cenu, že, jakoukoliv formu. No a pak pro ty domácí, my pak musíme těžce shánět nějakou tu práci, aby pro nás byla výhodná. No a tak dále.

T: Myslíte si, že nezaměstnanost není jen otázka toho, že někteří lidé nechtějí pracovat?

R: Ne, to vůbec ne. Já jsem jednu dobu byl též nezaměstnaný a to nebylo o tom, že by člověk nechtěl pracovat, ale že tu práci nemohl najít, nebo když už něco našel, tak takovou, co mu nevyhovovala. Tak to se mi pak nelíbí, že ti cizinci berou aj ty podřadné práce a my jsme pak nuceni taky tak.

T: Ihm. A co si myslíte, třeba o podnikání? Dal by jste se do toho?

R: No, už jsem o tom taky uvažoval, ale člověk na to musí mít zase vlohy. A pak nebylo by času na ty jiné věci co dělám. To není jenom takové, že se řekne podnikatel je svým pánem, nemusí nikoho poslouchat, to je takové, že on musí nejen dělat, ale musí si svou práci i shánět, běhat kolem toho a to není jen tak jednoduché. Tak to my, co máme u zaměstnavatele práci, máme to tak časově lepší.

T: Kolikrát jste Vy změnil zaměstnání?

R: 3krát. S tím, že v jednom zaměstnání mě jednou propustili a za rok mě vzali zpět a ten rok jste dělal někde jinde.

T: A kdyby jste znovu volil zaměstnání, rozhodl by jste se stejně?

R: Tak to zatím, mi to tak vyhovuje, co dělám. Já jako dělám tady v Třineckým železárnách a člověk si oddělá pracovní dobu a má klid a pěstuje věci, které chce no. A takhle právě u těch soukromníků tak to se dělá od rána do večera a to už potom člověk fakt sedí jen v té práci, že už potom na nic jiného nemá čas. Takže mně to vyhovuje spíš takhle, co dělám a můžu se pak věnovat jiným věcem, svým koníčkům nebo zálibám, nebo tomu, co dělám, že pomáhám.

T: A co si myslíte o lidech, kteří veškerou svoji energii investují třeba do vlastní kariéry?

R: No, pokavaď je to baví. Dá se říct, to je taky svým způsobem koníček, protože on se dejme tomu pořád v tom svým zlepšuje, zdokonaluje se, třeba v padesáti pořád vymýšlí

a něco nového a tak. Pokud je to baví a zdokonaluje se. No, ale pokud je ta kariéra, tak je to zas o těch penězích. Jak jsme se zas bavili, že to kolikrát kazí ten charakter.

T: Ihm. No, dříve za totality se ale nedalo třeba podnikat, to byla jedna z nevýhod. Co se Vám třeba ale líbilo na té době?

R: No, za komunistů se mi líbilo to, že dělat musel každý. Tož teď dělat, kdo nechce nemusí, že. Jako to zas byla velká výhoda, že dělat museli všichni, že je prakticky donutili. Ta mládež se tak nenudila a prakticky, alespoň já jsem to tak viděl, že ta partia třeba popíjela, ale měla respekt k té policii. Takže tak až se zas nedělali také věci, jako teď. Jako ty drogy, alkoholismus mládeže. Teď ve zprávách jsem díval třináctiletá patnáctiletá holka čeká děcko, takže takové ty věci, si to tak vysvětluju, že se na to více dbalo no. Teď se jako nemusí, je větší svoboda a díky té svobodě se dělá takových věcí, které se mi nelíbí.

T: Myslíte si, že svoboda lidem více škodí, nebo jim více dává?

R: No, tak jako v kterých věcech. V těchto věcech ano, třeba, ale zas dříve třeba ta nesvoboda to bylo taky těžké. Když člověk měl třeba rodiče věřící, nemohl se zas třeba dostat na nějakou školu a tak dále. No.

T: Jaké politické zřízení by Vám bylo bližší komunismus nebo demokracie?

R: Mně spíše demokracie, i když některé ty věci se mi nelíbí no. Třeba jestli se díváte někdy na televizi. Já se dívám někdy na zprávy a tam třeba, že dělali takovou tu razii po restauracích a patnáctiletý, šestnáctiletý děcka tam 2,5 % alkoholu v krvi, nebo ve školách, co se děje. To za nás, když ten učitel něco řekl, tak to platilo. A teď když ten učitel se teď neudrží dá facku, tak je ještě trestně stíhán. No, mělo by se to nějak vyvážit.

Rozhovor 3: Respondent- ing. Jindřich Veit / rozhovor pořizen 19.9.2008 na magnetofonovou kazetu Sony č.3, stopa 649-028/

T: Mohu se zeptat, narodil jste se tady? Pocházíte odsud?

R: Já pocházím z Kanady.

T: Aha.

R: Myslím Kanadu- Třinec 3.*smích* Takže já jsem rodák tady. Naši šli za prací. Mamka asi ve dvou nebo ve třech letech se z Polska s rodiči přestěhovala sem. Táta, ten sem přišel po 20 roce z jižní Moravy, asi 30 km od Brna se narodil, a ten tu přišel taky za prací a tady se dali dohromady a my jsme se narodili. Já mám mladšího bráchu. Teda narodil jsem se jako druhý. Ten nejstarší Veit ten zemřel ještě v kojeneckém věku. Vlastně vyrůstali jsme dva, do 1938 tady. Pak díky těm událostem jsme byli odexspertováni nebo vyhnáni, každý tomu říkáme jinak. Tak jsme šli do prostředí rodičů táty, tam jsme jako nádeníci prožili skoro až do konce války, protože totálně byl nasazen táta až v roce 1944. A táta začal tady pracovat na Báňské hutní, ta mu umožnila vystudovat, teda udělat alespoň průmyslovku a po skončení války se sem vrátil a my jsme se v zimě vrátili za ním a já jsem to, co táta nikdy nechtěl, vlezl jsem do toho

hutnictví taky, jednak přípravou to znamená vysokou školou báňskou, no a pak tou profesí, kterou jsem dělal až do důchodu. Do roku 1995, kdy po určitých problémech s nemocí a i věkem samozřejmě, mě doktoři přinutili toho nechat, protože ještě jsem byl na nějaké té operaci a takové ty věci, tak jsem toho musel nechat. Dokonce se to stalo i atraktivnější kvůli výdělku, toto období, protože předtím jsem *pomlka* No přežili jsme to, děcka jsme vychovali.

R: Máte hezké vzpomínky na dětství?

T: No mám vzpomínky letmé z toho období války. My jsme tam žili na vesnici, tam bylo mrtvo, ale od toho čtyřicátého pátého jsme ty letadla viděli taky a jak říkám táta byl pak totálně nasazen taky, takže máma byla z toho dost špatná. Ale na to klukovství, dětství mám velmi hezké vzpomínky, ať už v rámci školy, kdy tam učila dcera pana ředitele. No a to víte, každý žák musí být zamilovaný do své učitelky. Vzpomínám si i na takovou sérii povinností, které jsme v tom hospodářství měli, které jsme museli plnit a na klukovskou partu, na rvačky, házení kamením, praky, války mezi jednotlivými party kluků, tak na to si vzpomínám. Takže na to dětství mám moc hezké vzpomínky. To bylo do 11 let a zbytek dětství, protože snad se to dá taky nazvat ještě dětstvím, jsme prožili tady. Zpočátku jsme neznali ani jazyk, to jak se mezi děckami mluvilo nářečím, to bylo hodně rozdílné, ale sžili jsme se bez problémů. Já jsem ještě chodil do sokola. Táta taky kdysi vlastně cvičil a potom po roce 1945 se přece někteří sešli a sokol se založil a my jsme jako děcka chodili do žákovského družstva. Byl jsem na sletech i středoškolských, to bylo z gymplu z Těšína a na posledním sletu v osmačtyřicátém, kdy už z nás potom udělali sjednocenou tělovýchovu a to už jsme se potom vlastně dostávali do těch let padesátých, kdy nás strašili, mimořádně strašili, kdy jsem byl hodně vystresovaný, to se přiznám z té válečné propagandy. Já na to dodnes vzpomínám, jak jsme byli tou válečnou propagandou vystrašený a v padesátém třetím jsem odmaturoval, pak ještě škola, ale to už se nedá nazvat dětstvím. Takže to dětství jsem prožil dobře, ještě snad je třeba pro tu charakteristiku, která z toho pak časem vyplynula dodat, že jsem vyrůstal v křesťanském prostředí a měl jsem taky dost bohatý styk s tou místní komunitou, protože hned po konfirmaci jsme hned navazovali na práci s dětmi, jako pomocníci. Pak postupně v mládeži, ve zpěvu a čili tam jsem v období studií, do těch 24 dojížděl z Ostravy sem do Třince za partou. Tak to byly asi momenty, které člověka v tom krizovém období tak nějak formulovaly. Tak takhle probíhalo to dětství a jinošství. Co se dá říct o tom rodinném zázemí, tak to bylo velmi dobré, s bráchou jsme vyrůstali, že jsme se jen občas porvali, tak dvakrát týdně, *smích* protože jsme si vyčítali různé věci, které bylo potřeba udělat. My jsme se pro čtyřicátém pátém nastěhovali do prostředí pro nám neznámého, protože jsme měli zase malé hospodářství a tam nám některé drobné povinnosti nevoněly. No, ale bez toho se hold nevyroste asi. Ve sportu jsem se pak angažoval, dokonce pod vysokou sítí, měli jsme tam takovou partu chlapců a někdy jsme šli na táborák a takové ty věci. Takže vzpomínky jsou, jsou bohaté a můžu říct vesměs kladné, nebo hezké. Nebyly tam problémy takového charakteru jako velké zloby, úrazy nebyly. Dá se říct, že to bylo bez velkých obtíží, ať už ve škole, ať už v té partě, ve sportu. Neměli jsme žádné velké úspěchy, dělali jsme okresní přebor. Navíc kolektivní sport, to má něco do sebe, protože dá se říct, že v tom kolektivu ať už mezi sportovci, pak s těmi dětmi a s důchodci žiji dodnes.

T: Podle čeho si vybíráte okruh svých přátel? Jaké hodnoty by měl mít Váš přítel?

R: Víte, to je vždycky hodně jednostranné a hodně ovlivněno samozřejmě mnou. Já kdybych měl mít říct, že jsem měl jednoho přítele nebo dokonce jednu přítelkyni, tak by to bylo hodně problematické. Člověk žil v kolektivu a do přátelství patří nějaké souznění těch lidí, kteří za něco táhnou. Jak jsem Vám říkal, chodili jsme do cvičení do sokola. A v té době bylo takové to typicky dětské přátelství do 10- 12 let. Vybírejte, tam se nevybírám, na kterém konci dědiny bydlel, tak s tou partou kluků šel dohromady. Jednou se porvali ti tři s těmi dvěma a pak zas, když jich bylo 7, tak museli být 3 na 4, ať je to trochu na rvačku. A později v gymplu, tak s tím co jsem seděl v lavici, s ním jsme se museli sejít a jinak s tou partou se scházíme, sice nás je polovička. Teď půjdu na 55 výročí po maturitě, se scházíme do dneska, ale že by tam byli nějaké výrazné přátelství, to ne. I v zaměstnání Vám nemohu říct, že by tam bylo jedno přátelství, nebo že bych tam měl jednu partu. Ta práce byla hodně kolektivní, tak člověk s jednotlivcem jednak nevystačil a není to v mé povaze, abych na jednoho narazil a s ním byl. No a samozřejmě tím pádem měli tito lidé různé vlastnosti, lepší, horší. Mohu říct, neměl jsem důvody je jinak hodnotit, než dobře, protože snad jsem nějak pochopil, že bez kotrmelců a špatných vlastností člověk nějak nemůže být.

T: A kdybych se Vás zeptala jakou vlastnost považujete u lidí za nejobdivuhodnější a proč?

R: Každý člověk je směs dobrých vlastností a ty špatné má proto, aby ty dobré mohly vyniknout. *smích* Samozřejmě nemůžou to být podvody, nemůžou to být zrady, i když třeba v mládí, když se chodilo za děvčaty tak i ty zrady byly přípustné, nebo nebyly v té době přípustné, ale stávaly se. Samozřejmě podstatně to ovlivnilo i to, že jsem vlastně žil v kolektivu, nebo v partě, která měla blízko k církvi a ke křesťanství a ke křesťanské etice, ale v pracovním kolektivu to pak hodně padlo, protože tam už ty střety názorové byly velké. Každá ta situace chtěla jinou charakteristiku nebo jinou vlastnost, kterou postavíte na první místo. Nemám a neměl jsem vyhraněné ty věci. Samozřejmě čestnost a takové ty hezké řečičky, nevím co z toho vybrat. Protože jsem se věnoval práci s dětmi, tak jsem vždy obdivoval dětské povahy. Dětské oči prozradí moc, ty nemohou lhát, ty nemohou podvádět, nebo jen na chvíli, umí podvádět, umí se z něčeho vyvléct, umí jít dvakrát do fronty na knedlíky, když jim chutnají, tak to bylo na táboře a to všechno bylo nádherné. A do dneska, když mě někdo potká, třeba nedávno jsem tady potkal nějakého pána, 2 metry, 120 kilo, takový dřevorubec a říká „Ahoj“. Tak to je hezké, ale nevěděl jsem, jestli chce peníze do hospody či co... *smích* A on říká „Já jsem měl 6 roků a chodil jsem s Vámi do cvičení a měřil jsem metr dvacet a.“ Tak to jsou momenty, které se občas vrátí a jsou mimořádně, mimořádně příjemné. I to stárí, které někdy bolí, někdy mívá, někdy víc, dělají opravdu hezkým.

T: Co Vám ještě udělá v životě 100% radost?

R: Jé, tak to já toho mám moc, opravdu moc. Podívejte se, já má 11 vnoučat, pardon nejdřív ještě manželka, ať dostanu ještě dneska večeři. *smích* Mohu říct, že trochu přezírám vlastní děti, protože dneska to jsou drabanty, protože dcerka má 36 a ten nejstarší 45 let. A ti už mají opravdu jiný a svůj život a někdy jen skřípu zuby, protože mi to připadá, takové trošku neurvalé vůči všemu okolí, ale asi ta doba to tak přináší. A tak se vyžívám 100%, to jak říkáte 100% radost, u vnoučat, protože jednak jich mám různorodě, nejstarší má 19 a nejmladší má dva a půl roku. To je jedna kategorie, kterou nemohu nevyzvednout. No a přiznám se Vám, manželka do toho už taky pomalu roste, že je nám vždycky dobře v tu středu, když chodíme do té party, když dokážeme

zmoknout, uschnout, dokážeme mít nějakou vrcholovku, když se dokážeme taky pohádat, bez toho to nejde, ale když šťastně dojdeme zase domů, a když ty vzpomínky toho okolí jsou nechci říct jenom kladné, ale živé, protože tam se musí objevit i věci, které někdy vynechají víc, někdy míň, člověk udělá chybu, nezná, zakopne, ale když je další parta, která Vás zvedne a nebo, když se zvedneme jeden druhého. A vždycky to sluníčko je jenom hezké a ty mraky ty už patří taky k životu.

T: Vy jste zmínil, že jste věřící, co se Vám na křesťanství líbí?

R: Víte, asi tak. Etika se nedá srovnat s jinými lidskými ismy. Nejen proto, že to má tradici a nějaké ty dokumenty. Ve své činnosti je už přes 2000 let. Má plno chyb, organizačních, lidských, ale vždycky si to přetavuji v to, že to jsou stejní lidé jako jsem já a já nejsem bez chyb. A ten smysl života a to nejen proto, že už mám dneska 74 roků a jsem v jakýmsi finále, já říkám ve finále a to se může ještě prodloužit o nějaký ten roček, ještě jako dar života. Křesťanství dává smysl, dává i potřebnou náplň, dává i potřebný balzám, zvláště dneska už v těch našich bolestech a životech a přes mnohá zklamání třeba lidská, která doprovází život každého, přeci jenom křesťanství patří určitě k těm věcem, které se podstatně liší k těm ismům, které byly dost vyhraněné a dost naladěné jako antagonisticky mezi lidmi. Starokřesťanství, dá se říct židovství bylo hodně bojové, pokud člověk zná dějiny, to byly samé rvačky, samé boje o území, ale tak to asi v té době bylo, já si netroufám to posuzovat. Nyní má určitě jiné poslání, i když dneska ten boj o moc je taky dost dramatický a projevuje se podle mně negativně i v těch křesťanských církvích. Když to tak vezmete ta zásada a podstata etiky křesťanské je jeden Bůh, jedno uvěření v Boha, a přesto tolik různě nabarvených střech a pod každou střechou jiné praktické signály pro okolí, které tyto lidé často vysílají. Ale ta podstata, když člověk přijde a mezi čtyřma očima tamhle třeba pod javorem nebo topolem se s někým o tom baví, tak musí dojít k jednotě, i když třeba pak přijde do hospody a bije pěstí zase za tu svoji církev. To je někdy ještě tvrdší, než za politickou stranu. To samozřejmě podle mně není v plusu. My tady máme taky takováhle shromáždění, mám za to, že jsme z hodně církví a jednou za týden se tu scházíme, máme takové kratičké bohoslužby, ale já osobně jsem ale nepátral potom, kdo v které církvi vyrostl, je registrovaný, i když i ty organizační věci patří do lidské společnosti, nedá se to pominout, musí být ten kostel, musí být ten pastor a všechny tyhle věci. V křesťanství platí, že právo na odsuzování a souzení nepatří lidem a já jsem si to přivlastnil a nesnažím se o to nikdy a nikde. Já jsem v tom období za totality v církvi sloužil a vím co to sebou přinášelo, já nechci říct galeje to ne, ale společensky velmi tvrdé odsouzení od období, kdy mě zveřejňovali jako válečného štváče a takové věci. Možná i spolupracovníci v zaměstnání, já jsem nepátral po tom ani před tím, ani po 90 roce. Já jsem si ani pro své kádrové materiály, které stejně určitě byly vykradeny, v tom 90 roce nešel. Já se nyní na kluky nezlobím, i když sem tam někde vyleze, že se živili nějak jinak, nebo že byli donuceni, protože vím, že každý individuálně to období snášel, zase jenom on a jeho rodina a tak dále. A ty malé kotrmelce, na které se dneska třeba díváme kriticky, byly způsobeny situací, do které ten člověk nebo, ve které jsme žili. A takové ty chytré řeči v televizi typu, jak špatný byl Žižka, protože bojoval proti celému světu a hospodářství zničil, takové já vůbec nemám rád a to charakterizuje můj vztah k těm ostatním lidem, s kterými žiji. Já jsem trochu odbočil od té základní otázky, je to tak, že dneska v mém věku, jsou taková křesťanská setkání balzám na duši a taková etická a lidská naděje, že tím zahrabáním do země život nekončí.

T: Mohu se Vás zeptat, možná je to osobní a nevhodné, ale mohu se zeptat, bojíte se smrti?

R: Víte, to se dobře říká, nebojím, protože jsem křesťan, ale já jsem zažil umírání táty, který taky s tou křesťanskou etikou velmi intenzivně žil, zvláště v tom posledním období života, kdy byl těžce nemocen a v posledních chvílích života, kdy jsme spolu byli, řekl: „ Je mi těžko, je mi velmi těžko“ a pak upadl do komatu a z toho se už neprobral. Takže já Vám to musím říct tak, dneska ze sebe můžu dělat hrdinu, dneska mohu druhým vnučovat, že se není čeho bát, dneska mohu říct, takhle bych chtěl zemřít, ale jak zemřu, to si netroufám dneska ani odhadnout.

T: Mohu se zeptat bez koho nebo bez čeho si neumíte svůj život představit?

R: No tak jak říkám, manželku nemohu vynechat, a to ne, protože tu sedí, to vůbec ne. *smích* Víte já jsem byl tak naivní, že jsem si představoval, že společenství je já a ty, naše děti a dneska si říkám ta hromádka vnučat, to je ta jedna kategorie, kterou jsem Vám zdůrazňoval. Velmi intenzivně myšlenkově i fyzicky dokud mi síly stačí pracuji na tom, abych byl tady doma. A do dneska vlastně jsem vláčen, tahám se, letos už třináctým rokem, tady s tou partou, která chodí čerpat sílu, nechci říct společenskou zábavu, ale jakýsi společenský uplatnění do přírody. Tam je obrovská síla, ze které všichni máme užitek. Tím chci také říct, že ne kvůli tomu tady sloužím, nebo něco takového a tak to bylo i s těmi dětmi, že já jsem osobně v tom kolektivu dětí a dneska v tom kolektivu nás starších, kteří chodíme ven do přírody, samozřejmě čerpám sám pro sebe, pro své ego, vždycky jsem tak čerpal obrovskou sílu a říkám, kdyby tenkrát ty děcka, nebo ten kolektiv se kterým jsem pracoval nebyl, tak jsem na tom byl zdravotně a psychicky hůř, protože ty tlaky z venku byly dost intenzivní a dost nepříjemné. No, ale děcka se nám podařilo vychovat, dát jim vzdělání.

T.: A kdybych se Vás zeptala, co jste v první řadě Vaším dětem chtěli předat? Co jste je chtěli naučit?

R: Víte co, já jsem vždycky chtěl, aby z děcek co nejmíň vyrostli individualisti, ať z nich vyrostou individuality, ale rozhodně ne individualisti. Neviděli to u nás, ta činnost, jak jsem Vám to tak trochu popsal tomu nenasvědčuje. A my jsme jim to ani moc nemluvili, spíš tím vlastním příkladem. Co se týče těch pouček, to od nás nikdy moc neslyšeli, ale žili s námi a já si myslím, že ty děcka to nasáli do sebe, a že je to dál pak ovlivní. Říkám, ta dnešní střední generace se mi osobně nelíbí, protože v rámci těch možností jste skočili po tom určitém materiálním blahu, s tím, že jste pominuli být individuality pro kolektiv a jste částečně individualisti. Tím myslím celou tu střední generaci dneska. Já vím, že bez těch materiálních prostředků to nejde, ale já mám trošičku strach, kolik Vám to přináší uspokojení, klidu, pohody, kterou zase potřebujete pro své děti, kterou my jsme díky tomu tlaku z venku mohli plně rozdávat a to asi bylo, co jsme dávali dětem, aniž jsme si to nějak cíleně uvědomovali. Začínalo to materiálním zabezpečením, i když jsme to měli takové zajímavé, trošku chudší, protože manželku ze školství vyhodili, takže z jednoho platu, ale tenkrát se to dalo uválet. Takže děti dostali i materiálně, co potřebovaly.

T: Zeptala bych se, co je tak nebezpečné na materialismu, na penězích?

R: Víte co, za to ty peníze nemůžou, tak jako nemůže televizor za to, že před ním pořád sedíte. To je vztah každého jednotlivce k těmto penězům. Možná to nějaké moudré řeči říkají, že peníze mají být od toho, aby člověk mohl žít pro nějaké ideály a tak dále. Peníze nemůžou být všelékem, i když kdo je nemá, tak věřím, že je to velmi těžké. No a dnes v mém věku jsou peníze pouze prostředkem pro to, abych mohl uspokojit svoje potřeby a to, co k životu potřebuji.

T: Mohu se Vás prosím na závěr zeptat, kdyby jste měl možnost říct lidstvu pár slov, co by jste jim chtěl sdělit?

R: Lidé buďte lidmi. Mějte se mezi sebou rádi. To je to nejdůležitější.

**Rozhovor 4: Respondent- paní Marie Adamusová / rozhovor pořízen
26.9.2008 na magnetofonovou kazetu Sony č. 4, stopa 106-753/**

T: Pocházíte z Třince?

R: Ne. Já jsem původně povoláním zdravotní sestra, teď jsem už v důchodu. Zdravotní školu jsem dělala ve Zlíně, tady jsem přišla v šedesátém čtvrtém na umístěnku. To byly poslední rok umístěnky, takže jsem přišla sem do Třince a do závodní nemocnice do železáren. Tady byla otevřena nová nemocnice, tak byly potřeba sestřičky.

T: A nestýskalo se Vám, když jste tak mladá odešla z domova?

R: Tak abych Vám pravdu řekla, tak jsem byla ráda, že jdu ze Zlína pryč, protože jsme měli jako mladé holky takové instruktorky, všechny byly svobodné, ty instruktorky a takové v té době to bylo, že se nosily mini, tak jsme nesměli nosit mini, nesměli jsme nosit nalakované nehty, no a tak jak mladé holky chtějí, tak se nesmělo. Jak někdo moc rád vzpomíná na školu, tak já ne. Tak proto jsem si pomáhala, ze Znojma pryč. I když jsem tam měla místo, mohla jsem tam být, ale spousta věcí se mi zdála jako zbytečných. Zdravotní sestra v té době, tak to tak bylo, že bychom se měli chovat jako jeptišky a tak nás vedli, ti co nás měli na praktický výcvik. Takže my jsme nic prakticky nemohly, jako mladé holky. Já jsem odešla s kamarádkou, ona pak ve Frýdku Místku učila na zdravotnické škole, udělala si kurs a dělala instruktorku. Já jsem ji říkala, tak jsme ty instruktorky neměly rádi a ty teď děláš instruktorku. *smích* Tak jsme sem tak přišly. Nerozuměla jsem ničemu, tady té šónštině, ale tak to byl ten začátek.

T: A co Vaši rodiče, nebyli smutní, když jste odešla?

R: Mně tatínek zemřel, když jsem byla v šesté třídě, měl rakovinu. Mamka to tak brala, byly jsme tři sestry a v té době bylo důležitý, aby každý měl práci, aby něco pořádného dělal. Nejhorší půl roku bylo vydržet a pak už to šlo. No a manžel ten pochází z Plzně, ten taky nepochází z Třince. A nemůžeme si tady stěžovat, líbí se nám tady ty Beskydy.

T: Nezdála se Vám mentalita lidí zde na severu trochu jiná, než na jižní Moravě?

R: To já bych ani nemohla říct, protože já jsem se vlastně pohybovala mezi těmi pacientkami a ti pacienti se na nás obraceli, že něco potřebovali, takže takovou nějakou nevraživost, o které se říká, že tady je, poláci, moraváci, češi, tak to jsem nikdy nějak nepociťovala, to šlo vždycky mimo mě. No, pak jsem se vdala, byla rodina a práce, soboty, neděle, svátky, to jsme se museli s manželem střídat, no ale zvládlo se to. Holky

jsou už velké, jedna má 41 a druhá 37. To už není o čem mluvit, ale ty začátky, když se člověk podívá zpátky, tak to bylo náročné. Když teď to vidím u dcery, jaké má ty výhody, které my jsme neměli, tak když to člověk porovnává, tak to bylo úplně jiné. Já jsem do práce chodila, všechno, musela jsem vystát fronty, nic nebylo, teď aby byly holky oblečený tak ušít a upéct, uvařit. No bylo to náročné.

T: A mohu se zeptat, Váš tatínek už zemřel a Vaše maminka žije?

R: Maminka žije, má 94 let a je sama, má chalupu, jenom takovou kuchyň, světničku, no a dobrý všechno- navaří si, napeče si, vyžehlí si, luští křížovky. Takový má tuhý kořínek, sice špatně chodí, ale já říkám mamo, prosím Tě v těch letech Tě už cosi musí bolet.

T: Vzpomínáte ráda na dětství?

R: Tak jo, jo, vzpomínáme, když přijedeme k mamce, tak vzpomínáme. Teď je to tam všechno jiné, já tam jezdím tak jednou za měsíc, jak mi to vyjde, sestra z Olomouce, ta tam jezdí na každý víkend, jinak je tam maminka přes týden sama a třetí sestra je v Praze, tak ta tam jezdí jednou, dvakrát do roka, ale to tam jsou pak déle. Člověk rád vzpomíná kde se narodil, a kde prožil dětství, ale teď bych to tam jako nebrala. Ne. Už je to tam úplně jiné, samí podnikatelé se tam nastěhovali, všechno to tam pobourali, stromy vykáceli.

T: Myslíte si, že se ta doba a lidé hodně změnili?

R: Ano. Hodně.

T: V čem si myslíte, že se lidé změnili?

R: Tak jak to vidím, že ti mladí dneska hlavně, aby byli materiálně zajištěni, peníze a na nějaké jiné hodnoty nemyslí, aby měli tu dovolenou, ať to stojí, co to stojí, aby si mohli zajít kam chtějí.

T: O co se tedy podle Vás vyplatí usilovat? Má smysl například zakládat rodinu?

R: Určitě, ale já jsem ráda, že už je to za mnou. Já těm mladým vůbec nezávidím. Mají to teď taky těžký. Dříve se dalo sehnat bydlení, dneska pokud nemají mladí kde bydlet, tak to je otázka na založení rodiny. Nejdřív, aby měli kde bydlet a to nájemné to je strašné a platy jak kde. Takže nic moc a vzít si nějakou hypotéku, tak zas pokud je zdravý, mladý, tak to jde, ale můžou přijít nemoci a práce není, teď každou chvíli se nějaký podnik uzavírá, takže tady není taková stabilita pro ty mladé.

T: Mohu se Vás zeptat na Váš pohled na tradiční rodinu?

R: No já uznávám tradiční rodinu. Manželství bez sňatku, to se mi nelíbí. Teď spousta mladých žije jenom tak, děti mají, nemyslí jak se na to děti budou v budoucnu dívat. Tak to se mi na tom třeba nelíbí. Má se vychovávat v takových těch tradičních zásadách. Dneska když to člověk vidí tak. Je důležitý ve škole dobře se učit, aby to všechno bylo bez problémů, no ale když rodiče na děti nemají čas, tak se to u těch dětí projeví.

T: Myslíte, že dříve bylo na všechno více času? Taky jste ten čas, ale asi neměli, jste mi vyprávěla, jak to taky bylo náročný? V čem to tedy bylo jiné?

R: Ne, čas jako nebyl, ale tak nějak *pomlka* My jsme třeba neměli dlouho televizi a tak jsme se dětem věnovali, četli jsme jim. Tak to bylo. Ven se chodilo. A dneska ráno vstanou, pustí televizi a děcka se tak nesoustředí, nebo ty počítače, hry. Místo toho by se ty děti měly zaměstnat, když přijdou ze školy, měly by mít nějaký ten režim a nebo nějaké ty kroužky a ne jenom jen tak sedět u televize nebo u počítače.

T: Jaké vlastnosti jste u svých dětí především chtěla vychovat? Co jste je chtěla hlavně do života naučit?

R: Aby jednali čestně, a aby, když se vždycky najdou různé situace, ale aby to dokázali řešit a dokázali to řešit hned a ne ve chvíli, když už se s tím nedá nic udělat. Aby byli čestné, nelhali, no a takové ty běžné zásady lidského chování.

T: A kdybych se Vás zeptala na vlastnost, kterou považujete u lidí za nejobdivuhodnější?

R: Nejobdivuhodnější? Tak to by jich bylo víc, vstřícnost, srdečnost já nevím, aby člověk uměl vycházet s každým, i když třeba, no prostě, aby uměl s každým vyjít, za jakékoliv situace a ne dělat nějaké rozbroje.

T: Podle čeho si vybíráte své nejbližší přátelé?

R: Jo. Člověk si své přátele může vybírat, ale přesto se někdy ve svých přátelích zklame. Člověk může mít nejbližšího přítele, ale nakonec se jako mužou rozejít ve zlým. Tak jak já třeba s tou kamarádkou, co jsme sem spolu přišly. Čtyři roky jsme spolu seděli, tady jsme zas začínaly spolu a ty začátky byly těžké a nakonec jsme se rozešly. Ne jako ve zlém, ale rozešly jsme.se.

T: Jaké vlastnosti má mít dobrý přítel?

R: Má to být člověk, na kterého se můžete obrátit kdykoliv, když potřebujete pomoci. Nevím, jak jinak.

T: A jaká lidská vlastnost je Vám nejprotivnější?

R: Lhaní a intriky, to nemám ráda, to jsem vždycky byla mimo, když to se dělo, tak jsem se do toho nemíchala.

T: A kdybych se Vás zeptala, co by jste v životě chtěla ještě dokázat, nebo jaké máte sny, touhy?

R: Tak nad tím jsem vůbec jako nepřemýšlela *smích*, já vůbec to tak nemám, že bych musela něco dokazovat. Já jsem spíš taková, že když mě někdo o něco požádá, tak to udělám, ale že bych si musela já něco dokazovat, tak to ne.

T: Máte nějaké nenaplněné sny?

R: Ne, já to tak беру. Jsem takhle spokojená.

T: A co Vám v životě pomáhá překonávat těžké chvíle, životní krize?

R: No, já jsem dělala celé roky na chirurgii, na úrazovce, tam kde jsem tehdy začínala a ta chirurgie, jaká tehdy byla v těch železárnách, to bylo jako válečné úrazy. Lidé bez rukou, nohou, takže jsem pochopila, že někteří lidé jsou na tom ještě vždy o mnoho hůř. Toho neštěstí jsem viděla moc, takže se dokážu s ledasčím srovnat.

T: Kdyby jste si měla znovu vybrat své povolání, rozhodla by jste se znovu profesi zdravotní sestry?

R: Tak já jsem původně zdravotní sestra ani nechtěla být. Líbila se mi sekretářka a měla jsem tetu, která dělala ve spořitelně a ta říkala: „ Sekretářka, Maruško, pořád být někde v kanceláři, to by Tě byla škoda.“ Ale co mám dělat, to mi nikdo neřekl. V té době kam Vás rodiče poslali. Tehdy se člověka neptali čím by chtěl být, jak dneska. Rodiče vybrali povolání, tak tam se šlo. Tak tam jsem měla takové zmatky, co bych měla dělat a nakonec jedna vedle mně měla napsat dětská sestra, tak jsem taky napsala dětská sestra a tam se otevíral ve Zlíně jen jeden ročník, tak jsem byla všeobecná, ale nelituji toho.

T: A tuto profesi jste dělala celý život?

R: Ano, jenom chirurgii jsem dělala, úrazovou chirurgii a teď jsem 4 roky v důchodu, ale chodím ještě pořád na brigády za dovolené, za nemocenskou.

T: Otázka, zda se nenudíte v důchodu, tak to by bylo úplně mimo že?

R: Tak to by bylo trochu mimo. *smích* Kdyby den byl ještě jednou tak dlouhý, tak by bylo pořád co dělat. Právě s tím klubem jsem to mohla začít vést, až když jsem šla do důchodu. Na začátku jsem to zakládala. Právě ty ženy, které spolu byly v nemocnicích nebo na onkologii a znaly se, tak říkaly Marie založ klub a já jsem říkala: „A co bychom dělaly?“ *smích* A říkala jsem, to by ale chtělo nějakou paní, která by to vedla, protože já jsem v té době měla hodně práce, jsme byli soukromí, tak to by vůbec nebylo možný, ale vytipovala jsem z pacientek jednu paní a pak jsem jí možná rok, dva přemlouvala a v devadesátém sedmém jsme se sešli a od té doby to jede. Irenka, která to vedla, tak ta už zemřela, tři roky to jsou, no a já jsem od roku 2005 ten klub jako oficiálně začala vést, vlastně ona už byla nemocná v té době. Tenkrát nás bylo 29 a nyní je nás 50. Na to organizování akcí je to strašně moc, všechny kluby, ty rekondiční pobyty, kde nás už jezdí 30. Tak to je náročné, sehnat pro tak početnou skupinu výhodnou cenu. Minulý týden jsme 3 dny byly v Lomné, jak jsme spolu telefonicky mluvily. Jednou týdně mají děvčata plavání na rehabilitaci, máme art-terapii jednou měsíčně, tělocvičnu si pronajímáme, tak od října chodíme cvičit, no a na ty schůzky chodí to zdravé jádro, to je těch dvacet, a když jsou ty větší akce, tak to přijdou všichni. Pořád se organizuje, teď jsme v Alianci, v Lize, takže jezdíme na konference, na sněmy, teď Avon pochod. Říkám, je toho hodně.

T: Vedení klubu je spojené se spoluprací s jinými lidmi, pracujete ráda v týmu?

R: Tak určitě, abych vůbec mohla vést klub, tak musím pracovat v týmu, protože Irenka na to byla sama a já jsem říkala, to je náročné na to vedení, a abych na všechno byla sama, organizovala, žádosti chystala, sponzoring sháněla, účtovala, to ne. Takže máme výbor, to je sedm lidí, mám takovou dobrou zástupkyni, velice aktivní, tak to se dvakrát třikrát do roka sejdem a všechno probereme, co je potřeba. A na chirurgii tam jsem byla jako v chirurgickém týmu. Tam to je důležité, aby se člověk mohl spolehnout, záleží na tom, jaký tam jsou lidé, ten kolektiv by měl být dobrý, každý by si měl cenit toho, co má a mohl se na druhé spolehnout v určitých věcech.

T: Ihm. Mohu se Vás zeptat, jaké jste měla pocity, když jste byla navržena na tu cenu?

R: *smích* Jaký jsem měla pocit? Já jsem říkala nikam, nikam nepůjdu, s nikým mluvit nebudu a děvčata mi říkala za organizaci tam budeš, tam se Tě nikdo na nic nebude ptát. A taky to šlo.

T: Nakonec jste tam musela, ale mluvit do televize. Já jsem Vás viděla.

R: Tak to nevím. Vím, že to bylo na kabelovce, ale v televizi, to nevím, že to dávali.

T: Kdo Vás vlastně na cenu navrhnul?

R: To já vůbec nevím, jestli to byl možná někdo z města, nebo z klubu. To nevím, jsem se o to nějak nezajímala, o tom pozadí nic nevím. Já jsem to tak brala, že je to cena pro všechny z klubu, pro všechny ženy, které s tou nemocí dokáží bojovat. Já jsem necítila, že bych měla být nějak oceněna. To by si zasloužila spíš ta Irenka, která je teda už mrtvá, tak ta by si to zasloužila.

T: Mohu se zeptat může se člověk změnit?

R: Určitě. Trvá to, ale jde to.

T: Můžu se zeptat, co Vás v první chvíli napadne, když slyšíte, že někdo někoho zabil.

R: Ježíš. Tak to je pro mě něco neskutečného. Vražda, to je *povzdech*, to mi vždycky mráz přeběhne po zádech. Nevím, co ještě tak hrozného může být, ty děti, no je mi z toho zle a smutno.

T: Uznáváte třeba trest smrti?

R: Tak nad tím jsem nikdy nepřemýšlela, no ale v některých případech nevím, protože to, co za to dostanou. Kdyby dostali doživotí, že by už z toho vězení nevyšli, ale oni za pár roků je pustí a oni udělají to samé, nebo ještě hůř. No, ale ptala jste se mě, jestli se člověk může změnit, takový člověk, že ho třeba ani to vězení nenapraví.

T: Měl by pořád dostávat novou a novou šanci?

R: Tak pokud, to je těžké. Záleží na tom, co udělal, já nejsem soudce, je to těžké. Měl by možná dostat novou šanci, ale zas za jakých okolností a kdy.

T: Mohla bych se zeptat, kdyby jste měla promluvit k lidstvu, třeba prostřednictvím médií a měla říct pár slov, co by jste zmínila?

R: Tak já jak jsem Vám říkala nejsem řečník a ještě veřejně někde vystupovat, tak to už vůbec ne.

T: A když se setkáváte s ženami, které zjistí, že jsou vážně nemocné a mají strach, někdy nemají sílu s tím bojovat, co jim říkáte?

R: V dnešní době, pokud je ten nádor včas diagnostikován, je odoperován, tak v 90% mají opravdu ty ženy šanci na vyléčení. A i psychicky pokud to zvládnou, tak ta psychika dělá hrozně moc, pokud je člověk naladěný pozitivně ne negativně. Na takové řeči jako nebojte se a to bude dobrý. Vždycky jsem říkala, s tím se musíte smířit, že s tím budete bojovat do konce života, ale ta naděje tam je na to uzdravení a velký vliv na ně má, když oni přijdou do klubu a teď tam vidí holky jo prostě veselé, vysmáté, nejmladší má čtyřicet a nejstarší má osmdesát dva. Všichni tam jsou veselí, nebaví se tam o nemocech, ale pak jako oni mezi sebou si řeknou ty svoje problémy, máme různé přednášky a oni, když přijdou do toho klubu, tak to vidí a dostanou další jako energii do života. A třeba ta jedna mladá paní říkala: „Kdyby ten klub nebyl, tak to vůbec nevím, co bych dělala.“ Takže to už se člověk nad tím zamyslí a kdyby třeba jenom té jedné to mělo pomoci, tak to má smysl. Já jsem tehdy měla obavy, že se to rozpadne, protože nikdo to nechtěl vést, tak já jsem nakonec řekla, jako zkusím to, jestli to dovedu vést, jako takový velký kolos, no a nakonec si myslím, že to dobře funguje a bez problémů.

T: Dokážete pochopit, když to někdo vzdá a rozhodne se, že s tou nemocí nechce bojovat?

R: Tam hodně záleží na té rodině, na rodinném zázemí, jak se ta rodina k tomu postaví. Jsou třeba ženy, které onemocní jako mladé a manželé se s nimi proto rozvádí, hodně je vdov, které během nemoci ovdověly, takže ty stresy a tak, to má veliký jako vliv. Takže, na některé je toho strašně moc, ovdoví, dítě třeba zemře na leukémii, takže v takových situacích bych se nedivila, že nad sebou láme kříž.

T: Teď bych se Vás chtěla zeptat na trochu osobní otázku. Máte v životě nějaký vzor? Necháváte se někým inspirovat?

R: *smích* Já už jsem stará na vzory. Kdybych byla mladší, tak bych možná nějaké vzory měla, ale teď už ne. Říkám, měla jsem dobrý pracovní kolektiv, který člověka v té práci formoval.

T: Teď bych trochu odbočila a zeptala bych se Vás, co je Vám bližší demokracie nebo komunismus?

R: Demokracie, já jsem v té době žila, v tvrdém socialismu, tak vím, co to všechno obnášelo. Takže pokud má člověk tu práci, chce si založit tu rodinu, takže v dnešní době se dá žít a dobře, ale záleží na tom, jestli bude člověk hledat tu materiální stránku ve všem, tak to bude pak horší. Když já si vzpomenu ty první máje, ty fronty v obchodech, no nechtěla bych se vrátit. Ani bych se nechtěla vracet, třeba ten kolektiv pracovní, ten byl dobrý, ale dělala jsem v socialistickém zdravotnictví i v soukromém a dělala jsem dost dlouho. Takže, kdybych ty dvě věci mohla porovnat, no a taky bych se do toho

socialistického nechtěla vracet. Když člověk chce pracovat a práci se věnuje, jako nevidím v tom, že by měl být nějaký problém. No, ale jestli, já to řeknu tak jak to, si přijde do práce odpočinout tak to v dnešní době opravdu nejde. Osm hodin, člověk ví, že je v práci, odpracuje na plný pecky, na 100% nebo i více a dobře. Tak ale jak někdo jen čtyři hodiny a už honí telefony a svoje věci si vyřizuje, tak to já ne, nejsem zastáncem takové práce a spousta lidí to ještě tak má a pak se diví, že si zaměstnavatel najde třeba někoho jiného.

T: Nenapadlo Vás někdy podnikat?

R: Ne, já nejsem takový typ.

T: Ale přitom jste dobrá manažerka, jak dokážete výborně vést klub a tak dále.

R: *smích* No, protože vím, co to všechno obnáší, já bych se do toho nepouštěla, do podnikání. No, dobrá manažerka, nevím jak dobrá, no prostě jede to. Dobrou spolupráci máme se všemi. Teď jsme přišli s takovým projektem, jsme začali, nebo už třetím rokem to vlastně běží. Na školách děláme prevenci. Máme takové didaktické modely s nádory a máme přednášku o nádorech, co to všechno je, aby se děvčata mohla sama vyšetřovat a ukážeme to na modelu, aby si mohla sama nahmatat a vidět, jak to vypadá. Už jsme byli na všech školách v okolí.

T: Mohu se Vás zeptat, tak jako ostatních, jste věřící?

R: Ne. Já jako jsem katolička, ale tak nějak ne. Já říkám, člověk si musí sám jako všechno srovnat. Nevím, když to tak člověk vezme s tou vírou, tak veškeré ty nepokoje, války, to všechno šlo přes víru, tak nevím, jestli je to dobré. A jsou lidé, když si vezmete třeba naše politiky, pana Čunka, tak kde je ta víra? Tak řekněte, věří v něco? Nevím, opravdu nevím.

T: Ihm. A mohu se Vás závěrem zeptat, vzpomenete si ještě na Vaši nejoblíbenější pohádku?

R: Moje nejoblíbenější pohádka? Jé, to asi ne.

T: A na nejoblíbenější knížku?

R: A moje nejoblíbenější knížka. Víím, že doma jakési byly, ale mamka nebyla ráda. Vždycky říkala, zase sedíte v těch knížkách a čtete. Takže mamka pro to moc nebyla. No, říkám my jsme bez televize byli, takže jsme děcka vychovávali ke čtení. Televizi jsme si kupovali teprve, když Kája měla dva roky a já jsem šla do práce, já jsem dva roky byla doma, holky jsou od sebe 7 let a to jsme kupovali televizi kvůli babičce, protože chodila hlídat, tak aby hlídala při televizi.

T: Když jsem se ptala na tu oblíbenou pohádku, tak se Vás chci ještě na něco pohádkového zeptat. A sice, kdyby jste měla kouzelnou hůlku, co by jste chtěla na světě změnit?

R: Co bych změnila? Tak, aby všichni to měli tak nějak stejnoměrně rozdělené, že někteří mají ty přebytky a nedají to těm, co nemají nic. Asi takhle bych to, protože člověk když sám vidí třeba tu Afriku, jak tam nemají co pít, jíst. To bych změnila.

T: Byla jste tak vychovaná, aby jste byla citlivá vůči druhým?

R: Tak já si myslím, že je to tím povoláním a taky dřív se děti jinak vychovávaly. Děti žijí v té rodině a odnáší si to pak sebou do života, a jestli doma vidí sobeckost, tak to je pak špatný. My jsme byli tři, tak jsme museli vyjít.

T: Já Vám moc děkuji a teď jestli Vy se chcete ještě na něco zeptat mě?

R: *smích* Takže Vy, kde studujete?

T: Studuji v Olomouci na Cyrilometodějské fakultě, sociální a charitativní činnost a tento rozhovor mi poslouží k napsání bakalářská práce.

R: No, tak ať Vám to dobře dopadne.

**Rozhovor 5: Respondent- ing. Jiřina Magnusková / rozhovor byl pořázen
19.11.2008 na magnetofonovou kazetu Sony č. 1, stopa 524-179/**

T: Tak, jestli se Vás mohu na začátku zeptat, kde jste vyrůstala? Jestli na vesnici nebo ve městě?

R: Já jsem vyrůstala v Místku, ne v tomto domě, ten jsme si postavili až dodatečně, ale kousek odsud.

T: A jak to tu v Místku dříve vypadalo? To ještě byli Frýdek a Místek rozdělené města.

R: Ano. Bylo to takové podstatně menší město pochopitelně, i lidi se více znali. Zvláště moje maminka byla silně komunikativní typ, takže my se tomu vždycky smějeme, že měla samé kamarádky. Ale moje dětství je také spjato s tím, že naši pocházeli z Valašska a my jsme ty prázdniny vždycky trávili tam. No a ty prázdniny, já se dokonce domnívám, že ovlivnily náš pozdější život. Tam to bylo o tom, že ty lidi žili společně, by se dalo říct, takže z pole bylo sklizeno až když všichni měli sklizeno. My jsme už jako děti, když jsme tam přišli tak jsme dostali pracovní úkoly, které byly v tom, že jsme se zase třeba s těmi sestřenicemi a bratranci starali o ty menší, nebo jsme se starali o dobytek, nebo prostě jsme měli nějaké pracovní úkoly a to nám ani nepřipadlo. To prostě patřilo k životu. Každému se říkalo, i cizím lidem se říkalo, tetínko a strýčku. No a prostě ti lidé více navzájem cítili takové nedefinované přátelství a takovou solidaritu jakousi. To bylo takové pěkné. Dneska už i tam je mezi lidmi takové odcizení proti tomu jak to bylo dříve.

T: Říkala jste, že jste jezdili na prázdniny, takže jste měla i sourozence?

R: Ano. My jsme byli tři. Tak jsme se tam cítili dobře a vždycky, když jsme tam přijeli tak jsme tam měli ještě hojnost těch bratranců a sestřenic. Takže jsme žili v takovém seskupení a to se ani nerozlišovalo, jestli někdo je z bohatší nebo z méně bohaté rodiny, prostě ty děcka měly ty úkoly dá se říct společné.

T: A kdyby jste mně měla říct pár slov o Vašich rodičích? Měla jste dobré rodinné zázemí?

R: Já jsem měla rodiče, když potom jsem to dodatečně hodnotila nebo když to hodnotím teď, tak bych řekla, že jsem měla rodiče velmi hodné. Náš otec nebyl žádný psycholog, ale skutečně měl takový zajímavý výchovný principy, že to, čím jsem starší tím více, to obdivuji. No maminka byla poněkud ráznější, pochopitelně nás taky milovala. A když se nám jako starším podařilo objevit, to více méně bylo tak, že jsme k tomu měli přístup, předtím ne, dopis, kterým otec přivítal maminku jako novomanželku tady v Místku, protože oni se sem přistěhovali ke strýci, tak jsme si říkali, že mnohé nevěsty by mohly té naší mamince závidět. Tak to bylo pěkné, takové obyčejné, ale opravdu, že to bylo takové manželství na celý život. Člověka nenapadlo ani něco jiného.

T: Kolik let byli manželé?

R: No, on tatínek brzy zemřel, protože on dostal rakovinu plic, takže když mu bylo 57 tak zemřel a maminka, která měla velmi špatnou prognózu od lékařů, tak já nevím jak, se dožila velmi vysokého věku, necelé devadesátky.

T: A byla maminka do konce života soběstačná?

R: Potom už nebyla, tak ona už bydlela potom i tady, ale tak se to za takové té podpory dalo všechno dělat, takže zemřela doma, jako ležák takový ten typický, tak potom se ta pomoc musela pomalu stupňovat, ale ona to dovedla všechno snášet.

T: Kdyby jste mně měla říct, čemu Vás rodiče hlavně chtěli naučit?

R: Nevím, tak náš otec chtěl vždycky, v tom směru byl jiný než jsou dneska rodiče. On měl takový princip, že pokud jsme si nevydělalí a nepoznali cenu peněz, tak jsme museli žít skromně. A to se nám v životě, ale docela přidalo. Takže i když měl majetek, o který později samozřejmě přišel, takže jsme byli vedeni k takové skromnosti. Nebo potom druhá věc, vždycky říkal, že se musíme žít prací. Na takové vychytralosti, spekulace to on nebyl. No a potom nás tak jako podporoval k takové té samostatnosti, a když se nám něco podařilo pokazit, třeba uvařit blbě nebo cokoliv, tak nikdy z toho nedělal vědu, ale když se něco přihodilo tak spíše hledal řešení jak by se to dalo zpravit. Nebyl takový ten lamentační typ, nedělal nám výčitky. Oba rodiče byli katolíci, takže neměli nějakých takovýchto problémů mezi sebou a vím, že potom jsem si jednou velice vážila takového písemného vyjádření. Náš otec na to nebyl, on byl tak chlapsky věřící, nebyl, že by se nějak projevoval, že by nás nějak teoreticky nebo formálně napomínal, to ne. Jednou jsem, ale měla ve škole takový problém, že jsem musela vstoupit do takové obhajoby a tatínek sedl a napsal to na stroji a dal mi to a řekl: „Já si myslím, že tak to je“. Tak to bylo takové jeho vyjádření víry. To jsem dlouho schraňovala až jsem to pak při stěhování ztratila.

T: Vy jste zmínila, že jste žili skromně. Myslíte si, že to je jednodušší žít ve skromnosti nebo, že ty peníze člověku přináší lehčí život?

R: No tak je to taková připravenost na jakýkoliv způsob života. Potom se člověk do toho nadbytku nežene. My jsme nikdy nepociťovali hlad, to ne, ale je fakt, že když jsme měli pak situaci, kdy jsme museli žít skromně, tak jsme se necítili omezeni. Dneska, když už manžel zemřel, rodiče nejsou, já jsem neměla děti, tak teď bychom s mou sestrou, která je nemocná, tak určitě si žijeme slušně, ale prostě nevymýšlíme. Ona má stále na mysli, třeba když máme slušnější oběd, tak ona říká: „V Africe mají na dva dny hrnec rýže.“ Takže prostě nás to nežene do takových extrémů a blahobytu, který lidi spíše svazuje.

T: A kdyby jste si měla vzpomenout jakou pohádku jste měla v dětství ráda?

R: No, to nevím. Četli jsme pohádky, věnovali jsme se jim a rádi jsme je i poslouchali, ale naši neměli zase tolik času, aby nám je pořád vyprávěli. Potom, jak už jsme, ale byli odrostlejší tak jsme se tak angažovali ve skautu, takže jsme i tak něco připravovali pro děcka. Víím, že jsem měla tak po patnáctém roce, a že už jsme shromažďovali děcka a učili je hrát nějakou pohádku.

T: A mohla bych se Vás prosím zeptat, co Vám umí udělat stoprocentně radost?

R: No tak především lidské vztahy, když se něco daří ve vztazích tak to mě velice těší. Těším se s lidmi. No, jinak mám velmi ráda hudbu a velmi ráda čtu. Poměrně málo se koukám na televizi, i když jsou dobré věci. To já bych nemohla, nebyla schopná tak sledovat všechny ty seriály, to absolutně ne, ale raději čtu, prostě je to taková zvyklost. A ti lidé mě nejvíc těší, když jsou dobří, a když to všechno funguje.

T: A setkala jste se v životě i s lidmi, kteří se Vám nezdáli dobří? Nebo je člověk v jádru dobrý?

R: Tak já spíš beru, že je dobrý. Teď čtu takovou zajímavou knížku, jestli jste ji nevzala náhodou do ruky, „Ježíš, lékař duše i těla“. Víte a to je velice zajímavé, tam se právě mluví o tom zranění v dětství, nebo vůbec o zranění. Takže, když někdo, když se mu nedaří být dobrým, tak ten autor to spatřuje mnohdy právě v takové nějaké záležitosti, kterou je třeba vyléčit, které je třeba se dobrat, a kterou je třeba vyléčit, aby se z toho ten člověk dostal. Takže mnohdy je to v tom, že ten člověk něco prožil co sebou nese jako tíhu. Takže já jinak si myslím, že lidé dobří jsou.

T: A jaké vlastnosti považujete nejobdivuhodnější u lidí?

R: No, velice se mi líbí pokora u lidí, mírnost, odpovědnost, smysl pro radost a také smysl pro odpouštění, nedělat vědu z takových těch všelijakých věcí, které jsou třeba i nedobré. A právě ten autor, co čtu teď tu knihu tak je to velice zajímavé ten pohled. On také velice vyvyšuje například vděčnost.

T: A které vlastnosti se Vám naopak nelíbí?

R: Velice se mi nelíbí pýcha, pak se mi velice nelíbí lhostejnost a ta je bych řekla, já to tak beru, že je to i důsledek komunismu. Lepší je s ničím nic nemít. No a potom nezodpovědnost, to se mi velice nelíbí.

T: A je pro Vás důležitá pracovitost?

R: Ano, dokonce jsem četla u jednoho autora, který píše takové nedělní úvahy, jmenuje se Simaichel, je to brňák, on už je teď myslím po smrti, tak on říká, co je křesťanský životní styl a on to tak úplně zjednodušil, že lidé mají být pracovití a klidní. Klidní proto, že si mají uvědomovat, že jsou součástí stvořitelského díla a tak, že je to má naplňovat klidem. To je fakt velká myšlenka že?

T: Jste v životě spokojená?

R: Ano, ano. Člověk si nesmí moc vymýšlet a brát život tak jak jde a pak je to dobré. *smích*

T: A co by jste v životě chtěla ještě dokázat? Máte nějaké sny, touhy?

R: No, dokázat něco v činech...*pomlka* Je to asi dost umění prožít stáří dobře. A tak někdy na to vzpomenu i v modlitbě, že bych to chtěla. Naše maminka, když už nic nemohla, tak se modlila hodně a tak si myslím, že to má takovou tu hodnotu velikou. No, a když to vezmete, tak Ježíš Kristus taky až, když už nic nemohl, přibili mu ruce nohy tak teprve pak vykoupil svět. Takže člověk se na to musí koukat z té pozice, ne na ty činnosti, na které už nemá, ale z té pozice na co ještě má. No a mezi námi řečeno, že jsem byla spíše aktivní než neaktivní, tak občas se do něčeho ještě vsunu. *smích*. Třeba pro něco mám nějaký námět nebo na něčem ještě zapracuji. Zatím mi občas někdy něco i zafunguje.

T: A pracujete ráda v týmu?

R: No, ono to tak individuálně ani vůbec nejde. Bych řekla, protože všechno je takové, že si to žádá spolupráci. Kdyby člověk chtěl být sám plavec a něco prosazovat, tak by byl nanejvýš protivný. Kdežto, máte-li pro něco získat lidi, tak to jen tou týmovou prací.

T: A měla jste v životě hodně přátel?

R: Já jsem byla spíš takový komunikativní typ a vzhledem k tomu, že jsem měla hodně zájmů, hodně činností, tak jsem na takové svoje přátelé neměla až tolik času. A člověk, i když jsme neměli třeba děti, tak měla jsem toho manžela, tak člověk nemohl jen tak vystřelovat stále ven. Takže moc přátel jsem neměla.

T: A ty, které jste měla, jaké měli vlastnosti? Jaké vlastnosti by měl mít dobrý přítel?

R: Tak já si myslím, že potom není ani možné vyhledávat ty přátelé podle toho....Já si totiž i myslím, že nějaké ty super lidé ani nejsou, protože to byl Pán Ježíš a tím to končí. Někjaký ten prototyp a jinak jsou lidé s chybami a musíme je brát takové jaké jsou. Měl by to být člověk, který má v sobě určitou tu věrnost a spolehlivost a jinak jak Pán Bůh dá. Třeba teď mám takové telefonické přátelství se svojí bývalou spolužačkou, protože ona je v Brně. Tak teď nás třeba zase více sblížují takové ty její obtíže co ona má ve své

rodině a tak, protože ona je potřebuje někomu svěřit a takže si třeba i s tím pomůžeme, s takovými těmi hovory a s těmi vztahy. Je to příležitost.

T: Bez koho nebo bez čeho si neumíte představit svůj život?

R: Tak bez víry a to myslím není jen takové levné prohlášení, ale to jsem si toho vědoma, že si to neumím bez toho představit.

T: Co se Vám na křesťanství nejvíc líbí?

R: Životní styl, který to křesťanství více méně.... Teď je třeba ten rok svatého Pavla, tak to čteme se sestrou. A to byl člověk takový intelektuální a moudrý, jinak ti rybáři ti byli takový jednodušší a emocionálnější a měli ty takové lidské vlastnosti pozitivní a negativní. No, ale jak to tak obdivuhodně zvládali a vnášeli mezi lidi, tak to bylo tak jedinečné. Tak jak to ten svatý Pavel říká stále se modlete, stále se radujete a stále děkujete, buďte vděční. Tak to v křesťanství je velmi dobrý pro život.

T: Myslíte si, že se nevěřící lidé o hodně věcí ochuzují?

R: Myslím si, že ano, ale zase jsem jednou četla jeden článek a tam ten autor prostě psal, že lidé, kteří prožili křesťanství a pak ho odložili nebo si ani neuvědomili, že ho odložili, ale že žijí v této době nebo v rodině, která byla křesťanská, tak že žijí zase ještě z těch zbytků a z té tradice křesťanství, a že třeba používají i v oboru etiky jiné pojmy, ale že tím žijí. Tak je to tak pravda, zřejmě.

T: Teď to je taková osobní otázka, máte v životě zkušenost s nějakou rodinnou nebo osobní krizí? Co Vám v té době pomohlo?

R: Tak já třeba si myslím, že jsem v životě neprocházela moc nějakými těmi velkými, životními krizemi, ale v každém případě, když to bylo složitější, tak jsem se upínala více k modlitbě. To určitě.

T: Takže, kdybych se zeptala ještě jednou, co by jste nechtěla v životě za žádnou cenu ztratit, tak by to byla víra v Boha?

R: Ano. A to je zajímavé, že už naše maminka, já si na to pamatuji jako malé děcko, že nás naše maminka k tomu velice vedla. Jako úplně malé děcko si pamatuji, že nám maminka říkala: „Kdyby jste všechno ztratili, tak prostě Pána Boha, aby Vám zůstala víra.“ Tak abychom se za to modlili. To je zajímavé, ona to tak chtěla.

T: Myslíte si, že se chování lidí může změnit?

R: No jistě, jistě. Lidi, je škoda, že sebou nechají někdy tak manipulovat bych řekla k takovému životu nechci říct volnějším, ale k takovému různému, jsou ovlivnitelní. Nechají na sebe působit veřejné mínění, televizi a kdeco možné, tak je to škoda někdy. Lidi jsou ovlivnitelní i v dobrém i ve zlém. Není to jednoduché.

T: Co si myslíte o dnešní výchově dětí?

R: No tak ta je tak velice různá a málo se tam akcentuje výchova pro rodinu. To je prakticky rozklad společnosti nebo já nevím. Já to považuji za nesmírně vážné.

T: A proč se v současnosti lidé tolik rozvádějí? Co si myslíte? Čím to je, že to dříve tolik nebylo?

R: No taky víc vydrželi. Lidé jsou dneska, ty povahy takové vyhraněnější a ty lidé to teď už pro každou věc to už nějak nemohou vydržet. Ale objektivně to je asi složitější, i ta psychika je dneska taková že. Dříve, když ti lidé kopali tu brázdou a dělali takové ty jednoduché věci tak neměli třeba ani tolik času na vyhledávání všelijakých těch složitostí. Kdežto dneska i mezi těmi vysokoškoly je těch rozvodů strašně moc. Takže to není závislé na tom, že by to člověk mohl rozumově všechno zvládat, ale není schopen to ustát, jakékoliv potíže, které má. To je až ku podivu, co ty naše stařenky dříve vydrželi a zastali.

T: Kdyby jste měla třeba porovnat minulou a dnešní dobu, v čem třeba spatřujete mínusy nebo klady té dnešní společnosti.

R: Tak já nechci vidět lidi jenom špatné, to v žádném případě. Tak třeba je taková otevřenost větší, že ti lidé jsou schopní v té svobodě třeba i něco říct nebo otevřeně jednat. Zrovna tak se jeví třeba ti mladí, jsou mi docela sympatický. A na druhé straně je takový nedostatek respektu není podpora osobnosti. Je takový tlak na úspěšnost, na prachy. A tak to se potom těžko zvládá, takže to veřejné mínění je takové nedobré.

T: Myslíte si, že je pravdivé rčení, že snáze vejde velbloud uchem jehly než bohatý do království nebeského? Je bohatství opravdu tak nebezpečné?

R: Já si myslím, že je nebezpečná chudoba a lhostejnost bohatých je strašná. Ale člověk, který je bohatý a je ušlechtilý tak může naopak být také prospěšný. Když cítí, že je správcem toho majetku, který má. No, nedovedu to tak přesně zhodnotit, ale co lidé jsou schopni udělat...Včera byl právě takový zajímavý rozhlas z Vatikánu, teď jsou takové nové vlny pronásledování křesťanů a zase jsou v tom ty prachy. Někteří křesťané se snažili ty lidi na okraji společnosti zvedat, učit je, vyučit je, naučit je něco, aby byli samostatní. No a teď v té Indii a nevím kde všude v tom třetím světě, prakticky ty boháči ztráceli své, dá se říct otroky, i když oni nebyli vedeni jako otroci, ale dá se říct takové ty své síly, které pro ně pracovali a ty jsou proti tomu náboženství. No, tak to je děsné. To je bohatství, které je světově děsně škodlivé.

T: Který člověk je opravdu bohatý?

R: Tak záleží na tom, co za bohatství považuje. Jestli považuje za bohatství to, že je obklopen věcmi a penězi a cítí se takto, že má určité zázemí nebo má věci, tak si může připadat bohatý, ale ve skutečnosti je to člověk, který má velké omezení, když nemá to, aby byl dobrým člověkem. Ve skutečnosti jsou daleko bohatší lidé, které se potom v tom životě trochu vyznají a dovedou se orientovat.

T: Máte v životě nějaký vzor v člověku? Někoho od koho si berete ponaučení?

R: Tak proto právě čteme nebo listujeme nebo sledujeme určité příhody nebo chování Ježíše Krista, který byl prakticky Božím synem, takže on prezentoval Boží věci na

zemi. No a my katolíci si také vážíme velice Pany Marie. Tak to je takové, že sledujeme jejich chování a jejich situaci, které bychom třeba mohli nebo jak bychom je mohli aplikovat. Přitom jsem poznala řadu takových ušlechtilých lidí, kterých si vážím natolik, že jsem třeba sledovala jejich postoje a jejich myšlenky nebo jejich chování, které mi imponovalo. Tak to také, ale abych vyhraněně považovala někoho za takový prototyp, tak to ne.

T: Myslíte si, že příliš málo lidí říká, co si myslí? Jsou lidé otevření?

R: No, ani ne. Někdy jsou, někdy nejsou. Ale dost jich je takových i společensky všelijakých takových, jak chtějí vypadat. A někdy taková ta pravdomluvnost na úkor dobrých vztahů, tak to taky není třeba to nejlepší. Taková upřímnost bez lásky, to není to nejlepší.

T: Kdyby jste mně mohla říct, dosáhla jste v životě všeho, co jste chtěla?

R: Tak já jsem si vždycky myslela, že budu žít úplně jinak.

T: Jak jste chtěla žít, jestli to není soukromé?

R: *smích* Já jsem si vždycky myslela, že budu mít moc dětí, to byl můj sen a neměla jsem žádné. Ale vždycky jsem se kolem děcek pletla, takže jak to šlo, tak to šlo. Potom jsem si myslela, že povoláním budu kantorka a taky jsem nebyla. Ten život si už najde cestu a člověk má prý mít takové nějaké plány, ale zas z toho nesmí dělat vědu, když to nejde právě tak. Já si myslím, že je důležité, aby v tom byla jakási užitečnost. Taky jsem kdesi četla, že si člověk nemá příliš, že je důležité si uvědomit, co po mně člověk chce právě teď a co se nepovedlo, to co šlo jinak, tak se musí brát, že to bylo.

T: Je těžké někdy udělat tlustou čáru a začít znova?

R: Jednou jsem v katolickém týdeníku četla vyjádření žen ke svému manželství a ta jedna, já toho jejího muže už několikrát viděla v televizi Noe, on dělá takového klauna, tak ona tam napsala kratičký odstavec, že každý den dělá tlustou čáru a to se mi hrozně líbilo. To si myslím, že je nutnost ve vztazích, tak to všechno vypuťovat.

T: Teď úplně odbočím, co si třeba myslíte o lidech, kteří si třeba vlastní vinou zapříčiní nějakou nemoc? Mělo by se takovým lidem pomáhat?

R: Tak to říká třeba ten biskup Malý, jednou o tom mluvil a řekl, že když někdo potřebuje pomoci, tak nemáme analyzovat jak ke své situaci přišel. Momentální situace je, že potřebuje pomoci a tím to hasne. To se mi taky právě velice líbí a myslím si, že je to jediné řešení. Já jsem ze začátku v té charitě se snažila o něco a pak jsem se víc orientovala více na ten lidový dům a třeba tam přišel jeden bezdomovec azkrátka měla jsem s ním takový rozhovor a on mi říkal : „ Paní, tak zkuste mi najít zaměstnání, já mám tuberkulózu, mě nikdo nevezme.“ A měl 50 let a vlastně to začalo krizí jeho manželství a tak teď analyzujte jestli jí zavinil nebo nezavinil a jak to všechno. Je to škoda, protože kdyby lidé žili slušně, spořádaně, rodinně, tak by těch krizí bylo podstatně méně. To jsem přesvědčená o tom, takže to vybočení z toho křesťanského způsobu života sebou přináší narůstající potíže. Ale jsou tu, tak co s tím, domlouvát těm lidem? Ty si za to můžeš, tvoje věc- to nejde.

T: A kdybych se Vás směla zeptat, jaké politické zřízení považujete za nejlepší?

R: Tak říká se, že ta demokracie je jedinečná, ale když někdo bez odpovědnosti vyměňuje za nějakou svévoli tak to je potom taky na nic. Takže je to těžko.

T: Myslíte si, že by lidé měli mít spoluúčast na zdravotnictví?

R: Je možné, že ano, protože si lidé někdy neváží těch věcí, které dostávají zadarmo, ale zase ten pojem té solidarity tady musí být značný. Dneska je to něco jiného, protože dřív ten doktor nedělal takové analýzy a tak náročné zákroky, a kdyby se to bralo procentuelně tak nejste schopná přispívat na vyšetření a všelijaké terapie, které stojí miliony a někdo je potřebuje. Tak kde je teď ta hranice solidarity, to jsou nové zcela nové situace. Jestli si lidé mají platit stravu v nemocnici, no asi doma taky něco jedí, to je jiná věc. Jak ale potom dál řešit věci je v lidech a v jejich solidaritě, aby to nebrali zbytečně, necpali se do lázní, když to nepotřebují a nefilmovali na doktory a na druhé straně, aby to těm, kteří to potřebují bylo poskytnuto, aby se na to peníze našly. Dneska je to úplně v jiných dimenzích, protože tady lítají miliony. Dříve doktor léčil bych řekla spíš takovou intuicí a zkušeností, kdežto dnes je to úplně jiný a do všeho se vkrádá ten nesmyslný kšeft, i mezi ty dealery s léky. A pak se dozvíte, že v třetím světě by 150 korun kolikrát stačilo na vyléčení závažných nemocí a není možné to dát lidem, tak to je k zlosti.

T: Kdyby jste měla kouzelnou hůlku a mohla něco změnit, co by to bylo?

R: *smích* To nevím. Lidé, to jsem četla u jednoho jezuita, prý využívají své schopnosti z 10 %, jiný autor zas psal, že z 25%. Je hodně lidí charismatických, kteří mají schopnosti. Podpora osobnosti by měla být větší.

T: Kdyby jste měla pronést pár slov, co by jste lidstvu řekla?

R: No, domlouvat lidem nejde, asi bych jim řekla něco pro radost. *smích* Vtipy neumím, ale někdy si je dokonce připravuji. *smích* Něco pro potěchu duše a to jsou někdy takové články. Já mám několik knížek. To píše italský autor, jmenuje se Ferero a to je moc pěkné.

T: Mohu se Vás zeptat, jak jste se cítila, když jste byla navržena na cenu?

R: No tak rozpačitě, protože si říkám, kdyby člověk na to neměl podmínky tak by třeba ani nedělal. Někteří lidi nemůžou být vyhodnoceni, protože se perfektně věnují doma, rodině, situaci, která se jim vyskytla v životě a ti by zasloužili úplně svatozář že. No a nedostane se to k nim. A potom ještě druhá věc, že člověk říká, že když někdo udělá nějaký dobrý skutek, tak by to neměl před sebou vytrubovat. Na třetí straně je pravda, že se říká, že člověka to zase potěší, když si někdo všimne a hodí po něm nějakým uznáním. *smích* Tak to máte tak. Ale já se necítím, aby mě někdo vyznamenával, spíš mi to působilo rozpaky.

Rozhovor 6: Respondent- slečna Pavlína Jilková / rozhovor byl pořizen
29.11. 2008 na magnetofonovou kazetu Sony č. 6, stopa 701-826./

T: Pájo, co v poslední době děláš? Já jsem Tě hrozně dlouho neviděla.

R: Já teď nebydlím tady já studuji pedagogiku v Litomyšli.

T: Tak to jsem měla velké štěstí, že jsem Tě zastihla.

R: To byla fakt náhoda. Já jsem teď na týden u rodičů a pak přijedu zase až o vánocích. Takže to vyšlo.

T: No, já přemýšlím, kdy jsme se viděli spolu naposled a myslím, že to bylo při předávání křesadla.

R: Ano. To by tak mohlo být.

T: Pájo, ovlivnilo Tě, že jsi dostala tu cenu?

R: Ovlivnilo. Mně to strašně, já jsem zažila nesmírně hezký pocit. Tady jen to ocenění moc neznají, takže kdybych třeba chtěla někde pracovat a ukázala bych jim, že jsem byla třeba takhle oceněná, tak jim to nic neřekne. Mě to vnitřně moc obohatilo.

T: A co Ti Pájo jinak umí udělat radost? Co Tě v životě těší?

R: Tak já jsem teď čerstvě zamilovaná, mně teď přijde život bezvadný. Přítel je z Litomyšle, takže se vidíme denně. Tak to je fakt moc fajn. Jinak mě baví pracovat s dětmi, to mě neopustilo. Taky jsem se začala zajímat o keramiku. S kamarádkou vedeme keramický kroužek pro děti. Je toho hodně, co mě baví.

T: Pájo a můžu se zeptat, ty jsi věřící?

R: To taky, takže navštěvuji schůzky mládeže a chodím na zpěv. To mě taky hodně baví.

T: A jestli se můžu zeptat, co se Ti na křesťanství líbí?

R: Mně se na křesťanství líbí, že nás to navzájem spojuje. Teď myslím třeba naši mládež co máme. My se pravidelně setkáváme, jezdíme stanovat a v létě jsme byli na vodě a je to takový jiný, než s dečkami ze školy nebo tak. Já si myslím, že je to děsně fajn mít takovou partu, všichni se známe a se bereme taková jací jsme. Navzájem se neдрbeme, zažijeme plno legrace.

T: A kdybys mi mohla pár slovy říct, co se Ti na lidech nebo na této době nelíbí.

R: Mám dojem, že lidé v dnešní době chtějí čím dál tím víc, pořád se za něčím štvou, aby měli to a ono, to já bych zase chtěla žít jinak.

T: A jak jinak?

R: Já bych chtěla spíš něčím být než něco mít. Chtěla bych teď dodělat tu školu, to jo. Pak bych chtěla mít rodinu a dělat něco s těmi dětmi. To je pro mě důležité.

T: Jak by měla Tvá rodina vypadat?

R: No určitě bych chtěla mít hodného manžela a alespoň tři děti. Je pro mě důležitý, aby můj nastávající manžel byl stejně věřící jako já. Ten život se líp žije, když jsou oba podobní. Chtěla bych, abychom nebyli pořád jen v práci, ale abychom měli na sebe dost času.

T: Kde bys chtěla žít? Na vesnici, nebo ve městě?

R: Láká mě cestování, ráda bych někdy žila třeba v cizině. Chtěla bych poznat ty lidi. Jinak žiju ráda ve městě, protože je tam hodně možností dělat různé zajímavé věci, ale je třeba až budu starší, tak mě bude lákat jít někam na vesnici, kde bude větší klid.

T: Co Tvé prarodiče? Žijí ve městě nebo na vesnici?

R: Já už mám jen jednu babičku, ostatní zemřeli. Moje babička bydlí kousek za Frýdkem Místkem, ne daleko od našich.

T: Navštěvujete se často?

R: Jo, já mám s babičkou hezký vztahy, když jsem byla malá, tak jsem hodně k babičce a dědovi jezdila. Teď jak bydlím jinde, tak tolik nestíhám, ale docela často mi babička zavolá. Škoda, že už nežije děda, s ním byla velká legrace.

T: A Pájo, bojíš se ty sama té doby, až budeš stará?

R: Já o tom zatím nepřemýšlím. Možná to přijde později. Zatím mi přijde, že je to strašně daleko. Tak nevím.

T: A myslíš si, že se lidé stářím stávají moudřejší?

R: Asi jako kdo, babička je moc hodná, ale znám i starý lidi, který jsou zatrpklí a nepříjemní. Asi záleží na tom, jaký to byl člověk. Možná i to co ho v životě potkalo nebo s kým se stýkal. Těžko říct. Určitě v tom velkou roly hraje, jestli ten člověk je nemocný, nebo jaký má vztahy k dětem. Nevím, je to pro mě ještě moc vzdálený svět.

T: Pájo, věříš v lidskou dobrotu?

R: To určitě. Znáám docela dost prima lidí. Myslím si, že na světě stále existuje hodně lidí, kteří preferují dobro. Někdy se to ale těžko pozná na první pohled.

T: Jakých vlastností si vážíš u Tvých přátel?

R: Vážím si, když hrají férovou hru, když nepomlouvají a řeknou člověku do očí, co si o mně myslí. Jsem ráda, že mám kamarády, který mi dokáží pomoci, když potřebuji. A pak mám ráda lidi, co rozumí legraci.

T: A naopak? Jaké vlastnosti Ti u lidí vadí?

R: Vadí mi pokrytectví, lhostejnost a taková ta apatie, když člověka nic nenapadne a dělá věci jen tak ze zvyku.

T: Pájo, když teď trochu odbočím a zeptám se Tě, zda je správné, aby se pomáhalo lidem, kteří si to vůbec nezaslouží. Myslím tím například pomoc narkomanům, kteří stejně žijí dál svým způsobem života.

R: Já nevím no. To je složitá otázka, ale já si asi myslím, že je potřeba těm lidem pořád pomáhat. Já mám třeba kamaráda, který podle mě dost pije a přitom je to docela prima kluk, ale fakt nevím.

T: Kdybys měla možnost říct pár slov k celému lidstvu, co by jsi vyzdvihla,

R: Teď si přijdu jako nějaký politik. Ne tak, je důležitý abychom nehrabali prachy, ale abychom dokázali myslet na druhé, uměli si pomáhat a abychom uměli rozdávat to štěstí druhým. A taky abychom se chovali šetrně k té přírodě.